

**T.C.
ADİYAMAN VALİLİĞİ
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ**

ADİYAMAN İLİ 2014 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

**HAZIRLAYAN:
Hasan BOZBAY
Çevre Mühendisi**

ADİYAMAN- 2015

ÖNSÖZ

Çağımızın en önemli sorunu haline gelen çevre kirliliği, bizlere doğal hayatın ciddi manada korunması gerekliliğini öğretti. Bunun yanında doğanın sonsuz olmadığını ve bir gün bitebileceğini ve bu nedenle tedbirlerin alınmasının zorunluluk olduğunu öğrendik.

Kıt olan kaynaklarımız bizim hoyratça kullanacağımız şahsi malımız olmayıp, bu değerler gelecek kuşaklardan ödünç aldığımız değerlerdir.

Bunun yanı sıra en büyük ihtiyacımız olan çevre bilincini toplumda istenilen düzeye çıkarmak için her birey üzerine düşeni yapmalı ve sosyal hayatın her merhalesinde uyarıcı görevini üstlenmelidir.

Her yıl Müdürlüğümüzce hazırlanan Çevre Durum Raporu'na ilişkin verilerin elde edilmesindeki zorluklar çerçevesinde en iyi olanı sunma gayreti içinde olan mesai arkadaşlarıma teşekkür eder, verileri bizden esirgemeyen tüm kurumların çalışmalarında başarılar dilerim.

Fikret ONHAN
Çevre ve Şehircilik İl Müdür V

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
GİRİŞ	10
A. Hava	12
A.1. Hava Kalitesi	12
A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Unsurlar	16
A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar	19
A.4. Ölçüm İstasyonları	20
A.5. Egzoz Gazı Emisyon Kontrolü	21
A.6. Gürültü	22
A.7. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar	22
A.8. Sonuç ve Değerlendirme	22
Kaynaklar	22
B. Su ve Su Kaynakları	23
B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli	23
B.1.1. Yüzeysel Sular	23
B.1.1.1. Akarsular	23
B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar	24
B.1.2. Yeraltı Suları	25
B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri	25
B.1.3. Denizler	25
B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi	26
B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu	26
B.3.1. Noktasal kaynaklar	26
B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar	26
B.3.1.2. Evsel Kaynaklar	26
B.3.2. Yayıllı Kaynaklar	26
B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar	26
B.3.2.2. Diğer	26
B.4. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri	26
B.4.1. İçme ve Kullanma Suyu	26
B.4.1.1. Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti	26
B.4.1.2. Yeraltı su kaynaklarından kullanılma su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti	26
B.4.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.	26
B.4.2. Sulama	27
B.4.2.1. Sulama salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	27
B.4.2.2. Damlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	27
B.4.3. Endüstriyel Su Temini	27
B.4.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı	28
B.4.5. Rekreatyoneel Su Kullanımı	28
B.5. Çevresel Altyapı	29
B.5.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve hizmeti alan nüfus	29

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
B.5.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri	33
B.5.3. Katı Atık Düzenli Depolama Tesisleri	33
B.5.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması	33
B.6. Toprak Kirliliği ve Kontrolü	33
B.6.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar	33
B.6.2. Arıtma Çamurlarının toprakta kullanımı	34
B.6.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar	34
B.6.4. Tarımsal faaliyetler ile oluşan toprak kirliliği	35
B.7. Sonuç ve Değerlendirme	36
Kaynaklar	36
C. Atık	37
C.1. Belediye Atıkları (Katı Atık Bertaraf Tesisleri)	37
C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıkları	42
C.3. Ambalaj Atıkları	42
C.4. Tehlikeli Atıklar	43
C.5. Atık Madeni Yağlar	45
C.6. Atık Pil ve Akümülatörler	46
C.7. Bitkisel Atık Yağlar	47
C.8. Poliklorlu Bifeniller ve Poliklorlu Terfeniller	47
C.9. Ömrünü Tamamlamış Lastikler (ÖTL)	48
C.10. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar	49
C.11. Ömrünü Tamamlamış (Hurda) Araçlar	49
C.12. Tehlikesiz Atıklar	50
C.12.1. Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları	51
C.12.2. Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül	52
C.12.3. Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları	53
C.13. Tıbbi Atıklar	53
C.14. Maden Atıkları	54
C.15. Sonuç ve Değerlendirme	54
Kaynaklar	54
Ç. Kimyasalların Yönetimi	55
Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar	55
Ç.2. Sonuç ve Değerlendirme	55
Kaynaklar	55
D. Doğa Koruma ve Biyolojik Çeşitlilik	56
D.1. Flora	56
D.2. Fauna	58
D.3. Ormanlar ve Milli Parklar	62
D.4. Çayır ve Mera	63
D.5. Sulak Alanlar	63
D.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları	63

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
D.7. Sonuç ve Değerlendirme Kaynaklar	64
E. Arazi Kullanımı	65
E.1. Arazi Kullanım Verileri	65
E.2. Mekânsal Planlama	66
E.2.1. Çevre Düzeni Planı	66
E.3. Sonuç ve Değerlendirme Kaynaklar	66
F. ÇED, Çevre İzin ve Lisans İşlemleri	67
F.1. ÇED İşlemleri	67
F.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri	68
F.3. Sonuç ve Değerlendirme Kaynaklar	69
G. Çevre Denetimleri ve İdari Yaptırım Uygulamaları	70
G.1. Çevre Denetimleri	70
G.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi	72
G.3. İdari Yaptırımlar	73
G.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları	74
G.5. Sonuç ve Değerlendirme Kaynaklar	74
H. Çevre Eğitimleri	75
I. İl Bazında Çevresel Göstergeler	76
Açıklamalar	
1. Genel	76
1.1. Nüfus	76
1.1.1.Nüfus Artış Hızı	76
1.1.2.Kentsel Nüfus	77
1.2. Sanayi	78
1.2.1.Sanayi Bölgeleri	78
1.2.2.Madencilik	78
2. İklim Değişikliği	79
2.1. Sıcaklık	79
2.2. Yağış	79
2.3. Deniz Suyu Sıcaklığı	80
3. Hava Kalitesi	81
3.1. Hava Kirleticiler	81
4. Su-Atıksu	82
4.1. Su Kullanımı	82
4.2. Belediye İçme ve Kullanma Suyu Kaynakları	82
4.3. Atıksu Arıtma Tesisi İle Hizmet Veren Belediyeler	83
4.4. Kanalizasyon Şebekesi İle Hizmet Verilen Belediye Sayıları ve Nüfusu	83

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
4.5. Sanayiden Kaynaklanan Atıksu ve Bertarafı	84
5. Arazi Kullanımı	85
6. Tarım	86
6.1. Kişi Başına Tarım Alanı	86
6.2. Kimyasal Gübre Tüketimi	86
6.3. Tarım İlacı Kullanımı	87
6.4. Organik Tarım	88
7. Orman	89
8. Balıkçılık	90
9. Altyapı ve Ulaştırma	91
9.1. Karayolu ve Demiryolu Yol Ağı	91
9.2. Motorlu Kara Taşıtı Sayısı	92
10. Atık	93
10.1. Belediyeler Tarafından ya da Belediye Adına Toplanan Atık ve Bertarafı	93
10.2. Katı Atıkların Düzenli Depolanması	93
10.3. Tıbbi Atıklar	94
10.4. Atık Yağlar	94
10.5. Bitkisel Atık Yağlar	95
10.6. Ambalaj Atıkları	96
10.7. Ömrünü Tamamlamış Lastikler	97
10.8. Ömrünü Tamamlamış Araçlar	97
10.9. Atık Elektrikli -Elektronik Eşyalar	98
10.10. Maden Atıkları	98
10.11. Tehlikeli Atıklar	99
11. Turizm	100
11.1. Yabancı Turist Sayıları	100
11.2. Mavi Bayrak Uygulamaları	100
EK-1: İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formu	100
Açıklamalar	
Bölüm I. Hava Kirliliği	102
Bölüm II. Su Kirliliği	107
Bölüm III. Toprak Kirliliği	112
Bölüm IV. Öncelikli Çevre Sorunları	114

ÇİZELGELER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>	
Çizelge A.1 -	Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları	13
Çizelge A.2 -	Epa hava kalitesi indeksi	13
Çizelge A.3 -	Geçiş dönemi uzun vadeli ve kısa vadeli sınır değerleri ve uyarı eşikleri	14
Çizelge A.4 -	Adıyaman İlinde 2014 Yılında Evsel Isınmada Kullanılan Katı Yakıtların Cinsi, Yakıtların Özellikleri ve Bu Yakıtların Temin Edildiği Yerler	17
Çizelge A.5 -	Adıyaman İlinde 2014 Yılında Sanayide Kullanılan Katı Yakıtların Cinsi, Yakıtların Özellikleri ve Bu Yakıtların Temin Edildiği Yerler	18
Çizelge A.6 -	Adıyaman İlinde 2014 Yılında Kullanılan Doğalgaz Miktarı	18
Çizelge A.8 -	Adıyaman İlindeki Hava Kalitesi Ölçüm İstasyon Yerleri ve Ölçülen Parametreler	19
Çizelge A.9 -	Adıyaman İlinde 2014 Yılı Hava Kalitesi Parametreleri Aylık Ortalama Değerleri ve Sınır Değerin Aşıldığı Gün Sayıları	21
Çizelge A.10-	2014 Yılında Adıyaman İlindeki Araç Sayısı ve Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı	21
Çizelge B.1 -	Adıyaman İlinin Akarsuları	22
Çizelge B.2 -	Adıyaman İlindeki Mevcut Sulama Göletleri	24
Çizelge B.5 -	Adıyaman İlinde 2014 Yılı Kentsel Atıksu Arıtma Tesislerinin Durumu	30
Çizelge B.6 -	Adıyaman İlinde 2014 Yılı OSB'lerde Atıksu Arıtma Tesislerinin Durumu	33
Çizelge B.7 -	Adıyaman İlinde 2014 Yılında Tespit Edilen Noktasal Kaynaklı Toprak Kirliliğine İlişkin Veriler	33
Çizelge B.8 -	Adıyaman İlinde 2014 Yılında Kullanılan Ticari Gübre Tüketiminin Bitki Besin Maddesi Bazında ve Yıllık Tüketim Miktarları	35
Çizelge B.9 -	Adıyaman İlinde 2014 Yılında Tarımda Kullanılan Girdilerden Gübreler Haricindeki Diğer Kimyasal Maddeleri (Tarımsal İlaçlar vb)	35
Çizelge B.10 -	Adıyaman İlinde 2014 Yılında Topraktaki Pestisit vb Tarım İlacı Birikimini Tespit Etmek Amacıyla Yapılmış Analizin Sonuçları	36
Çizelge C.1 -	Adıyaman İlinde 2014 Yılı İçin İl/İlçe Belediyelerince Toplanan ve Birliklerce Yönetilen Katı Atık Miktar ve Kompozisyonu	39
Çizelge C.2 -	Adıyaman İlinde 2014 Yılı İl/İlçe Belediyelerde Oluşan Katı Atıkların Toplanma, Taşınma ve Bertaraf Yöntemleri ve Tesis Kapasiteleri	40
Çizelge C.3 -	Adıyaman İlinde 2014 Yılında Birliklerce Yürütülen Katı Atıkların Toplanma, Taşınma ve Bertaraf İşlemlerine İlişkin Bilgi	41
Çizelge C.4 -	Adıyaman İlinde 2014 Yılı Ambalaj Ve Ambalaj Atıkları İstatistik Sonuçları	42
Çizelge C.5 -	Adıyaman ilinde 2014 Yılında Sanayi Tesislerinde Oluşan Tehlikeli Atıklarla İlgili Veriler	44
Çizelge C.6 -	Adıyaman ilinde Atık Yağ Geri Kazanım ve Bertaraf Miktarları	45
Çizelge C.7 -	Adıyaman ilinde 2014 Yılı İçin Atık Madeni Yağlarla İlgili Veriler	45
Çizelge C.9 -	Adıyaman ilinde 2014 Yılında Oluşan Akümülatörlerle İlgili Veriler	46
Çizelge C.10 -	Adıyaman ilinde Yıllar İtibariyle Atık Akü Kazanım Miktarı	46
Çizelge C.11 -	Adıyaman ilinde Yıllar İtibariyle Toplanan Atık Akü Miktarı	46
Çizelge C.12 -	Adıyaman ilinde Yıllar İtibariyle Toplanan Atık Pil Miktarı	46
Çizelge C.13 -	Adıyaman ilinde Taşıma Lisanslı Araçların Yıllara Göre Gelişimi	46
Çizelge C.14 -	Adıyaman ilinde 2014 Yılı İçin Atık Bitkisel Yağlarla İlgili Veriler	47
Çizelge C.15 -	Adıyaman ilinde Bitkisel Atık Yağ Taşıma Lisanslı Araç Sayısı	47
Çizelge C.16 -	Adıyaman ilinde 2014 Yılında Oluşan Ömrünü Tamamlamış Lastikler İle İlgili Veriler	48
Çizelge C.17 -	Adıyaman ilinde Geri Kazanım Tesislerine ve Çimento Fabrikalarına Gönderilen Toplam ÖTL Miktarları	48
Çizelge C.19 -	Adıyaman ilinde 2014 Yılı Hurdaya Ayrılan Araç Sayısı	49
Çizelge C.20 -	Adıyaman ilinde 2014 Yılı İçin Sanayi Tesislerinde Oluşan Tehlikesiz Atıkların Toplanma, Taşınma ve Bertaraf Edilmesi İle İlgili Verileri	50

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge C.21 -	Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar Listesi	51
Çizelge C.22 -	Adıyaman ilinde 2014 Yılı İldeki Demir ve Çelik Üreticileri Üretim Kapasiteleri, Cüruf ve Bertaraf Yöntemi	51
Çizelge C.24 -	Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmeliğe göre Termik Santral Atıkları	52
Çizelge C.25 -	2014 Yılında İlimiz İl Sınırları İçindeki Belediyelerde Toplanan Tıbbi Atıklar	52
Çizelge C.26 -	Adıyaman ilinde Yıllara Göre Tıbbi Atık Miktarı	53
Çizelge C.27 -	Maden Atıklarının Sınıflandırılması	54
Çizelge E.1 -	Adıyaman ilinde 2014 Yılı İtibariyle Arazilerin Kullanımına Göre Arazi Sınıflandırılması	65
Çizelge F.1 -	Adıyaman ilinde Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2014 Yılı İçerisinde Alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının Sektörel Dağılımı	67
Çizelge F.2 -	Adıyaman ilinde 2014 Yılında ÇŞİM Tarafından Verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi Sayıları	68
Çizelge G.1 -	Adıyaman ilinde 2014 Yılında ÇŞİM Tarafından Gerçekleştirilen Denetimlerin Sayısı	70
Çizelge G.2 -	Adıyaman ilinde 2014 Yılında ÇŞİM'e Gelen Tüm Şikâyetler ve Bunların Değerlendirilme Durumları	73
Çizelge G.3	Adıyaman ilinde 2014 Yılında ÇŞİM Tarafından Uygulanan Ceza Miktarları ve Sayısı	74

GRAFİKLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Grafik A.1- Adıyaman ilinde merkez İstasyonu PM10 ve SO ₂ Parametresi Günlük Ortalama Değer Grafiği	20
Grafik A.2 - Adıyaman ilinde 2014 Yılında Gürültü Konusunda Yapılan Şikayetlerin Dağılımı	22
Grafik B.3 - Adıyaman ilinde 2014 Yılında Endüstrinin Kullandığı Suyun Kaynaklara Göre Dağılımı	27
Grafik B.4 - Adıyaman ilinde 2014 Yılı Kanalizasyon Hizmeti Verilen Nüfusun Belediye Nüfusuna Oranı	29
Grafik C.2 - Adıyaman ilinde 2014 Yılı Kayıtlı Ambalaj Üreticisi Ekonomik İşletmeler	42
Grafik C.3 - TABS Göre İlimizdeki Tehlikeli Atık Yönetimi	43
Grafik C.4 - Adıyaman ilinde Atık Yağ Toplama Miktarları	45
Grafik C.7 - Adıyaman ilinde Geri Kazanım Tesislerine ve Çimento Fabrikalarına Gönderilen Toplam ÖTL Miktarları	48
Grafik E.1 - Adıyaman ilinde 2014 Yılı Arazi Kullanım Durumu	65
Grafik F.1 - Adıyaman ilinde 2014 Yılı ÇED Olumlu Kararı Verilen Projelerin Sektörel Dağılımı	67
Grafik F.2 - Adıyaman ilinde 2014 Yılı ÇED Gerekli Değildir Kararı Verilen Projelerin Sektörel Dağılımı	68
Grafik F.3 - Adıyaman ilinde 2014 Yılında Verilen Çevre İzni veya Çevre İzni ve Lisans Belgelerinin Sektörlere Göre Dağılımı	69
Grafik G.1 - Adıyaman ilinde ÇŞİM Tarafından 2014 Yılında Gerçekleştirilen Planlı Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı	71
Grafik G.2 - Adıyaman ilinde ÇŞİM Tarafından 2014 Yılında Gerçekleştirilen Plansız Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı	71
Grafik G.3 - Adıyaman ilinde ÇŞİM Tarafından 2014 Yılında Gerçekleştirilen Planlı ve Anı Çevre Denetimlerinin Dağılımı	72
Grafik G.4 - Adıyaman ilinde ÇŞİM Tarafından 2014 Yılında Gerçekleştirilen Tüm Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı	72
Grafik G.5 - Adıyaman ilinde 2014 Yılında ÇŞİM Gelen Şikâyetlerin Konulara Göre Dağılımı	73
Grafik G.6 - Adıyaman ilinde 2014 Yılında ÇŞİM Tarafından Uygulanan İdari Para Cezalarının Konulara Göre Dağılımı	74

HARİTALAR DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Harita A.1 - Adıyaman ilinde Bulunan Hava Kirliliği Ölçüm Cihazlarının Yerleri	21

GİRİŞ

Adıyaman ili Orta Fırat Havzasında ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde bulunmaktadır. Kuzeyinde Anti-Toros Dağları ve güneyinde Fırat Nehri ile çevrilidir. Doğusunda Diyarbakır, batısında Kahramanmaraş, kuzeyinde Malatya, güneyinde Gaziantep ve Şanlıurfa illeri ile sınırlı bulunmaktadır. Merkez ilçe; doğusunda Kahta, Sincik, batısında Besni, Tut ve Gölbaşı, kuzeyinde Çelikhan ve güneyinde Samsat ilçeleri yer almaktadır. 2014 yılı sonu itibariyle il nüfusu 597.835 dir. Merkez ve ilçe bazında aşağıda gösterilmiştir.

İlçeler ve nüfusları:

Merkez.....	283.556
Besni.....	75.910
Çelikhan.....	15.381
Gerger.....	20.368
Gölbaşı.....	47.593
Kahta.....	117.964
Samsat.....	8.534
Sincik.....	18.107
Tut.....	10.422

Adıyaman ili merkezi Orta Fırat bölümü içinde yer alır. Kuzeyde bulunan Çelikhan ile Gerger ilçelerinin bir kısmı Doğu Anadolu Bölgesine, Batıda bulunan Gölbaşı ile Besni ilçesinin bir kısmı ise Akdeniz Bölgesine dahil edilmiştir.

Adıyaman ilinin Kuzeyinde Malatya ili (Pütürge, Yeşilyurt, ve Doğanşehir ilçesi), Batıda Kahramanmaraş ili (Merkez ili Pazarcık ilçesi), güneybatıda Gaziantep (Araban ilçesi), güneydoğuda

Şanlıurfa ili (Siverek, Hilvan, Bozova, ve Halfeti ilçeleri), doğuda ise Diyarbakır ili (Çermik ile Çüngüş ilçeleri) bulunmaktadır. Merkez ilçe dahil 9 ilçesi ile 406 köyü vardır.

Adıyaman ili Güneydoğu Anadolu Bölgesi kuzeybatı kesiminde 38° 11' ve 37° 25' kuzey enlemleri ile 39° 14' ve 37° 31' doğu boylamları üzerinde yer alır. Kuzeyinde Anti-Toros dağları güneyinde Fırat Nehri bulunmaktadır.

- Deniz seviyesinden yüksekliği 669 metredir.
- İl sınırları içerisindeki alan 7 614 km² 'dir.
- Merkez ilçenin alanı ise 1 702 km² 'dir
- İlimizin iklimi kısmen Akdeniz kısmen de karasal iklim karakteristiğini kapsamaktadır.

Kuzey kesimi, Torosların uzantısı olan Malatya dağları ile kaplıdır. Güneye inildikçe yükseklikler azalır ve tamamı ile ova nitelikli araziler başlar. Çelikhan, Tut ve Gerger ilçelerinin tamamına yakını dağlık bir özellikte görünür. Merkez, Besni ve Kahta ilçelerinin kuzey kesimleri dağlık, güney kesimleri ova şeklindedir. Samsat ilçesi ise ilin en düşük arazilerine sahiptir.

Adıyaman, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin batısında yer alan, tarih sahnesindeki yeri ilk insanlara dek uzanan, pek çok değişik kültüre merkezlik etmiş olan gerçek bir kültür ve turizm kentidir. Dünyanın en eski yerleşim yerlerinden biri olan Adıyaman toprakları üzerinde, insanlık tarihinin bütün dönemlerinde yaşanmışlığa dair bulgular elde edilmiştir.

Adıyaman'da gıda sanayi, maden-taş ve toprağa dayalı sanayi, pamuk işleme ve tekstil sanayi ile imalat sanayine yönelik üretimler yapılmaktadır.

İl Müdürlüğümüz Çevre Yönetimi Şube Müdürlüğü görevini İsa güneş ve ÇED İzin ve Denetimden sorumlu şube müdürlüğü görevini Alaattin KOCA yürütmektedir.

ÇED İzin ve Lisans Şubesinde 3 Mühendis ve 3 tekniker bulunmaktadır.

Çevre Yönetimi ve Denetim şubesinde ise 3 Çevre Mühendisi, 1 Kimyager, 3 Tekniker ve 1 Bilgisayar işletmeni bulunmaktadır

A. HAVA

A.1. Hava Kalitesi

Modern yaşamın getirdiği şehirleşmenin bir sonucu olan hava kirliliği, yerel ve bölgesel olduğu kadar küresel ölçekte de etki alanına sahiptir. Hava kirliliğinin insan sağlığına önemli etkileri olması sebebiyle, hava kalitesi konusuna tüm dünyada büyük önem verilmektedir. Hava kirliliği problemlerini çözmek ve strateji belirlemek için, bilimsel topluluk ve ilgili otoritenin her ikisi de atmosferik kirletici konsantrasyonlarını izlemek ve analiz etmek konusuna odaklanmışlardır (Kyrkilis vd., 2007). Otoritelerin hava kalitesinin korunması ve iyileştirilmesi konusunda sorumluluklarının yanı sıra, halk sağlığını doğrudan etki eden bir konu olması sebebiyle, kamuoyuna iletişim araçları vasıtasıyla hava kirliliği güncel bilgilerini sunması da sorumlulukları arasındadır. Ancak farklı kirleticilere ait ölçümleri anlamak bu konuda çalışan bir biliminsanı için mümkün olsa bile genel halk ve yerel otoriteler için oldukça zor olmaktadır. Bu sebeple, hava kirliliğinin/hava kalitesinin durumunu kamuoyuna açıklarken halkın kolayca anlayabileceği bir sınıflama sistemi kullanılmaktadır. Tüm dünyada yaygın olarak kullanılan, Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) denilen bu sınıflama sistemi ile havadaki kirleticilerin konsantrasyonlarına göre hava kalitesini iyi, orta, kötü, tehlikeli vb. şekilde derecelendirme yapılmaktadır. Dünyanın pek çok ülkesinde indeks hesaplanmasında kullanılan yöntem ve kriterler, kendi ülkelerinde uygulanan hava kalitesi standartlarına uygun şekilde oluşturulmuştur.

Bir ulusun hava kalitesinin iyileştirilmesi konusundaki başarısı, yerel ve ulusal hava kirliliği problemleri ve kirlilik azaltmadaki gelişmeler konusunda doğru ve iyi bilgilendirilmiş vatandaşların desteğine bağlıdır (Sharma vd., 2003a). Bir bölgedeki kirletici seviyelerini anlamak için uygun bir aracın geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu araç, vatandaşın hava kirliliği seviyesi hakkında doğru ve anlaşılabilir şekilde bilgi sağlarken, aynı zamanda ilgili otoritelerin toplum sağlığını korumak için önlem almaları konusunda kullanılabilir olmalıdır (Kyrkilis vd., 2007).

Bu amaçla, geliştirilen standart değerler, gerek uyarıcı ve anlaşılabilir olması gerekse de kullanımı açısından yaygın olarak bir indekse çevrilerek sunulabilmektedir. Belli bir bölgedeki hava kalitesinin karakterize edilmesi için ülkelerin kendi sınır değerlerine göre dönüştürdükleri ve kirlilik sınıflandırılmasının yapıldığı bu indekse Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) (Air Quality Index/AQI) adı verilmektedir. İndeks belirli kategorilerde farklı tanım ve renkler kullanılarak ifade edilmekte ve ölçümü yapılan her kirletici için ayrı ayrı düzenlenmektedir (Yavuz, 2010).

Ulusal Hava Kalitesi İndeksi, EPA Hava Kalitesi İndeksini ulusal mevzuatımız ve sınır değerlerimize uyarlayarak oluşturulmuştur. 5 temel kirletici için hava kalitesi indeksi hesaplanmaktadır. Bunlar; partikül maddeler (PM₁₀), karbon monoksit (CO), kükürt dioksit (SO₂), azot dioksit (NO₂) ve ozon (O₃) dur.

Hava kalitesine ilişkin hava kalite indeksi karşılaştırması da Çizelge A.1' de verilmektedir.

Çizelge A.1- Ulusal Hava Kalite İndeksi Kesme Noktaları

İndeks	HKİ	SO ₂ [µg/m ³]	NO ₂ [µg/m ³]	CO [µg/m ³]	O ₃ [µg/m ³]	PM ₁₀ [µg/m ³]
		1 Sa. Ort.	1 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	24 Sa. Ort.
İyi	0 – 50	0-100	0-100	0-5500	0-120 ^L	0-50
Orta	51 – 100	101-250	101-200	5501-10000	121-160	51-100 ^L
Hassas	101 – 150	251-500 ^L	201-500	10001-16000 ^L	161-180 ^B	101-260 ^U
Sağlıksız	151 – 200	501-850 ^U	501-1000	16001-24000	181-240 ^U	261-400 ^U
Kötü	201 – 300	851-1100 ^U	1001-2000	24001-32000	241-700	401-520 ^U
Tehlikeli	301 – 500	>1101	>2001	>32001	>701	>521

L: Limit Değer

B: Bilgi Eşiği

U: Uyarı Eşiği

Çizelge A.2 - EPA Hava Kalitesi İndeksi

Hava Kalitesi İndeksi (AQI) Değerler	Sağlık Endişe Seviyeleri	Renkler	Anlamı
<i>Hava Kalitesi İndeksi bu aralıkta olduğunda..</i>	<i>..hava kalitesi koşulları..</i>	<i>..bu renkler ile sembolize edilir..</i>	<i>..ve renkler bu anlama gelir.</i>
0 - 50	İyi	Yeşil	Hava kalitesi memnun edici ve hava kirliliği az riskli veya hiç risk teşkil etmiyor.
51 - 100	Orta	Sarı	Hava kalitesi uygun fakat alışılmadık şekilde hava kirliliğine hassas olan çok az sayıda insan için bazı kirlenmeler açısından orta düzeyde sağlık endişesi oluşabilir.
101- 150	Hassas	Turuncu	Hassas gruplar için sağlık etkileri oluşabilir. Genel olarak kamunun etkilenmesi olası değildir.
151 - 200	Sağlıksız	Kırmızı	Herkes sağlık etkileri yaşamaya başlayabilir, hassas gruplar için ciddi sağlık etkileri söz konusu olabilir.
201 - 300	Kötü	Mor	Sağlık açısından acil durum oluşturabilir. Nüfusun tamamının etkilenme olasılığı yüksektir.
301 - 500	Tehlikeli	Kahverengi	Sağlık alarmı: Herkes daha ciddi sağlık etkileri ile karşılaşabilir.

ADIYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge A.3 - Geçiş Dönemi Uzun Vadeli Ve Kısa Vadeli Sınır Değerleri Ve Uyarı Eşikleri (Hava Kalitesi Değerlendirme Ve Yönetimi Yönetmeliği)

Kirletici	Ortalama süre	Sınır değer	Sınır değerın yıllık azalması	Uyarı eşiği
SO ₂	Saatlik	900 µg/m ³		İlk seviye: 500 µg/m ³ İkinci seviye: 850 µg/m ³ Üçüncü seviye: 1.100 µg/m ³ Dördüncü seviye: 1.500 µg/m ³ (Verilen değerler 24 saatlik ortalamalardır.)
	-KVS- 24 saatlik % 95 /yıl -insan sağlığının korunması için-	400 µg/m ³	Sınır değer, 1.1.2009 tarihinde başlayarak 1.1.2014 tarihine kadar 250 µg/m³ (sınır değerın %62,5'u) olana kadar her 12 ayda bir eşit miktarda yıllık olarak azalır	
	Kış Sezonu Ortalaması (1 Ekim – 31 Mart) -insan sağlığının korunması için-	250 µg/m ³	Sınır değer, 1.1.2009 tarihinde başlayarak 1.1.2014 tarihine kadar 125 µg/m³ (sınır değerın %50'si) olana kadar her 12 ayda bir eşit miktarda yıllık olarak azalır	
	Hedef Sınır Değer (Yıllık aritmetik ortalama)	60 µg/m ³		
	Hedef Sınır Değer Kış Sezonu Ortalaması (1 Ekim – 31 Mart)	120 µg/m ³		
	-UVS- yıllık -insan sağlığının korunması için-	150 µg/m ³		
	-UVS- yıllık -hassas hayvanların, bitkilerin ve nesnelerin korunması için-	60 µg/m ³	Sınır değer, 1.1.2009 tarihinde başlayarak 1.1.2014 tarihine kadar 20 µg/m³ (sınır değerın %33'ü) olana kadar her 12 ayda bir eşit miktarda yıllık olarak azalır	
NO ₂	-KVS- 24 saatlik % 95 /yıl -insan sağlığının korunması için-	300 µg/m ³		
	-UVS- yıllık -insan sağlığının korunması için-	100 µg/m ³	Sınır değer, 1.1.2009 tarihinde başlayarak 1.1.2014 tarihine kadar 60 µg/m³ (sınır değerın %60'ı) olana kadar her 12 ayda bir eşit miktarda yıllık olarak azalır	

Çizelge A.3 - Geçiş Dönemi Uzun Vadeli Ve Kısa Vadeli Sınır Değerleri Ve Uyarı Eşikleri (Hava Kalitesi Değerlendirme Ve Yönetimi Yönetmeliği) (devam)

Kirletici	Ortalama süre	Sınır Değer	Sınır değerinin yıllık azalması	Uyarı eşiği
PM10 ¹	-KVS- 24 saatlik % 95/yıl -insan sağlığının korunması için-	300 µg/m³	Sınır değer, 1.1.2009 tarihinde başlayarak 1.1.2014 tarihine kadar 100 µg/m³ (sınır değerinin %33'ü) olana kadar her 12 ayda bir eşit miktarda yıllık olarak azalır	İlk seviye: 260 µg/m ³ İkinci seviye: 400 µg/m ³
	Kış Sezonu Ortalaması (1 Ekim – 31 Mart) -insan sağlığının korunması için-	200 µg/m³	Sınır değer, 1.1.2009 tarihinde başlayarak 1.1.2014 tarihine kadar 90 µg/m³ (sınır değerinin %45'i) olana kadar her 12 ayda eşit bir miktarda yıllık olarak azalır	Üçüncü seviye: 520 µg/m ³ Dördüncü seviye: 650 µg/m ³
	-UVS- yıllık -insan sağlığının korunması için-	150 µg/m³	Sınır değer, 1.1.2009 tarihinde başlayarak 1.1.2014 tarihine kadar 60 µg/m³ (sınır değerinin %40'ı) olana kadar her 12 ayda eşit bir miktarda yıllık olarak azalır	(Verilen değerler 24 saatlik ortalamalardır.)
Kurşun	-UVS- yıllık -insan sağlığının korunması için-	2 µg/m³	Sınır değer, 1.1.2009 tarihinde başlayarak 1.1.2014 tarihine kadar 1 µg/m³ (sınır değerinin %50'si) olana kadar her 12 ayda eşit bir miktarda yıllık olarak azalır	
CO	24 saatlik % 95/yıl -insan sağlığının korunması için-	30 mg/m³	Sınır değer, 1.1.2009 tarihinde başlayarak 1.1.2014 tarihine kadar 10 mg/m³ (sınır değerinin %33'ü) olana kadar her 12 ayda eşit bir miktarda yıllık olarak azalır	
	yıllık -insan sağlığının korunması için-	10 mg/m³		

¹ PM10, asılı partikül madde – siyah duman olarak da ölçülebilir. Siyah duman değerlendirmesi ve gravimetrik birimlere çevrimi için, hava kirliliğini ölçme metotları ve anket teknikleri üzerine çalışan OECD grubunun standartlaştırdığı metot (1964), referans metot olarak alınır.

A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Unsurlar

Hava kirliliği, doğrudan veya dolaylı olarak insan sağlığını etkileyerek yaşam kalitesini düşürmektedir. Günümüzde hava kirliliği nedeniyle yerel, bölgesel ve küresel sorunlar yaygın olarak yaşanmaktadır.

Yoğun şehirleşme, şehirlerin yanlış yerleşmesi, motorlu taşıt sayısının artması, düzensiz sanayileşme, kalitesiz yakıt kullanımı, topoğrafik ve meteorolojik şartlar gibi nedenlerden dolayı büyük şehirlerimizde özellikle kış mevsiminde hava kirliliği yaşanabilmektedir.

Bir bölgede hava kalitesini ölçmek, o bölgede yaşayan insanların nasıl bir hava teneffüs ettiğinin bilinmesi açısından çok büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, önemli bir nokta da, bir bölgede meydana gelen hava kirliliğinin sadece o bölgede görülmeyip meteorolojik olaylara bağlı olarak yayılım göstermesi ve küresel problemlere de (küresel ısınma, asit yağmurları, vb) sebep olmasıdır.

Renksiz bir gaz olan kükürtdioksit (SO₂), atmosfere ulaştıktan sonra sülfat ve sülfürik asit olarak oksitlenir. Diğer kirleticiler ile birlikte büyük mesafeler üzerinden taşınabilecek damlalar veya katı partiküller oluşturur. SO₂ ve oksidasyon ürünleri kuru ve nemli depozisyonlar (asitli yağmur) sayesinde atmosferden uzaklaştırılır.

Azot Oksitler (NO_x), Azot monoksit (NO) ve azot dioksit (NO₂), toplamı azot oksitleri (NO_x) oluşturur. Azot oksitler genellikle (%90 durumda) NO olarak dışarı verilir. NO ve NO₂'den ozon veya radikallerle (OH veya HO₂ gibi) reaksiyonu sonucunda oluşur. İnsan sağlığını en çok etkileyen azot oksit türü olması itibari ile NO₂ kentsel bölgelerdeki en önemli hava kirleticilerinden biridir. Azot oksit (NO_x) emisyonları insanların yarattığı kaynaklardan oluşmaktadır. Ana kaynakların başında kara, hava ve deniz trafiğindeki araçlar ve endüstriyel tesislerdeki yakma kazanları gelmektedir.

İnsan sağlığına etkileri açısından, sağlıklı insanların çok yüksek NO₂ derişimlerine kısa süre dahi maruz kalmaları, şiddetli akciğer tahribatlarına yol açabilir. Kronik akciğer rahatsızlığı olan kişilerin ise bu derişimlere maruz kalmaları, akciğerde kısa vadede fonksiyon bozukluklarına yol açabilir. NO₂ derişimlere uzun süre maruz kalınması durumunda ise buna bağlı olarak solunum yolu rahatsızlıklarının ciddi oranda arttığı gözlenmektedir.

Toz Partikül Madde (PM₁₀), partikül madde terimi, havada bulunan katı partikülleri ifade eder. Bu partiküllerin tek tip bir kimyasal bileşimi yoktur. Katı partiküller insan faaliyetleri sonucu ve doğal kaynaklardan, doğrudan atmosfere karışırlar. Atmosferde diğer kirleticiler ile reaksiyona girerek PM'yi oluştururlar ve atmosfere verilirler. (PM₁₀- 10 µm'nin altında bir aerodinamik çapa sahiptir) 2,5 µm'ye kadar olan partikülleri kapsayacak yasal düzenlemeler konusunda çalışmalar devam etmektedir. PM₁₀ için gösterilebilecek en büyük doğal kaynak yollardan kalkan tozlardır. Diğer önemli kaynaklar ise trafik, kömür ve maden ocakları, inşaat alanları ve taş ocaklarıdır. Sağlık etkileri açısından, PM₁₀ solunum sisteminde birikebilir ve çeşitli sağlık etkilerine sebep olabilir. Astım gibi solunum rahatsızlıklarını kötüleştirebilir, erken ölümü de içeren çeşitli ciddi sağlık etkilerine sebep olur. Astım, kronik tıkayıcı akciğer ve kalp hastalığı gibi kalp veya akciğer hastalığı olan kişiler PM₁₀'a maruz kaldığında sağlık durumları kötüleşebilir. Yaşlılar ve çocuklar, PM₁₀ maruziyetine karşı hassastır. PM₁₀ yardımıyla toz içerisindeki mevcut diğer kirleticiler akciğerlerin derinlerine kadar inebilir. İnce partiküllerin büyük bir kısmı akciğerlerdeki alveollere kadar ulaşabilir. Buradan da kurşun gibi zehirli maddeler % 100 olarak kana geçebilir.

Karbonmonoksit (CO), kokusuz ve renksiz bir gazdır. Yakıtların yapısındaki karbonun tam yanmaması sonucu oluşur. CO derişimleri, tipik olarak soğuk mevsimlerde en yüksek değere ulaşır. Soğuk mevsimlerde çok yüksek değerler ulaşılmasının bir sebebi de inversiyon durumudur. CO'nin global arka plan konsantrasyonu 0.06 ve 0.17 mg/m³ arasında bulunur. 2000/69/EC sayılı AB direktifinde CO ile ilgili sınır değerler tespit edilmiştir.

İnversiyon, sıcak havanın soğuk havanın üzerinde bulunarak, havanın dikey olarak birbiriyle karışmasının engellenmesi durumudur. Kirlilik böylece yer seviyesine yakın soğuk hava tabakasının içerisinde toplanır.

CO'in ana kaynağı trafik ve trafikteki sıkışıklıktır. Sağlık etkileri, akciğer yolu ile kan dolaşımına girerek, kimyasal olarak hemoglobinle bağlanır. Kandaki bu madde, oksijeni hücrelere taşır. Bu yolla, CO organ ve dokulara ulaşan oksijen miktarını azaltır. Sağlıklı kişilerde, daha yüksek seviyelerdeki CO'e maruz kalmak, algılama ve gözün görme gücünü etkileyebilir. Hafif ve daha ağır kalp ve solunum sistemi hastalığı olan kişiler ve henüz doğmamış ve yeni doğmuş bebekler, CO kirliliğine karşı en riskli grubu oluşturur.

Kurşun (Pb), doğada metal olarak bulunmaz. Kurşun gürültü, ışın ve vibrasyonlara karşı iyi bir koruyucudur ve hava yoluyla taşınır. Kurşun, maden ocakları ve bakır ve tunç (Cu+Sn) alaşımı işlenmesi, kurşun içeren ürünlerin geriye dönüştürülmesi ve kurşunlu petrolün yakılmasıyla çevreye yayılır. Kurşun içeren benzin ilavesi ürünlerinin de kullanılması, atmosferdeki kurşun oranını yükseltir.

Ozon (O₃), kokusuz renksiz ve 3 oksijen atomundan oluşan bir gazdır. Ozon kirliliği, özellikle yaz mevsiminde güneşli havalarda ve yüksek sıcaklıkta oluşur (NO₂+ güneş ışınları = NO+ O => O+ O₂ = O₃). Ozon üretimi uçucu organik bileşikler (VOC) ve karbon monoksit sayesinde hızlandırılır veya güçlendirilir. Ozonun oluşması için en önemli öncü bileşimler NO_x (Azot oksitler) ve VOC'dır. Yüksek güneş ışınlarının etkisiyle ozon derişimi Akdeniz ülkelerinde Kuzey-Avrupa ülkelerinden daha yüksektir. Sebebi ise güneş ışınlarının ozon'un fotokimyasal oluşumundaki fonksiyonundan kaynaklanmasıdır.

Diğer kirleticilere kıyasla ozon doğrudan ortam havasına karışmaz. Yeryüzüne yakın seviyede ozon karmaşık kimyasal reaksiyonlar yoluyla oluşur. Bu reaksiyonlara NO_x, metan, CO ve VOC'ler (etan (C₂H₆), etilen (C₂H₄), propan (C₃H₈), benzen (C₆H₆), toluen (C₆H₅), xilen (C₆H₄) gibi kimyasal maddelerde eklenir. Ozon çok güçlü bir oksidasyon maddesidir. Birçok biyolojik madde ile etkileşimde bulunur. Tüm solunum sistemine zarar verebilir. Ozonun zararlı etkisi derişim oranına ve ozona maruziyet süresine bağlıdır. Çocuklar büyük bir risk grubunu oluşturur. Diğer gruplar arasında öğlen saatlerinde dışarıda fiziksel aktivitede bulunanlar, astım hastaları, akciğer hastaları ve yaşlılar bulunur.*

Çizelge A.4 – Adıyaman ilinde 2014 Yılında Eysel Isınmada Kullanılan Katı Yakıtların Cinsi, Yakıtların Özellikleri ve Bu Yakıtların Temin Edildiği Yerler (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

Yakıtın Cinsi (*)	Temin Edildiği Yer	Tüketim Miktarı (ton)	Yakıtın Özellikleri				
			Alt Isıl Değeri (kcal/kg)	Uçucu Madde (%)	Toplam Kükürt (%)	Toplam Nem (%)	Kül (%)
Yerli kömür	Gölbaşı SANKO A.Ş	19.000	4.800	14	-	-	-
Sosyal Yardımlaşma Vakfı Kömürü	Karabük Kömür A.Ş	35.000	6.400	2	-	-	-
odun	Odun-kömür satıcısı	-	-	-	-	-	-
İthal kömür	Odun-kömür satıcısı	26.500	6.500	2	-	-	-

(*) Yerli kömür, ithal kömür, briket, biyokütle, Sosyal Yardımlaşma Vakfı kömürü, odun gibi.

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge A.5– Adıyaman ilinde 2014 Yılında Sanayide Kullanılan Katı Yakıtların Cinsi, Yakıtların Özellikleri ve Bu Yakıtların Temin Edildiği Yerler (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

Yakıtın Cinsi (*)	Temin Edildiği Yer	Tüketim Miktarı (ton)	Yakıtın Özellikleri				
			Alt Isıl Değeri (kcal/kg)	Uçucu Madde (%)	Toplam Kükürt (%)	Toplam Nem (%)	Kül (%)
Yerli Kömür	Gölbaşı	19.000	4.800	14	-	-	-

(*) Yerli kömür, ithal kömür, briket, biyokütle, Sosyal Yardımlaşma Vakfı kömürü, odun gibi.

Çizelge A.6 – Adıyaman ilinde 2014 Yılında Kullanılan Doğalgaz Miktarı (Akmercan Gaz Doğalgaz Dağıtım Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. 2014)

Yakıtın Kullanıldığı Yer	Tüketim Miktarı (m ³)	Isıl Değeri (kcal/kg)
Konut	33.560.764	9.247,80
Sanayi	8.197.836	9.247,80

A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar

Egzoz gazı emisyonu denetimleri gerçekleştirilmiştir. Kömür numuneleri alınmıştır ve çalışmalarımız devam etmektedir.

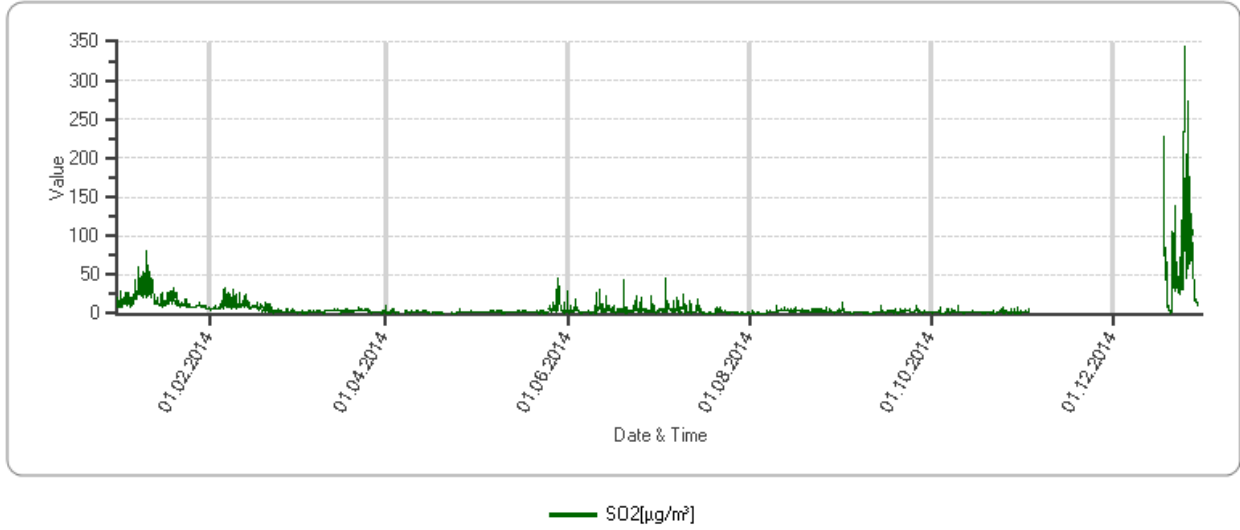
Harita A.1 – Adiyaman ilinde Bulunan Hava Kirliliği Ölçüm Cihazlarının Yerleri (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

Çizelge A.8- Adiyaman ilinde Hava Kalitesi Ölçüm İstasyon Yerleri ve Ölçülen Parametreler (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

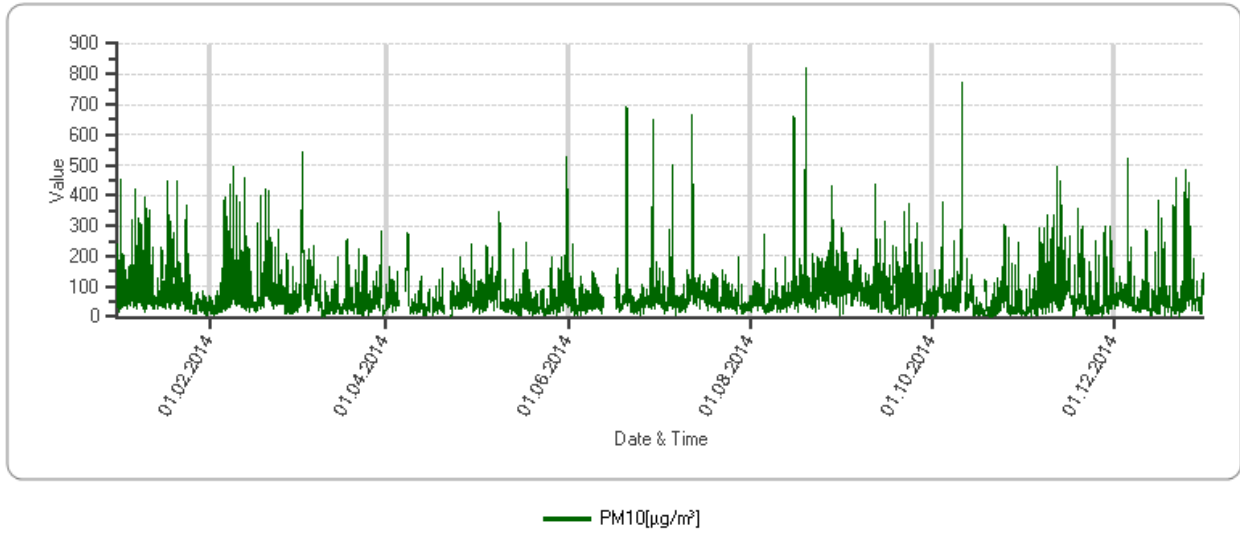
İSTASYON YERLERİ	KOORDİNATLARI (Enlem, Boylam)	HAVA KİRLİTİCİLERİ					
		SO ₂	NO _x	CO	O ₂	HC	PM
Merkez	436349 - 4178886	X					X

A.4. Ölçüm İstasyonları

İstasyon:Adıyaman Periyodik:01.01.2014 00:00 - 31.12.2014 00:00 Rapor Türü:AVG

İstasyon:Adıyaman Periyodik:01.01.2014 00:00 - 31.12.2014 00:00 Rapor Türü:AVG

Grafik A.1- Adıyaman ilinde Merkez İstasyonu PM10 ve SO₂ Parametresi Günlük Ortalama Değer Grafiği

ADIYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge A.9- Adıyaman ilinde 2013 Yılı Hava Kalitesi Parametreleri Aylık Ortalama Değerleri ve Sınır Değerin Aşıldığı Gün Sayıları (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2014)

ADIYAM AN	SO ₂	AG S*	PM 10	AG S*	C O	AG S*	N O	AG S*	N O ₂	AG S*	NO x	AG S*	OZO N	AG S*
Ocak	18	1	89	1										
Şubat	8	16	88	1										
Mart	3	6	66	2										
Nisan	2	-	55	-										
Mayıs	4	-	58	-										
Haziran	5	-	58	1										
Temmuz	4	-	59	-										
Ağustos	3	-	82	2										
Eylül	3	-	83	-										
Ekim	2	-	55	-										
Kasım	2	-	81	-										
Aralık	68	1	75	2										
ORTALA MA	10		70											

*AGS: Sınır değerin aşıldığı gün sayısı

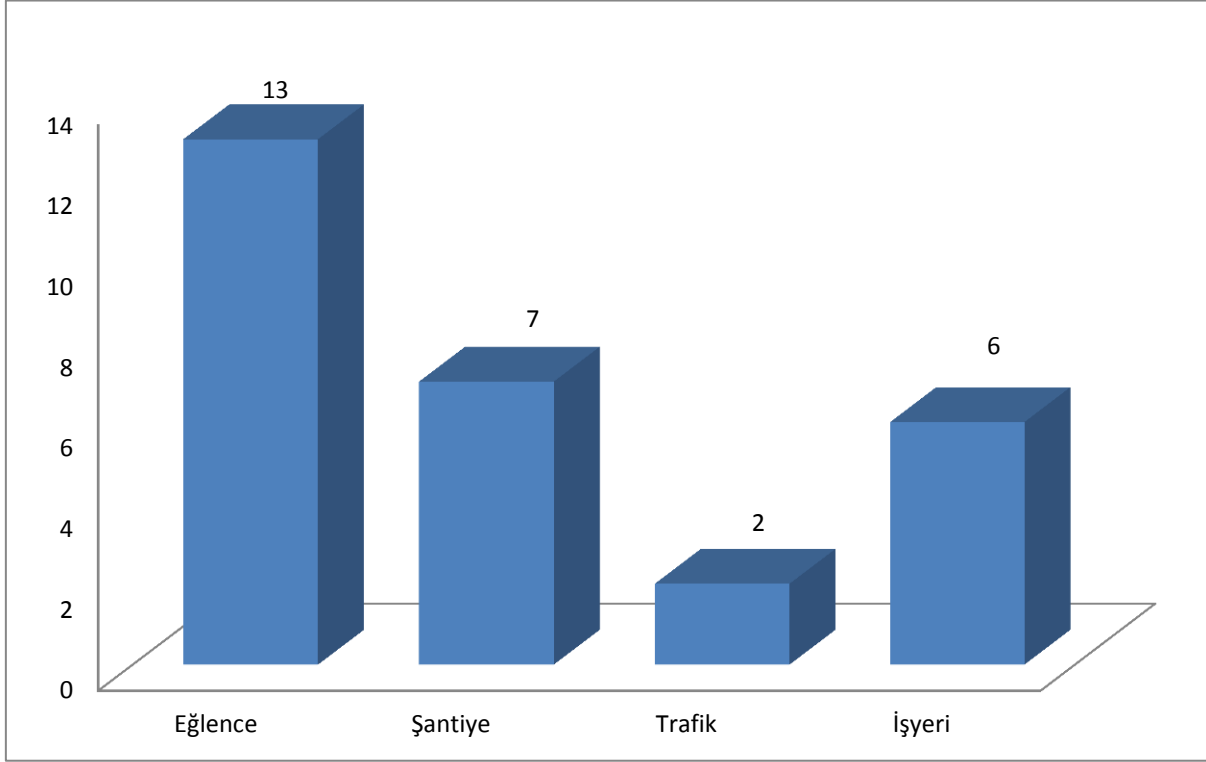
A.5. Egzoz Gazı Emisyon Kontrolü

Çizelge A.10- 2014 Yılında Adıyaman İlindeki Araç Sayısı ve Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı (Adıyaman İl Emniyet Müdürlüğü ve Adıyaman İlinde Faaliyet Gösteren Egzoz Gazı Emisyon Ölçüm İstasyonları, 2014)

Araç Sayısı					Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı				
Binek Otomobil	Hafif Ticari	Ağır Ticari	Diğerleri	TOPLAM	Binek Otomobil	Hafif Ticari	Ağır Ticari	Diğerleri	TOPLAM
40237	11273	2838	3376 2	88110	12.713	14.52 9	7.268	1.816	36.323

A.6. Gürültü

İnsanların sağlıklarını belirli bir süre içinde ya da sürekli olarak zarar veren seslerdir. Ulaşım araçları, sanayiler, eğlence araçları ve yerleri gürültü kirliliğinin başlıca nedenidir.

Grafik A.2– Adıyaman ilinde 2014 Yılında Gürültü Konusunda Yapılan Şikayetlerin Dağılımı (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

A.7. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar

Adıyaman mülki sınırlarında bulunan belediyelere yazılan yazılar sunucunda herhangi bir çalışmalarının olmadığı belirtilmiştir. Kamu kurumlarından gelen yazılarda herhangi bir çalışmalarının olmadığı belirtilmiştir.

A.8. Sonuç ve Değerlendirme

Gürültü şikayetleri değerlendirmiştir. Egzoz gazı emisyonu denetimleri gerçekleştirilmiştir. Kömür numuneleri alınmıştır ve çalışmalarımız devam etmektedir.

Kaynaklar: Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

B. SU VE SU KAYNAKLARI

B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli

B.1.1. Yüzeysel Sular

B.1.1.1. Akarsular

İlimiz akarsularında 2 adet alabalık çiftliği bulunmaktadır. Konum olarak Fırat nehrinin Atatürk Barajına aktığı noktada bulunmaktadır. Kapasite itibarıyla 2 tane balık çiftliği ÇED Ek-3 listesine tabidir.

Çizelge B.1 – Adıyaman İlinin Akarsuları (DSİ 20. Bölge Müdürlüğü 203. Şube Müdürlüğü, 2014)

AKARSU İSMİ	Toplam Uzunluğu (km)	İl Sınırları İçindeki Uzunluğu (km)	Debisi (m ³ /sn)	Kolu Olduğu Akarsu	Kullanım Amacı
Fırat Nehri	2.800	180			
Göksu Çayı	118	90	1.172	Fırat	
Besni-Akdere Çayı	59	59	40	Göksu	
Kahta Çayı	58	45,5	1.331	Fırat	
Sofraz Çayı	51	51	94	Göksu	
Keysun Çayı	45	45	47	Göksu	
Halya Deresi	41	41	24	Fırat	
Çakal Çayı	37,5	37,5	27	Fırat	
Birimşe Çayı	35	35	240	Kahta Çayı	
Eğri Çay	32	32	40	Fırat	

Fırat Nehri İlin en önemli akarsuyudur. Diğer akarsuları ise şunlardır; Sofraz Çayı, Ziyaret Çayı, Çakal Çayı, Kalburcu Çayı, Eğri Çayı, Besni Akdere Çayı, Şepker Çayı, Çat Deresi, Gürlevik Deresi ve Halya Deresi ile Gölbaşı, İnekli, Azaplı ve Abdulharap gölleri ilin diğer su kaynaklarıdır.

Fırat Nehri : İlin en önemli akarsuyu-dur. Şanlıurfa ve Diyarbakır illeri ile sınırı oluşturur. İl içindeki uzunluğu 180 km. dir. Kâhta, Kalburcu ve Göksu Çayları nehrin başlıca kollarıdır.

Kahta Çayı : Çelikhan yöresindeki Bulam, Abdülharap ve Recep sularını toplayıp Cendere Köprüsünden geçtikten sonra Eski Kahta ve Alut Arazisinde biriken dağ sularını da alarak Fırat Nehri'ne karışır (45.5 km).

Göksu Çayı : Kahramanmaraş ili sınırlarından çıkar. Erkenek, Tut ve Akdere civarından geçer. Sofraz suyunu da aldıktan sonra Gümüşkaya'nın batısında Fırat Nehrine karışır. İl sınırları içindeki uzunluğu 90 km. 'dir.

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Sofraz Çayı : Besni ilçesi Toklu Köyü civarından çıkar. Hacıhalil Köyü yakınlarında Keysun Suyu'nu alarak Akdere civarında Göksu Çayı'na karışır. İl sınırları içindeki uzunluğu 51 km.'dir.

Ziyaret Çayı : Kaynağını Cebel ve Zey Köyleri sularından alarak ipekli Köyü civarında Atatürk Barajı Gölü'ne karışır.

Adıyaman ilinin önemli sayılabilecek diğer akarsuları ise şunlardır: Çakal Çayı (37.5 km.) Kalburcu Çayı, Eğriçay (32 km.), Besni Akdere Çayı (59 km.) Keysun Çayı (45 km.), Birimşe Çayı (35 km.), Şepker Çayı, Çat Deresi, Gürlevik Deresi ve Halya Deresi (41 km.)

B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar

Çizelge B.2- Adıyaman ilinde Mevcut Sulama Göletleri (DSİ 20. Bölge Müdürlüğü 203. Şube Müdürlüğü, 2014)

Göletin Adı	Tipi	Göl hacmi, m ³	Sulama Alanı (net), ha	Çekilen Su Miktarı, (m ³)	Kullanım Amacı
Gözebaşı		794.250	90	675.00	Sulama
Kınık		1.477.640	165	1.256.000	Sulama
Hasancık		771.610	86	665.000	Sulama
İncesu		1.564.030	177	1.330.000	Sulama
Çamgazi		51.190.000	7520	5.640.000	Sulama
Karahöyük		2.575.000	286	2.200.000	Sulama

Gölbaşı Gölü : Gölbaşı ilçesinin belediye sınırları içinde ve ilçenin kuzeybatı kesiminde bulunur. İlin en büyük gölüdür. Çevresi sazlıklarla kaplıdır. Gölün alanı 2.19 km² dir.

Abdülharap Gölü : Çelikhani ilçesi sınırları içinde olup, alanı 5 km² dir. Çevresi dağlıktır. Kıyısı otluk ve sazlıktır. Bir gidegenle Kahta çayını besler.

Azaplı Gölü : Gölbaşı gölünün devamı niteliğinde olup, ilçenin batısına düşer. Gölün alanı 2.72 km² dir. İneklı Gölü de Azaplı Gölüne yakındır. Alanı 1.09 km² dir.

Atatürk (Karababa) Barajı : 1981 yılı Atatürk'ün 100. doğum yılı münasebetiyle Atatürk Barajı olarak değiştirilmiştir. Adıyaman ve Şanlıurfa illeri arasında Adıyaman' ın 35 km. güneyinde Fırat Nehri üzerinde kurulmuştur. Atatürk Barajı'nın yeri, Keban Barajı'nın 346 km. Karakaya Barajı'nın 180 km. aşağısındadır. Tamamen Üst kratese kireçtaşı (kalker) seriler üzerindedir. Üstten kısmen bütünlü, çok sileksli tabakalara dönüşen, ince tabakalı kireçtaşı (kalker) içeren kayaç serisi bulunmaktadır.

Çamgazi Barajı : Adıyaman şehrinin 17 km. batısında Adıyaman-Şanlıurfa karayolunun batısında Doyran ve Kuzgun dereleri üzerinde sulama amaçlı yapılmakta olan barajdır.

Koçali Barajı ve Hidroelektrik Santrali : Adıyaman-Çelikhani arasındaki alanın sulama ve enerji ihtiyacını karşılamak amacıyla Koçali nahiye merkezinin 6 km. kuzeydoğusunda Terasa Çayı üzerinde, Adıyaman'a 40 km uzaklıkta olan bu baraj, zonlu kaya dolgu tipinde inşa edilmektedir. Yüksekliği 118 m., gövde dolgu hacmi 7.900.000 m³ olacaktır. Suyu akıtmak amacıyla yapılmakta olan Bulam Tünelinin çapı 4 m. Uzunluğu 1650 m., Koçali Tüneli'nin çapı ise 3.5 m., uzunluğu 5.000 m olacaktır. Etütler tamamlanmış olup kati proje yapılması aşamasına gelmiştir.

B.1.2. Yeraltı Suları

Adıyaman İlindeki yer altı su kaynakları genellikle kuzeydeki dağ yamaçları civarında yoğunlaşmıştır. Adıyaman İlinde jeotermal kaynaklara rastlanmamıştır.

Adıyaman-Kahta ovalarında, Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü'nden alınan bilgilere göre, yıllık toplam yağış miktarının 636,1 mm olduğu, oadaki yağmur sularını yeraltına süzen alüvyon ve pliosen yaşlı şelmo formasyonlarının alan toplamının 450 km² olduğu ve söz konusu formasyonların süzme oranının % 15 olduğu kabul edilirse, bir yılda yeraltına süzülen su miktarı;

$$450*106*0.636*0.15 = 42.93*106 \text{ m}^3$$

olarak hesaplanır.

Buna ilave olarak, kuzeydeki drenaj alanından gelen yüzeysel su kaynaklarının da yeraltı suyunu beslediği ve bunun miktarının yaklaşık olarak süzülen su ile aynı olduğu kabul edilirse, toplam rezerv;

$$42.93*2*106 = 85.86*106 \text{ m}^3 \text{ olarak hesaplanır.}$$

Bu rezervin % 75'inin üretilebilir olduğu kabulü ile, yeraltından çekilebilecek toplam su miktarı sonuçta aşağıdaki şekilde hesaplanır (DSİ ve DMİ verilerine göre TPAO tarafından hesaplanmıştır).

$$85.86*0.75*106 = 64.39 *106 \text{ m}^3$$

B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri

20.01.2015 tarih ve 352 sayılı yazıyla DSİ 203. Şube Müdürlüğünden konu ile ilgili bilgi istenmiş fakat cevap alınamamıştır

B.1.3. Denizler

İlimizde deniz kıyısı bulunmamaktadır.

B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi

20.01.2015 tarih ve 352 sayılı yazımızla DSİ 203. Şube Müdürlüğünden konu ile ilgili bilgi istenmiş fakat cevap alınamamıştır.

B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu

B.3.1. Noktasal kaynaklar

B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar

Organize Sanayi Bölgesinde Atıksu Arıtma tesisi Proje aşamasında olup, faaliyete geçmesi durumunda sorun ortadan kalkacaktır. İlimizde endüstriden kaynaklanan atıksular tekstil ve boyahanelerden kaynaklanmaktadır. Üretilen atıksu miktarı yıllık 300.000-450.000 m³/yıl değerleri arasında değişmektedir. Atıksu eğri çayına ve Atatürk barajına deşarj edilmektedir.

B.3.1.2. Evsel Kaynaklar

Adıyaman İli Merkezi Evsel nitelikli atık sularının Atatürk Barajına Deşarj edilmesi sebebi ile su kirliliği oluşmakta ancak Atıksu Arıtma tesisinin faaliyete geçmesi durumunda sorun ortadan kalkacaktır

B.3.2. Yayılı Kaynaklar

B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar

Gıda Tarım ve hayvancılık İl Müdürlüğü konu ile ilgili düzenli olarak izleme yapmaktadır.

B.3.2.2. Diğer

İlimizde vahşi depolama sahaları vardır. Bu sahalar mevcut yeraltı ve yer üstü sularını etkilemektedir ancak ilimizde inşaatı devam eden düzenli katı atık depo sahası faaliyete geçtiği anda bu sorun giderilecektir.

B.4. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri

B.4.1. İçme ve Kullanma Suyu

B.4.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti

20.01.2015 tarih ve 352 sayılı yazımızla DSİ 203. Şube Müdürlüğünden konu ile ilgili bilgi istenmiş fakat cevap alınamamıştır.

B.4.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti

İlimizde içmesuyu arıtma tesisi bulunmamaktadır.

B.4.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.

Mevcut Durum:

Gürlevik, Kırkgöz, Medetsiz, Kuru ve Palanlı Kaynakları : 24 hm³/yıl

Gelecekteki Durum:

Adıyaman İçmesuyu I.Aşama projesi (2018 Yılı)

Zebran ve Havşari kaynakları + İndere Barajı : (21+12) hm³/yıl
Adıyaman İçmesuyu II.Aşama projesi (2018-2040 Yılına kadar)
Gömikhan Barajı : 56 hm³/yıl

B.4.2. Sulama

İlde tarım yapılan alan 240.740 ha'dır.

Sulama yapılan alanlarda ve kullanılan sulama yöntemleri hakkında 20.01.2015 tarih ve 325 sayılı resmi yazı ile Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğünden bilgi istenmiş olup konu ile ilgili herhangi bir bilgi verilmemiştir.

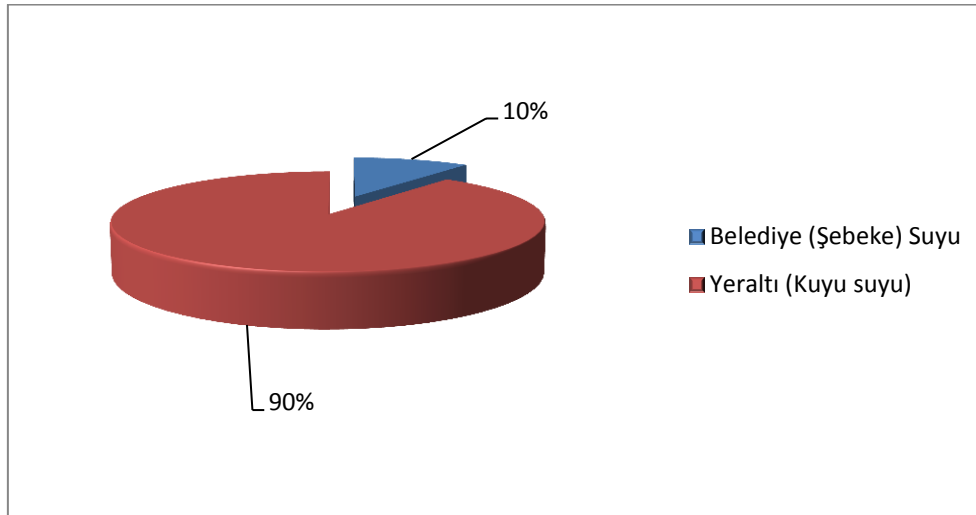
B.4.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

20.01.2015 tarih ve 352 sayılı yazımızla Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğüne konu ile ilgili bilgi istenmiş fakat gerekli bilgi alınamamıştır

B.4.2.2. Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

20.01.2015 tarih ve 352 sayılı yazımızla Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğüne konu ile ilgili bilgi istenmiş fakat gerekli bilgi alınamamıştır

B.4.3. Endüstriyel Su Temini

Grafik B.3- Adıyaman ilinde 2014 Yılında Endüstrinin Kullandığı Suyun Kaynaklara Göre Dağılımı
(Adıyaman Organize Sanayi Bölgesi, 2014)

B.4.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı

İlimizde 16 tane Hidroelektrik Santrali bulunmaktadır

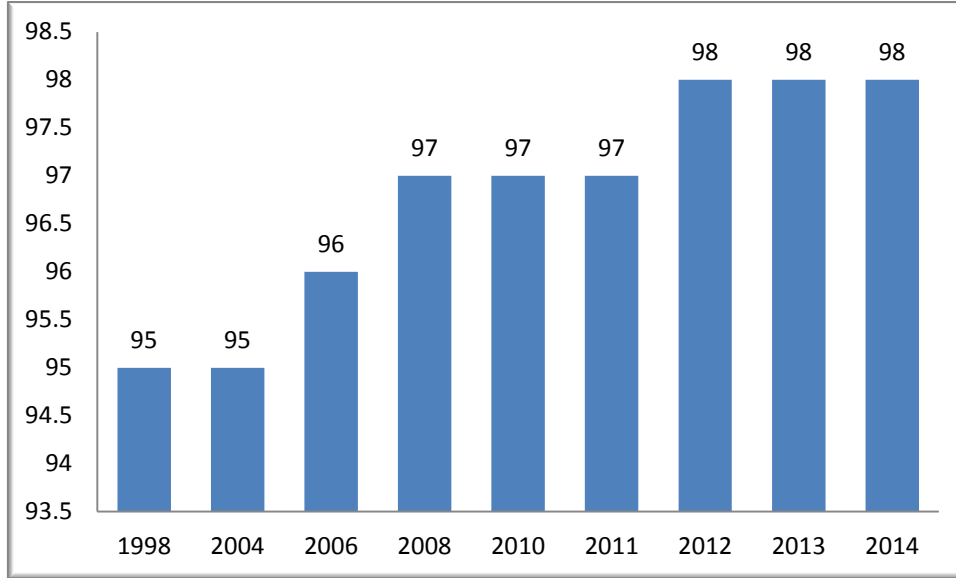
B.4.5. Rekreasyonel Su Kullanımı

İl genelinde rekreasyonel amaçlı kullanılan su miktarı bilinmemektedir.

B.5. Çevresel Altyapı

B.5.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Hizmeti Alan Nüfus

Kentsel kanalizasyon sistemi hizmetinden hemen hemen tüm nüfus faydalanmaktadır. Atıksu arıtma tesisi hizmeti veren belediye yoktur

Grafik B.4- Adiyaman ilinde 2014 Yılı Kanalizasyon Hizmeti Verilen Nüfusun Belediye Nüfusuna Oranı (Adiyaman Belediyesi Su ve Kanalizasyon İşleri Müdürlüğü, 2014)

Çizelge B.5 – Adıyaman ilinde 2014 Yılı Kentsel Atıksu Arıtma Tesislerinin Durumu (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

Yerleşim Yerinin Adı	Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Olup Olmadığı?			Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Türü			Mevcut Kapasitesi (ton/gün)	Arıtılan /Deşarj Edilen Atıksu Miktarı (m ³ /sn)	Deşarj Noktası koordinatları	Deniz Deşarjı	Hizmet Verdiği Nüfus	Oluşan AAT Çamur Miktarı(ton/gün)
	Var	İnşa/plan aşamasında	Yok	Fiziksel	Biyolojik	İleri						
İl Merkezi	Adıyaman		X			X					230.630	
	OSB		X								3.500	
İlçeler	Gölbaşı		X			X					29.253	
	Kâhta		X			X					70.382	
	Besni										29.328	
	Gerger										2.991	
	Çelikhan										8.456	
	Samsat										4.021	
	Tut										7.213	
Sincik										5.597		

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

B.5.2. Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri

Çizelge B.6 – Adıyaman ilinde 2014 Yılı OSB’lerde Atıksu Arıtma Tesislerinin Durumu
(Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

OSB Adı	Mevcut Durumu	Kapasitesi (ton/gün)	AAT Türü	AAT Çamuru Miktarı (ton/gün)	Deşarj Ortamı	Deşarj Koordinatları
Adıyaman OSB	Proje		Biyolojik			
Kahta OSB	Yok					
Besni OSB	Yok					
Gölbaşı OSB	yok					

B.5.3. Katı Atık Düzenli Depolama Tesisleri

İlimizde katı atık düzenli depolama tesisi inşaat çalışmaları devam etmekte olup, Projenin %90 bitmiş kalan kısmı için ek süre talebinde bulunulmuştur.

B.5.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması

İlimizde oluşan evsel ve endüstriyel atıksular arıtılmadan Sitalce Mevkiinden Atatürk Barajına deşarj edilmektedir

B.6. Toprak Kirliliği ve Kontrolü

B.6.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar

İlimizde konu ile ilgili bir çalışma bulunmamaktadır. (Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü. 2014)

Çizelge B.7.- Adıyaman ilinde 2014 Yılı İçin Tespit Edilen Noktasal Kaynaklı Toprak Kirliliğine İlişkin Veriler (Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü. 2015)

	Var	Yok	Varsa Ne/Neler Olduğunu Belirtiniz
Potansiyel kirlenici faaliyetler var mı?		x	

ADIYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Tespit Edilmiş Kirlenmiş Sahanın Yeri	Tespit Edilmiş Kirlenmenin Nedeni	Kirlenmiş sahaların temizlenmesi ile ilgili çalışma var mı?		Kirlenmiş sahaların temizlenmesi ile ilgili çalışmalarda ne tür temizleme faaliyetleri* yapılıyor? (Aşağıdaki temizleme yöntemleri dikkate alınmalıdır)
		Var	Yok	
1.			X	
2.				
3.				

İlimizde konu ile ilgili bir çalışma bulunmamaktadır. (Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, 2014)

*Noktasal Kaynaklı Toprak Kirliliği Temizleme Yöntemleri

Biyoremediasyon
Fitoremediasyon
Parsel arıtımı
Buharlaştırma
Biyo havalandırma
Elektrokinetik arıtma
Yerinde oksidasyon
Solvent ekstraksiyonu
Hava ile dağıtma (Air sparging)
Buharlaştırma
Termal arıtma
Reaktif Barrier teknolojisi
Yerinde yıkama (In-situ Flushing)

B.6.2.Arıtma Çamurlarının toprakta kullanımı

B.6.3.Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar

“Madencilik Faaliyetleri ile Bozulan Arazilerin Doğaya Yeniden Kazandırılması Yönetmeliği” kapsamında ilgili firmalarla yazışmalar yapılmış olup, faaliyetlerin devam etmesi sebebi ile herhangi bir çalışma bulunmamaktadır.

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

B.6.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği

Çizelge B.8 – Adıyaman ilinde 2014 Yılında Kullanılan Ticari Gübre Tüketiminin Bitki Besin Maddesi Bazında ve Yıllık Tüketim Miktarları (Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, 2014)

Bitki Besin Maddesi (N, P, K olarak)	Bitki Besin Maddesi Bazında Kullanılan Miktar (ton)	İlde Ticari Gübre Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
Azot	20.045	
Fosfor	7.019	
Potas	64	
TOPLAM	27.128	240.740

Çizelge B.9 - Adıyaman ilinde 2014 Yılında Tarımda Kullanılan Girdilerden Gübreler Haricindeki Diğer Kimyasal Maddeleri (Tarımsal İlaçlar vb) (Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, 2014).

Kimyasal Maddenin Adı	Kullanım Amacı	Miktarı (ton)	İlde Tarımsal İlaç Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
İnsektisitler	Zirai mücadele	5	
Herbisitler	Zirai mücadele	6	
Fungisitler	Zirai mücadele	22	
Rodentisitler	Zirai mücadele	1	
Nematositler	Zirai mücadele	-	
Akarisitler		2	
Kışlık ve Yazlık Yağlar		2	
TOPLAM		38	240.740

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge B.10 - Adıyaman ilinde 2014 Yılında Topraktaki Pestisit vb Tarım İlacı Birikimini Tespit Etmek Amacıyla Yapılmış Analizin Sonuçları (Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, 2014).

Analizi Yapan Kurum/Kuruluş	Analiz Yapılan Yer (İlçe, Köy, Mevkii, Koordinatları)	Analiz Tarihi	Analiz Edilen Madde	Tespit Edilen Birikim Miktarı (µg/kg- fırın kuru toprak)
-	-	-	-	-

20.01.2015 tarih ve 325 sayılı yazımızla Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğüne konu ile ilgili bilgi istenmiş fakat konu ile ilgili herhangi bir çalışmanın olmadığı bildirilmiştir.

B.7. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde 240.740 ha'lık alanda tarım yapılmaktadır. Tarım yapılan alanda 38 zirai ilaç kullanılmıştır.

Kaynaklar: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü.

C. ATIK

C.1. Belediye Atıkları (Katı Atık Bertaraf Tesisleri)

İlimizde, katı atık düzenli depolama tesisi kullanımı mevcut değildir. Mevcut Belediyeler vahşi depolama yöntemini kullanmaktadır. Adıyaman belediyesi düzenli depolama tesisi inşaat halinde olup bir lotu bitme aşamasındadır.

İlimizdeki atık kompozisyonu bilinmiyor

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge C.1 – Adıyaman ilinde 2014 Yılı İçin İl/İlçe Belediyelerince Toplanan ve Birliklerce Yönetilen Katı Atık Miktar ve Kompozisyonu (Adıyaman Merkez/İlçe Belediyeleri, 2014)

İl/İlçe Belediye veya Birliğin Adı	Birlik ise birliğe üye olan belediyeler	Nüfus		Toplanan Ortalama Katı Atık Miktarı (ton/gün)		Geri Kazanılan Ortalama Atık Miktarı (ton/gün)		Kişi Başına Üretilen Ortalama Katı Atık Miktarı (kg/gün)		Atık Kompozisyonu (yıllık ortalama, %)					
		Yaz	Kış	Yaz	Kış	Yaz	Kış	Yaz	Kış	Organik	Kağıt	Cam	Metal	Plastik	Kül
Adıyaman Belediyesi		225.000	225.000	171	171			0,76	0,76						
Kahta Belediyesi		70.382	70.382	49	49			0,7	0,7						
Samsat Belediyesi		4.021	4.021												
Sincik Belediyesi		4.075	4.075												
Besni Belediyesi		29.328	29.328	19	19			0,67	0,67						
Çelikan Belediyesi		8.456	8.456												
Gerger Belediyesi		2.991	2.991												
Tut belediyesi		3.620	3.620												
Gölbaşı Belediyesi		29.253	29.253												
İl Geneli															

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge C.2 – Adıyaman ilinde 2014 Yılı İl/İlçe Belediyelerde Oluşan Katı Atıkların Toplanma, Taşınma ve Bertaraf Yöntemleri ve Tesis Kapasiteleri (Adıyaman Merkez/İlçe Belediyeleri, 2014)

İl/ilçe Belediye Adı	Hangi Atıklar Toplanıyor?			Transfer İstasyonu Varsa Sayısı	Atık Yönetimi Hizmetlerini Kim Yürütüyor?*			Mevcut Bertaraf Yöntemi ve Tesis Kapasitesi/Birimi				
	Evsel*	Tıbbi	Diğer (Belirtiniz)		Toplama	Taşınma	Bertaraf	Düzensiz Depolama	Düzenli Depolama	Kompost	Yakma	Diğer (Belirtiniz)
Kahta Belediyesi	X				B	B	B	X				
Samsat Belediyesi	X							X				
Çelikhan Belediyesi	X				B			X				
Sincik Belediyesi	X							X				
Besni Belediyesi	X				B			X				
Tut Belediyesi	X				B			X				
Gerger Belediyesi	X				B			X				
Gölbaşı Belediyesi	X				B			X				

* Ofis işyeri dahil.

** Belediye (B), Özel Sektör (ÖS), Belediye Şirketi (BŞ) seçeneklerinden uygun olanının sembolünü yazınız.

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge C.3- Adıyaman ilinde 2014 Yılında Birliklerce Yürütülen Katı Atıkların Toplanma, Taşınma ve Bertaraf İşlemlerine İlişkin Bilgi (Adıyaman Merkez/İlçe Belediyeleri, 2014)

Birlik adı	Hangi Atıklar Toplanıyor?			Transfer İstasyonu varsa sayısı	Mevcut Bertaraf Yöntemi ve Tesis Kapasitesi/Birimi			
	Evsel*	Tıbbi	Diğer (Belirtiniz)		Düzenli Depolama	Kompost	Yakma	Diğer (Belirtiniz)
Gaziantep Belediye Birliği		X		Yok		X		

* Ofis işyeri dahil.

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıkları

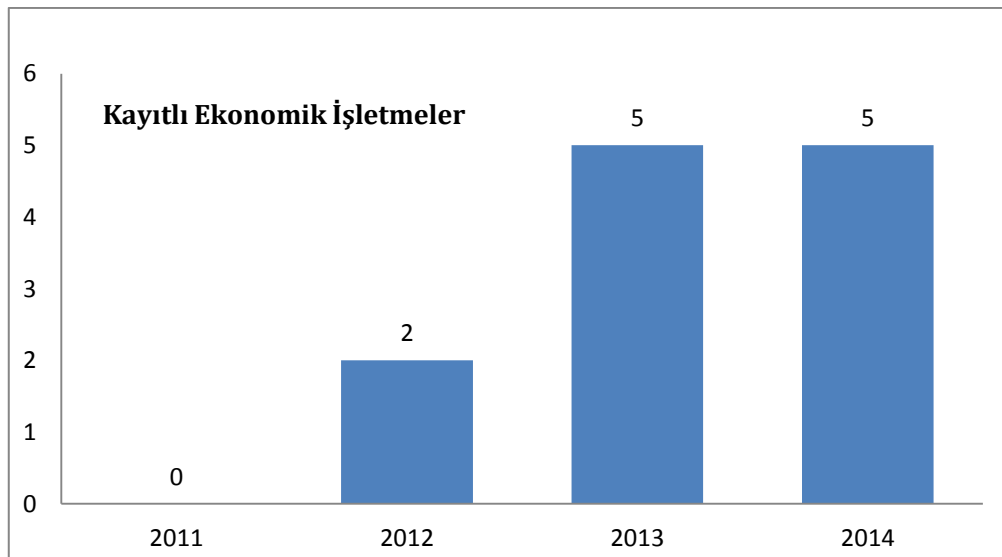
İlimizde “Hafriyat Toprağı İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği” kapsamında her belediye uygun görünen mesire ve park yerlerin düzenlemesinde altyapı çalışmalarında kullanılmaktadır

C.3. Ambalaj Atıkları

“Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği” kapsamında 80 firma çevre bilgi sistemine kayıt yaptırmış ve 72 firma ambalaj atığı beyan sistemine beyanda bulunmuştur.

Çizelge C.4- Adıyaman ilinde 2014 Yılı Ambalaj Ve Ambalaj Atıkları İstatistik Sonuçları
(Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

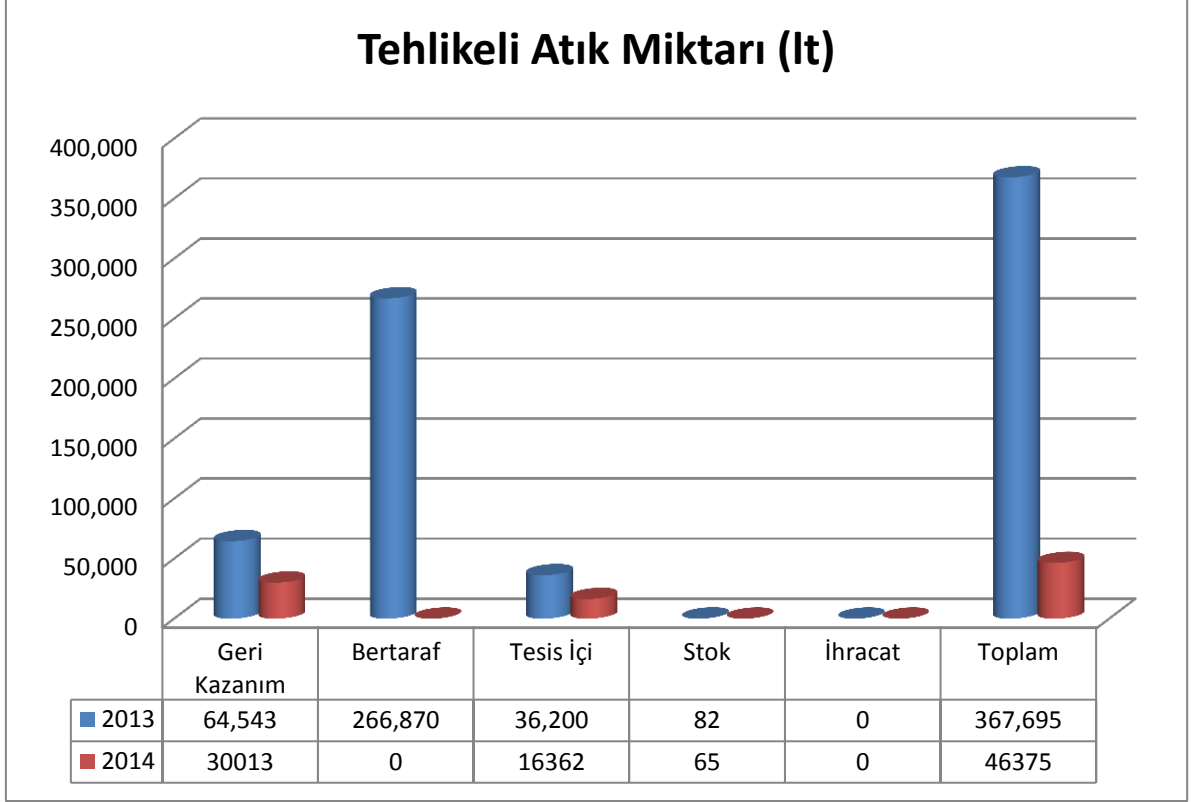
Ambalaj Cinsi	Üretilen Ambalaj Miktarı (kg)	Piyasaya Sürülen Ambalaj Miktarı (kg)	Geri Kazanım Oranları (%)	Geri Kazanılması Gereken Miktar (kg)	Geri Kazanılan Miktar (kg)	Gerçekleşen Geri Kazanım Oranı (%)
Plastik		545.354,00	44	239.955,76	192.233,00	35,25
Metal		8	44	0	0	0
Kompozit		0	44	0	0	0
Kağıt Karton		1.387.710,00	44	610.592,40	654.778,00	47,18
Cam		66.402,00	44	29.216,88	0	0
Toplam		1.999.474,00		879.768,56	847.011,00	

Grafik C.2- Adıyaman ilinde 2014 Yılı Kayıtlı Ambalaj Üreticisi Ekonomik İşletmeler (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

C.4. Tehlikeli Atıklar

İlimizde 2014 yılında 46.375 Litre Atık Yağ Ulusal Atık Taşıma formu ile Lisanslı bertaraf tesislerine gönderilmiştir. İlimizde tehlikeli atık geri kazanım ve bertaraf tesisi bulunmamaktadır.

Grafik C.3- TABS Göre İlimizdeki Tehlikeli Atık Yönetimi (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge C.5 – Adıyaman ilinde 2014 Yılında Sanayi Tesislerinde Oluşan Tehlikeli Atıklarla İlgili Veriler (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

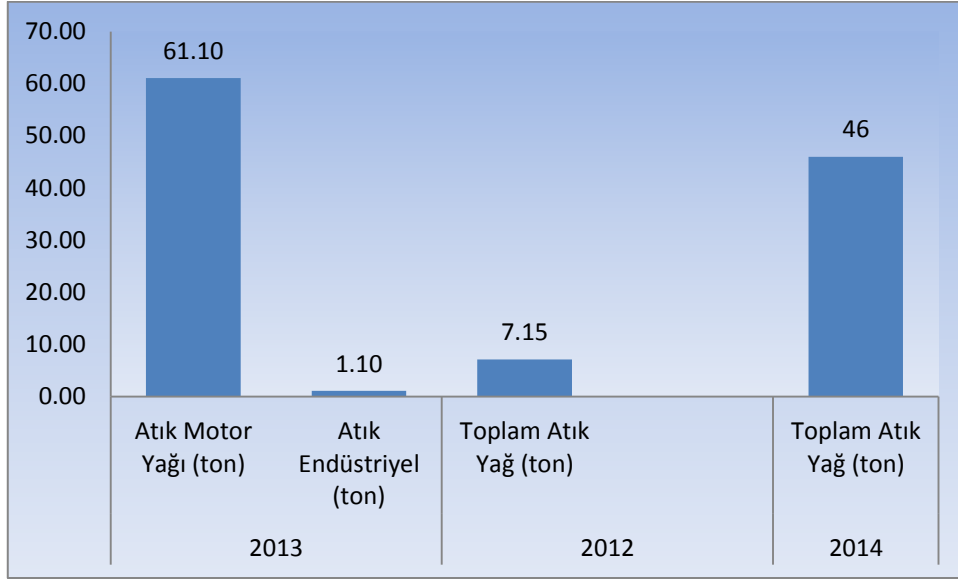
Aktivite Kodu	Atık Kodu	2014 Yılı						
		Atık Miktarı (ton/yıl)	Geri Kazanım Miktarı (ton/yıl)	Geri Kazanım %'si	Geri Kazanım Yöntemi	Bertaraf Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf %'si	Bertaraf Yöntemi
13	130208	21.149	21.149	100	R9-R1			
13	130205	16.362	16.362	100	R9			
13	130206	3.000	3.000	100	R9			
08	080317	12	12	100	R13			
15	150202	552	552	100	R1-R12-R13			
20	200121	36	36	100	R12-R13			
13	130113	5.700	5.700	100	R1-R9			
13	130110	2.525	2.525	100	R9			
15	150110	138.705	138.705	100	R12-R13			
16	160103	1.340	1.340	100	R12			
16	160213	2.680	2.680	100	R12			
17	170410	50.120	50.120	100	R4-R12			
19	190810	6.100	6.100	100	R12			

* Atık Yönetiminin Genel Esasları ya da tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinde tanımlanan 2 rakamlı aktivite tipini gösterir.

** Aynı yönetmeliklerde her bir aktivite için sıralanan tehlikeli atık kodu (6 rakamlı).

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

C.5. Atık Madeni Yağlar

Grafik C.4 – Adiyaman ilinde Atık Yağ Toplama Miktarları (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

Çizelge C.6 – Adiyaman ilinde Atık Yağ Geri Kazanım ve Bertaraf Miktarları (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

Yıl	Geri kazanım (ton)	İlave yakıt (ton)	Nihai bertaraf (ton)
2012			7,15
2013	62,87		62,87
2014	46		46,00

Çizelge C.7 – Adiyaman ilinde 2014 Yılı İçin Atık Madeni Yağlarla İlgili Veriler (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

Atık Madeni Yağ Üreten Resmi ve Özel Kurum/Kuruluş Sayısı	Toplanan Atık Yağ Beyan Form Sayısı	Toplam Atık Madeni Yağ Miktarı (ton/yıl)		Atık Madeni Yağ Taşımak Üzere Lisans Alan		Geri Kazanım Tesisi		
		Atık Motor Yağ	Atık Sanayi Yağ	Toplam Firma Sayısı	Toplam Araç Sayısı	Sayısı		Yok
						Lisanslı	Lisanssız	
1	11	46	-	-	-	-	-	-

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

C.6. Atık Pil ve Akümülatörler

Çizelge C.9 – Adıyaman ilinde 2014 Yılında Oluşan Akümülatörlerle İlgili Veriler (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

ATIK AKÜMÜLATÖRLER							
APA Taşıyan Lisanslı Araç Sayısı	Atık Akümülatör Geçici Depolama İzni Verilen		Toplanan Atık Akümülatör Miktarı (ton)	İldeki Atık Akümülatör Geri Kazanım Tesisleri		Geri kazanım Tesislerinde İşlenen Atık Akümülatör Miktarı	
	Depo Sayısı	Kapasitesi (ton)		Sayı	Kapasite (ton/yıl)	Miktarı (ton)	%
-	1	30	186	-	-	-	

İlimizde atık akü geri kazanım tesisi bulunmamaktadır.

Çizelge C.10 – Adıyaman ilinde Yıllar İtibariyle Atık Akü Kazanım Miktarı (Ton) (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Kurşun						
Plastik						
Cüruf						
Asitli Su						
TOPLAM	-	-	-	-	-	-

Çizelge C.11 – Adıyaman ilinde Yıllar İtibariyle Toplanan Atık Akü Miktarı (Kg) (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

2009	2010	2011	2012	2013	2014
		210.000	186.000	187.000	185.726

Çizelge C.12- Adıyaman ilinde Yıllar İtibariyle Toplanan Atık Pil Miktarı (Kg) (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

2011	2012	2013	2014
	5	625	627

Çizelge C.13 – Adıyaman ilinde Taşıma Lisanslı Araçların Yıllara Göre Gelişimi (Adet) (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
				0	0	0

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

C.7. Bitkisel Atık Yağlar

Çizelge C.14 – Adıyaman ilinde 2014 Yılı İçin Atık Bitkisel Yağlarla İlgili Veriler (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

Bitkisel Atık Yağlar İçin Geçici Depolama İzni Verilen Toplam Depo		Toplanan Bitkisel Atık Yağ Miktarı (ton)				Bitkisel Atık Yağ Taşımak Üzere Lisans Alan		Lisans Alan Geri Kazanım Tesisi	
		Kullanılmış Kızartmalık Yağ	Diğer (Belirtiniz)		Toplam Firma Sayısı	Toplam Araç Sayısı	Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	
Sayısı	Kapasitesi (ton)								
-	-	-	5	-	-	-	-	-	-

Çizelge C.15- Adıyaman ilinde Bitkisel Atık Yağ Taşıma Lisanslı Araç Sayısı (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

	2010	2011	2012	2013	2014
Lisanslı Araç Sayısı	-	-	-	-	-

C.8. Poliklorlu Bifeniller ve Poliklorlu Terfeniller

12 Kalıcı Organik Kirleticilerden biri olan PCB'ler bir grup aromatik klorlu bileşik olan poliklorlu bifenillere verilen genel isimdir. PCB'lerin zararlı etkileri, bu maddelerle kirletilmiş gıda ve içecekler tüketildiğinde veya bu maddeler teneffüs edildiğinde, yutulduğunda ya da deriyle temas ettiğinde ortaya çıkmaktadır. PCB'ler bertaraf veya başka herhangi bir amaçla yakıldıklarında tam bir yanma meydana gelmezse, çok daha zararlı etkilere sahip furanlar (PCDF) ve dioksinler (PCDD) yan ürün olarak ortaya çıkmaktadır.

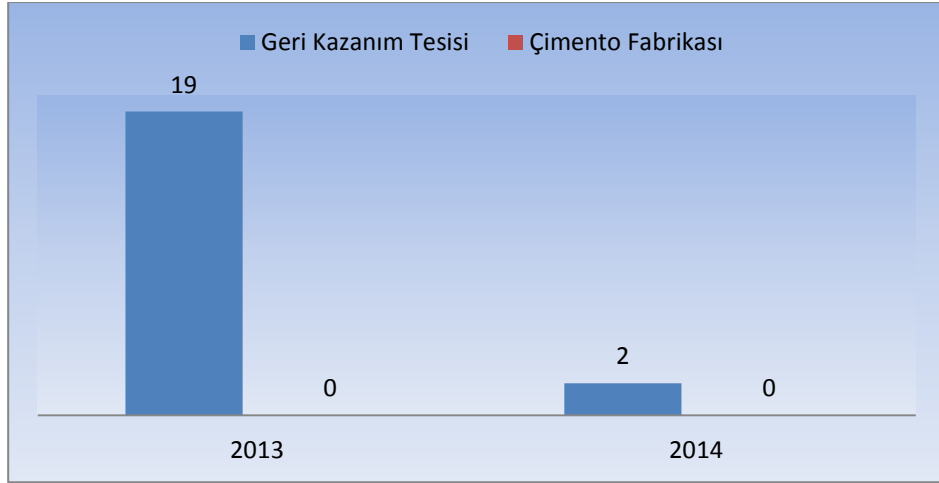
ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

C.9. Ömrünü Tamamlamış Lastikler (ÖTL)

Çizelge C.16 – Adıyaman ilinde 2014 Yılında Oluşan Ömrünü Tamamlamış Lastikler İle İlgili Veriler (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL)								
ÖTL Geçici Depolama Alanı		Geçici Depolama Alanlarındaki ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Geri Kazanım Tesisi		Geri Kazanılan ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Bertaraf Tesisi		Bertaraf Edilen ÖTL Miktarı (ton)
Sayısı	Hacmi (m ³)		Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)		Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	
1			1		2			

İlimizde 1 adet ÖTL geri dönüşüm tesisi bulunmakta olup lisans aşamasındadır.

Grafik C.7 – Adıyaman ilinde Geri Kazanım Tesislerine ve Çimento Fabrikalarına Gönderilen Toplam ÖTL Miktarları (Ton/Yıl) (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

Çizelge C.17 – Adıyaman ilinde Geri Kazanım Tesislerine ve Çimento Fabrikalarına Gönderilen Toplam ÖTL Miktarları (ton/yıl) (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

	2011	2012	2013	2014
Geri Kazanım Tesisi			19	2
Çimento Fabrikası			-	-

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

C.10. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar (AEEE)

Avrupa Birliği'nin 2002/96/EC sayılı Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya Direktifi ile elektrikli ve elektronik eşyaların üretiminde kullanılan tehlikeli maddelerin kullanılmasını yasaklayan 2002/95/EC sayılı elektrikli ve elektronik eşyalarda bazı zararlı maddelerin kullanımının sınırlandırılmasına ilişkin direktiflerin ulusal mevzuatımıza uyumlaştırılması çalışmaları kapsamında "Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü Yönetmeliği" hazırlanarak 22.05.2012 tarih ve 28300 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. İlde bu yönetmelik kapsamında herhangi bir çalışma bulunmamaktadır.

Yönetmelik büyük ev eşyaları, küçük ev aletleri, bilişim ve telekomünikasyon ekipmanları, tüketici ekipmanları, aydınlatma ekipmanları, elektrikli ve elektronik aletler (büyük ve sabit sanayi aletleri hariç olmak üzere),oyuncaklar, eğlence ve spor aletleri, tıbbi cihazlar (implantasyon ürünleri ve hastalık bulaşıcı temaslarda bulunan ürünler hariç), izleme ve kontrol aletleri ve otomat sınıflarına dâhil olan elektrikli ve elektronik eşyalar ile elektrik ampulleri ve evsel amaçlı kullanılan aydınlatma gereçlerini kapsamaktadır.

C.11. Ömrünü Tamamlamış (Hurda) Araçlar

Çizelge C.19 - Adıyaman ilinde 2014 Yılı Hurdaya Ayrılan Araç Sayısı (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

Oluşturulan ÖTA Teslim yerleri	ÖTA Geçici Depolama Alanı		ÖTA İşleme Tesisi		İşlenen ÖTA Miktarı (ton)
	Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	
4	-	-	-	-	-

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

C.12. Tehlikesiz Atıklar

“Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik” 05 Temmuz 2008 tarih ve 26927 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Yönetmelik ile atıkların oluşumlarından bertarafına kadar çevre ve insan sağlığına zarar vermeden yönetimlerinin sağlanmasına yönelik genel esaslar belirlenmiştir. Aynı zamanda Yönetmeliğin yürürlüğe girmesi ile Avrupa Birliği mevzuatının ulusal mevzuatımıza uyumlaştırılması sağlanmıştır.

Yönetmelikte “atık”, “üretici”, “sahip”, “yönetim”, “toplama”, “bertaraf” ve “geri kazanım” tanımları yapılmakta, atık yönetimi ilkeleri sıralanmakta, geri kazanım ve bertaraf faaliyetlerini yapan işletmeler için lisans ve kayıt tutma zorunluluğu getirilmekte, atık yönetim maliyetinin finansmanı ile ilgili hükümlere yer verilmektedir. Ayrıca atık kategorileri, atık bertaraf ve geri kazanım faaliyetleri ile 839 atık türü liste olarak verilmiştir.

Söz konusu 839 atık türünden 434 tanesi tehlikesiz atık özelliğindedir. Bu atıklardan tehlikeli atıklar, ambalaj ve evsel atıklar gibi atık türlerinin yönetimine ilişkin usul ve esaslar ilgili Yönetmeliklerle belirlenmiştir. Ancak, üretimden kaynaklanan bazı tehlikesiz atıkların yönetimi boşlukta kalmıştır. Bu aşamada bazı tehlikesiz atıkların çevre ve insan sağlığına zarar vermeden geri kazanım faaliyetlerinin yönetilebilmesi amacıyla Bakanlığımızca “Bazı Tehlikesiz Atıkların Geri Kazanımı Tebliği” hazırlanmış ve 17 Haziran 2011 tarih ve 27967 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Tehlikesiz atıkların düzenli depolama faaliyetleri, 26 Mart 2010 tarih ve 27533 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik” kapsamında yürütülmektedir. Yönetmeliğin Ek-2 kapsamında yapılan analiz sonuçlarına göre atıklar, I. Sınıf, II. Sınıf ya da III. Sınıfı Düzenli Depolama Sahalarında bertarafı sağlanmaktadır.

Türkiye’de tehlikesiz atık statüsünde olan ve miktar olarak oldukça fazla olan demir çelik sektöründen kaynaklanan, cüruf atıkları; Termik santrallerden kaynaklanan, kül atıkları ve daha çok biyolojik arıtma tesislerinden kaynaklanan arıtma çamurları bu atık grubunda değerlendirilmektedir.

Çizelge C.20 – Adıyaman ilinde 2014 Yılı İçin Sanayi Tesislerinde Oluşan Tehlikesiz Atıkların Toplanma, Taşınma ve Bertaraf Edilmesi İle İlgili Verileri (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

Aktivite kodu *	Atık Kodu **	2014						
		Atık Miktarı (ton/yıl)	Geri Kazanım Miktarı (ton/yıl)	Geri Kazanım %' si	Geri Kazanım Yöntemi	Bertaraf Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf %' si	Bertaraf Yöntemi
-	-	-	-	-	-	-	-	-

* Atık Yönetiminin Genel Esasları ya da Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği’nde tanımlanan 2 rakamlı aktivite tipini gösterir.

** Aynı yönetmeliklerde her bir aktivite için sıralanan tehlikeli atık kodu (6 rakamlı).

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları

Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar, 05 Temmuz 2008 tarih ve 26927 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik”in Atık Listesinde; 10 02 koduyla, “Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar” olarak belirtilen başlık altında yer almaktadır. Söz konusu atık sınıflandırılması Çizelge C.21’de gösterilmektedir.

İlimizde demir çelik sektörü bulunmamaktadır.

Çizelge C.21 – Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar Listesi

ATIK KODU	ISIL İŞLEMDEN KAYNAKLANAN ATIKLAR	KATEGORİ
10 02	Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar	
10 02 01	Cüruf işleme atıkları	
10 02 02	İşlenmemiş cüruf	
10 02 07*	Tehlikeli maddeler içeren gazların arıtımı sonucu ortaya çıkan katı atıklar	M
10 02 08	10 02 07 dışında gaz arıtımı sonucu ortaya çıkan katı atıklar	
10 02 10	Haddehane tufalı	
10 02 11*	Soğutma suyunun arıtılmasından kaynaklanan yağ içerikli atıklar	M
10 02 12	10 02 11 dışındaki soğutma suyu arıtma atıkları	
10 02 13*	Gaz arıtımı sonucu oluşan ve tehlikeli maddeler içeren çamurlar ve filtre kekleri	M
10 02 14	10 02 13 dışındaki gaz arıtımı sonucu oluşan çamurlar ve filtre kekleri	
10 02 15	Diğer çamurlar ve filtre kekleri	
10 02 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	

Çizelge C.22 – Adıyaman ilinde 2014 Yılı için İldeki Demir ve Çelik Üreticileri Üretim Kapasiteleri, Cüruf ve Bertaraf Yöntemi (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

Tesis Adı	Kullanılan Hammadde Miktarı (ton/yıl)	Cüruf Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf Yöntemi
TOPLAM	-	-	-

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül

İlimizde kömürle çalışan termik santral bulunmamaktadır

Çizelge C.24 – Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmeliğe göre Termik Santral Atıkları

ATIK KODU	ISIL İŞLEM DEN KAYNAKLANAN ATIKLAR	KATEGORİ
10 01	Enerji Santrallerinden ve Diğer Yakma Tesislerinden Kaynaklanan Atıklar (19 Hariç)	
10 01 01	(10 01 04'ün altındaki kazan tozu hariç) dip külü, cüruf ve kazan tozu	
10 01 02	Uçucu kömür külü	
10 01 03	Turba ve işlenmemiş odundan kaynaklanan uçucu kül	
10 01 04*	Uçucu yağ külü ve kazan tozu	A
10 01 05	Baca gazı kükürt giderme işleminden (desülfrizasyon) çıkan kalsiyum bazlı katı atıklar	
10 01 07	Baca gazı kükürt giderme işleminden (desülfrizasyon) çıkan kalsiyum bazlı çamurlar	
10 01 09*	Sülfürik asit	A
10 01 13*	Yakıt olarak kullanılan emülsifiye hidrokarbonların uçucu külleri	A
10 01 14*	Atıkların birlikte yakılmasından (co-incineration) kaynaklanan ve tehlikeli maddeler içeren dip külü, cüruf ve kazan tozu	M
10 01 15	10 01 14 dışındaki birlikte yakılmadan (co-incineration) kaynaklanan dip külü, cüruf ve kazan tozu	
10 01 16*	Atıkların birlikte yakılmasından (co-incineration) kaynaklanan ve tehlikeli maddeler içeren uçucu kül	M
10 01 17	10 01 16 dışındaki birlikte yakılmadan (co-incineration) kaynaklanan uçucu kül	
10 01 18*	Tehlikeli maddeler içeren gaz temizleme atıkları	M
10 01 19	10 01 05, 10 01 07 ve 10 01 18 dışındaki gaz temizleme atıkları	
10 01 20*	Saha içi atıksu arıtımından kaynaklanan tehlikeli maddeler içeren çamurlar	M
10 01 21	10 01 20 dışındaki saha içi atıksu arıtımından kaynaklanan çamurlar	
10 01 22*	Kazan temizlemesi sonucu çıkan tehlikeli maddeler içeren sulu çamurlar	M
10 01 23	10 01 22 dışındaki kazan temizlemesi sonucu çıkan sulu çamurlar	
10 01 24	Akışkan yatak kumları	
10 01 25	Termik santrallerin yakıt depolama ve hazırlama işlemlerinden çıkan atıklar	
10 01 26	Soğutma suyu işlemlerinden çıkan atıklar	
10 01 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	

ADIYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

C.12.3 Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları

İlimizde sanayi kuruluşları ve belediyenin sanayi/evsel/ kentsel Atıksu Arıtma Tesisi bulunmamaktadır.

C.13. Tıbbi Atıklar

Adıyaman Belediyeler Birliği Başkanlığı ile Gaziantep Büyükşehir Belediyesi arasında protokol yaptırılarak İlimizde bulunan Tıbbi Atıkların toplanarak Sterilizasyon tesisinde bertaraf edilmesi sağlanmaktadır. Bu kapsamda İlimizde 2014 yılında 327.819 kg Tıbbi Atık toplanarak Sterilizasyon Tesisinde bertaraf edilmiştir.

Mahalli Çevre Kurulunca 18.12.2013 tarih ve 145 sayılı kararı ile Tıbbi Atıkların Kontrolü yönetmeliğinin 23. Maddesi gereğince Adıyaman ilinde 2014 yılı tıbbi atık ücreti 1,98 TL/kg + KDV olarak belirlenmiştir.

Çizelge C.25– 2014 Yılında Adıyaman İli Sınırları İçindeki Belediyelerde Toplanan Tıbbi Atıklar (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014).

İl/ilçe Belediyesinin Adı	Tıbbi Atık Yönetim Planı		Tıbbi Atıkların Taşınması		Tıbbi Atık Taşıma Aracı Sayısı *		Toplanan tıbbi atık miktarı ton/gün	Bertaraf Yöntemi		Bertaraf Tesis Sterilizasyo n/ Yakma	
	Var	Yok	Özel	Kamu	Özel	Kamu		Yakma	Sterilizasyon	Beledivenin	Yetkili Firmanın
Adıyaman Bel		√	√		9		0,730	√			Gaziantep
Kahta			√				0,093	√			Gaziantep
Besni			√				0,034	√			Gaziantep
Gölbaşı			√				0,033	√			Gaziantep
Çelikan			√				0,013	√			Gaziantep
Samsat			√				0,001	√			Gaziantep
Tut			√			1	0,002	√			Gaziantep

*Tıbbi atık taşıma aracı sayısı “adet” olarak belirtilmiştir.

Çizelge C.26- Adıyaman ilinde Yıllara Göre Tıbbi Atık Miktarı (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Tıbbi Atık Miktarı (ton)				333,227	309,235	327,82

ADIYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

C.14. Maden Atıkları

Çizelge C.27 – Maden Atıklarının Sınıflandırılması

Atık Kodu	Madenlerin aranması, çıkarılması, işletilmesi, fiziki ve kimyasal işleme tabi tutulması sırasında ortaya çıkan atıklar	Kategori
01 01	Maden kazılarından kaynaklanan atıklar	
01 03	Metalik Minerallerin Fiziki ve Kimyasal Olarak İşlenmesinden Kaynaklanan Atıklar	
01 04	Metalik Olmayan Minerallerin Fiziki ve Kimyasal İşlemlerinden Kaynaklanan Atıklar	
01 05	Sondaj Çamurları ve Diğer Sondaj Atıkları	

İlimizde Maden zenginleştirme tesisi bulunmamaktadır.

C.15. Sonuç ve Değerlendirme: İlimizde maden zenginleştirme tesisi bulunmamaktadır

Kaynaklar: Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Ç. KİMYASALLARIN YÖNETİMİ

Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar

İlde “Büyük Endüstriyel Kazaların Kontrolü Hakkında Yönetmelik” kapsamında yapılan çalışma bulunmamaktadır.

Ç.2. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynaklar: Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK

D.1. Flora

Karasal ve sucul türlerin yaşama ortamları (habitatlar) ve özellikleri belirtilerek, il sınırları içerisinde belirlenen vejetasyon tipleri bir harita üzerinde gösterilmelidir.

Karasal ve akuatik (sucul) türler (özellikle yörede doğal olarak bulunan türler, endemik, egzotik, tıbbi ve nesli tehlikede olan türler) ve mahalli popülasyonları, bilimsel adları yanında mevcut bitkilere göre yöresel adları da verilmelidir. Önemli hastalık ve zararlılar söz konusu ise bunlarla ilgili bilgi verilmelidir.

Güneydoğuda ve Adıyaman İlinde bu iki tür mevcuttur. Bunların haricinde bitkilerin bulunduğu endemik alanda doğal yapıları itibari ile sümbül, nergis ve çiğdem yer yer gözükmekle birlikte bazı lokal alanlarda yoğun olarak bulunmaktadır. Her ne kadar Güneydoğu Anadolu Bölgesinde ve İlimizde bitki florası genotipleri olarak bunlardan müteşekkildir. Yer yer bunların dışında bitkilere de rastlanmaktadır.

Fırıttaria Imperialis: Bölgemizde ağlayan gelin, hünkar lalesi hatta Osmanlı İmparatorluğunun bir devrine ismini vererek Osmanlı Lalesi olarak ta anılmaktadır. Çiçekleri çan şeklinde olup yere baktığı için bu gruba ters lalelerde denmektedir.

Fırıttaria Persica: Çiçekleri mor ve rozet görümlü olup, literatürde Adıyaman lalesi olarak bilinmektedir. Bölgemizin çeşitli yerlerinde bu laleye Karamuk adı da verilmektedir. Genel olarak çiçekleri kokulu olup, ince bir dal üzerinde rozet şeklinde ve ters olarak yere dönük olduğundan bu türde ters lale olarak anılmaktadır.

Flora : Adıyaman ili, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri arasında geçit bir il hatta kısmen Akdeniz bölgesi özelliklerini de taşır. Bu nedenle bitki örtüsü de söz konusu üç bölgenin özelliklerini taşır. Yüksek rakımlı yerler genelde meşe ağaçları ile kaplanmış olmakla birlikte, bu alanların yer yer muhtelif nedenlerle çıplak hale geldiği görülür. Tarla alanlarının bulunduğu alçak rakımlı arazilerdeki bitki örtüsü ise insanlar eliyle büyük tahribe uğradığından, adeta tamamen ortadan kaldırılmıştır. Yaz mevsiminin uzun ve kurak geçmesi dolayısıyla orman içi bitki örtüsü yok denecek kadar azdır. Tarım yapılmayan alanlar çayır, mera, yabani ağaçlar ve makilerle kaplıdır.

Adıyaman İlinde Tespit Edilmiş Olan Flora:

1- Meşe	27- Has Haç
2- Alıç	28- Akdiken Yemişken
3- Yabani Elma	29- Asfalt Tırtılı
4- Alalat	30- Dağ Muşmulası
5- Yabani Erik	31- Kokulu Menekşe
6- Badem	32- Kılıç Otu
7- Böğürtlen	33- Duvar sarmaşığı
8- Laden	34- Adi Zakkum
9- Ayı Üzümlü	35- Küsküt
10- Sumak	36- Kar Dikeni
11- Sakız	37- Ballı Baba
12- Menengiç	38- İt sineği
13- Ardiç	39- BaklaOtu
14- Çam	40- Güveren Otu
15- Sedir	41- Yer Meşesi
16- Çayır Otları	42- Yavşan Otu

ADIYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

17- Domuz Ayrığı	43- Keten Otu
18- Geven	44- Hanımeli
19- Sütleğen	45- Ayı Pençesi
20- Orman Çileği	46- Çam Çiçeği
21- Menekşe	47- Solucan Otu
22- Sarmaşık	48- Hasır Otu
23- Gıcır	49- Köpek Kuyruğu
24- Kekik	50- Kılıç Yulaf
25- Eğrelti ve Yavşanlar	51- Kırboğum
26- Ak Dut	52- Orkide

Adıyaman İlinin yüzölçümünün % 19.8'ini (150.757 ha) Orman ve Fundalık alanlar oluşturmaktadır. Ormanlar ağırlıklı olarak Adıyaman:Kızılçam, Meşe, Ardıç, Menengiç, ve Sakız Gölbaşı, Tut ve Besni: Kızılçam, Meşe, Ardıç ve ve Sakız Kahta, Samsat ve Sincik: Kızılçam, Karaçam, Sedir, Sarıçam, Meşe ve Ardıç Çelikhane: Karaçam, Meşe ve Ardıç türlerinden oluşmaktadır.

Buna bağlı olarak ağaç türleri ve Toplam Orman Alanı aşağıdaki gibidir:

1- Meşe 2- Kızılçam 3- Karaçam 4- Ardıç 5-Menengiç 6-Sarıçam 7-Sakız
Toplam 181216 Ha. Alanı kaplamaktadır.

Adıyaman şehri, Güneydoğu Toroslar'ın güney eteğinde (Güneydoğu Toroslar'ın duldasında) ort. 678 m. yükseklikteki bir düzlük alanda yer almaktadır. Buna göre, doğal bitki örtüsü ile ortam ilişkisinde öncelikle iklim faktörünü ele almak gerekir. Çünkü bitkilerin yetişmesi, büyümesi ve gelişmesinde en etkili faktör, iklim faktörüdür. İklim faktörünün içinde, güneşten gelen radyasyon (insalasyon), sıcaklık, yağış, havadaki nispi nem ve rüzgar yer alır. Bunların en önemlisi sıcaklık, nem ve yağıştır. Zira bitkinin topraktan suyu alabilmesi (emebilmesi) ve fotosentez yapabilmesi için sıcaklığı, terleme yapabilmesi içinde topraktaki suya ihtiyaç vardır. Topraktan suyu alabilmesi için de yağış gereklidir. O halde bu unsurların (elemanların) birbirini tamamlaması gerekir. Bunlardan biri eksik olursa bitkinin yetişmesi, büyümesi ve gelişmesi söz konusu olamaz.

Adıyaman'da sıcaklık ve yağışın yıl içindeki dağılımını özetlersek, yağışın, sıcaklık değerinin düşük olduğu kış mevsiminde % 53.8 (414.0 mm)'nin düştüğünü buna karşılık Eylül dahil 4-5 ay kurak geçen yaz mevsiminde nispi nemin en az değerine (% 27) kavuştuğu bir ortamda güneşlenme radyasyon süresinin arttığını (12 saati geçer), sıcaklık değerinin (ort.29.0 C⁰) gibi yüksek olduğunu, buna bağlı olarak da yıllık ortalama buharlaşmanın %66'sının (117.9 mm) gerçekleştiğini görürüz. Bu kısa değerlendirmemizin yanında şunu da belirtmek gerekir; kurak aylar sayısının 4'ün üzerinde olduğu yerlerde ağaç pek yetişmez. Başka ifadeyle orman vejetasyonu çok zayıftır.

Bitki ile yağış ilişkisinin ortaya konulmasında ayrıca kurak devre süresinin tespitinde Thortntwaite metoduna göre indis değeri I: 14.3 olan Adıyaman, yarı nemli iklim bölgesinde yer alır ve bitki örtüsü steptir.

Alanda tespit edilen bitki türleri listesi:

Poacene(Buğdaygiller)

- Triticum spp.(Buğday)
- Triticum boeoticum (Yabani Buğday)
- Avena Fatua (Yabani Yulaf)
- Hordeum spp (Arpa)

Lolium spp. (Çim türleri)

Brassicaceae(Hardalgiller)

Brassica nigra (Kara hardal otu)

Capsella bursa (Çoban çantası)

Malvaceae(Ebegümeçgiller)

Malva sylvestris (Ebegümeçi)

Urticaceae(Isırgangiller)

Urtica arena (ısırgan otu)

D.2. Fauna

Türkiye faunası üzerindeki çalışmalar büyük oranda taksonomi ağırlıklı olup yöre ve havza bazında yapılmış fauna çalışmaları oldukça azdır.

Bu bölgede verilen vertebrate faunası, belirli lokalitelerden toplanan örneklerle dayanmaktadır. Faunayı oluşturan canlıların gözlenmemesi, farklı mevsim ve saatlerde faal olmaları, göçmen hayvanlar, vb. unsurlar dikkate alındığında fauna çalışmaları dar bir alanda bile birkaç yıl alabilmektedir. Bölgedeki fauna türleri Sürüngenler, Yumuşakçalar, Memeliler ve Böcekler olmak üzere dört başlık altında incelenmiştir.

Yumuşakçalar

Lubbricus terrestris (Toprak solucanı)

Sürüngenler

Testudo graece (Adi tosbağa)

Ophisops elegans (Tarla kertenkeleleri)

Böcekler

Musca domestica (Karasinek)

Malanophus differentialis (Tarla çekirgesi)

Forficularia sp. (Kulağakaçan)

Apis mellifera (Balarısı)

Vespe sp. (Yaban Arısı)

Carabus auratus (Kara Fatma)

Coccinellidae septempunctata (Uğur Böceği)

Formica sp. (Karıncalar)

Memeliler

Muridae (Faregiller)

Micritus arvalis (Tarlafaresi)

Adıyaman İli Dahilinde Belirlenen Memeli Hayvanlar

1- Tilki	8- Malburlu Yarasa
2- Kurt	9- Cüce Yarasa
3- Çakal	10- Tarla Faresi
4- Yabani Tavşan	11- Sincap
5- Köstebek	12- Kirpi

ADIYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

6- Oklu Kirpi
7- Yaban Keçisi

13- Boz Ayı

Kuş Türü	Göçmen	Yerleşik	Kış Ziyaretçisi	Yaz Ziyaretçisi
Kulaklı Tarla Kuşu		X		
İs Kırlangıcı	X			X
Kızıl Kırlangıç	X			
Kum Kırlangıcı	X			
Pencere Kırlangıcı	X			
Kır İncir Kuşu	X			X
Ağaç İncir Kuşu	X		X	
Dere İnci Kuşu	X		X	
Sarı Kuyruk Sallayan	X			X
Karaense Kuyruk Sallayan	X		X	
Dağ Kuyruk Sallayanı		X		
Ak Kuyruk Sallayan		X		
Kızıl Gerdan		X		
Bülbül	X			X
Ak Gerdan		X		
Bahçe Kızıl Kuyruğu		X		
Ev Kızılkuyruğu	X			X
Taş Kuşu		X		
Kuyruk Kakan		X		
Karakulak Kuyrukkakan	X			X
Kaya Ardıcı	X			X
Kara Tavuk		X		
Ökse Otu Ardıcı		X		
Ardıç	X		X	
Seddi Bülbülü		X		
Dere Ardıç Kuşu	X			X
Gri Mukkalit	X		X	
Çalı Ötleğeni	X			X
Büyükbaşankara		X		
Mavibaşankara		X		
Mahsunbaşankara		X		
Çulha Kuşu		X		
Sarı Asma	X			X
Çekirge Kuşu	X			X
Saksağan		X		
Meşe Kargası		X		

ADIYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Sarı Gaga Dağ Kargası		X		
Cüce Karga		X		
Leş Kargası		X		
Kara Karga		X		
Sığırcık	X		X	
Karaboyun Batağan		X		
Bahri		X		
Tepeli Pelikan	X		X	
Karabatak		X		
Gri Balıkçıl		X		
Erguvani Balıkçıl	X			X
Büyük Akbalıkçıl		X		
Küçük Akbalıkçıl	X			X
Cüce Balaban	X			X
Balaban		X		
Leylek	X			X
Kaşıkçıl	X			X
Çeltikçi	X			X
Boz Kaz	X		X	
Yeşilbaş Ördek		X		
Kirik Ördek	X		X	
Kılkuyruk	X		X	
Bağırtlak	X		X	
Akkuyruk		X		
Yılan Kartalı	X			X
Doğu atmacası	X		X	
Kızıl Şahin		X		
Küçük Kartal	X		X	
Sakallı Akbaba		X		
Küçük Akbaba	X			X
Kızıl Akbaba		X		
Kaya Kartalı		X		
Şah Kartalı		X		
Arıcıl	X		X	
Kerkenez		X		
Küçük Kerkenez	X			X
Gezginci Doğan		X		
Bıyıklı Doğan		X		
Delice Doğan	X			X
Urkeklik		X		
Kınalı Keklik		X		
Çil Keklik		X		
Bıldırcın	X			X
Turna	X		X	
Rahibe Turnası	X		X	
Kolyeli Yağmurkuşu	X			X
Kesik Kolyeli	X		X	

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Yağmurkuşu				
Gri Yağmurkuşu	X		X	

Yabani ve mahalli populasyonlar; **keklik, tilki, tavşan, çakal, domuz** ve **gelinciktir**. Ayrıca yayılım alanı olmamakla birlikte azda olsa **şahin, doğan** gibi yırtıcı kuşlar bulunmaktadır.

Kürklü Hayvanlar : İl sınırları içerisinde Gerger İlçesinde çok nadir olarak ayı olduğu gözlemlenmiştir.

Balıklar : Baraj gölü ve göletlerinde, göl, gölet ve akarsularda **sazan, alabalık, kefal** ve **yayın balığı** yetiştirilmektedir.

Adıyaman İlinde Bulunan Tabii ve Suni Göller ve Akarsularda Saptanan Balıklar

1- Alabalık	9- Ak Balık	17- Noktalı İnci Balığı
2- Gümüş Balığı	10- Dere Kayası	18- Meya Balığı
3- Tatlı Su Kefali	11- Beri Balığı	19- Kedi Balığı
4- Karabalık	12- Kaya Balığı	20- Çöpçü Balığı
5- Sazan	13- Yapışkan Balığı	21- Bizir
6- Yayın	14- Karaburun Balığı	22- Çirink
7- Yılan Balığı	15- Sis Balığı	23- Şiran Balığı

Sürüngenler

Adıyaman İlinde Saptanan Amfibi ve Sürüngenler

1- Siğilli Kurbağa	9- Gece Kurbağası
2- Ağaç Kurbağa	10- Yeşil Kurbağa
3- Ova Kurbağası	11- Adi Tosbağa
4- Su Kaplumbağası	12- Dikenli Keler
5- Adi Bukalemun	13- Urfa Keleri
6- Yeşil Kertenkele	14- Tarla Kertenkelesi
7- Duvar Kertenkeles	15- Kara Yılan
8- Dağ Aabağı	16- Kör Yılan
	17- Su Yılanı

Colubar jugulari	Ok yılanı
Colubar constrictor	Kara yılan
Tytrlapatel	Kör yılan
Natrix tessellata	Su yılanı

Kaplumbağa ve kurbağalar

Muaremys caspia	Çizgili kaplumbağa
Testudo graeca	Kara kaplumbağası
Pebbates syriacus	Toprak kurbağası
Bufo viridis	Haçlı kurbağa
Hyla arborea	Ağaç kubağas

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Adıyaman İlinde Böcek Varlığı Çeşitlilik Göstermekle Birlikte En Çok Görülen Böcekler:

Kara Sinek, Bal Arısı, Yaban Arısı, Kara Fatma, Uğur Böceği ve Karıncadır. Adıyaman ili Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri arasında köprü vazifesi gören bir şehirdir. Hatta kısmen Akdeniz Bölgesinin özelliklerini de taşır. Bu nedenle bitki örtüsü Rakım yükseldikçe ağaç türleri değişmekte kimi bölgelerde meşeliklere rastlamak mümkün olmaktadır. Doğan, şahin, baykuş, keklik gibi yabani kuş türleri yanında tavşan, tilki, çakal gibi yaban hayvanları da Adıyaman il sınırları içerisinde yaşama alanlarına sahiptirler.

Bu üç bölgenin özelliklerini taşımaktadır. Yüksek rakımlı yerler genelde meşe ağaçları ile kaplanmış olmakla birlikte, su ve toprak erozyonu nedeni ile çıplak hale gelmiş araziler de mevcuttur. Yaz mevsiminin uzun ve kurak geçmesi dolayısıyla orman içi bitki örtüsü yok denecek kadar azdır. Tarım yapılmayan alanlar çayır, mera, yabani ve ağaçlarla kaplıdır. Sazlık, bataklık alanlarda suyu seven bitki türlerine rastlanmaktadır.

D.3. Ormanlar ve Milli Parklar

Ülkemiz ormancılığında olduğu gibi Adıyaman ilinde de ormancılık gerilemeye yüz tutmuştur. Ormanların asırlarca bilinçsiz kullanımı sonucu, bugün ormanlarla kaplı olması gereken alanlar, adeta çıplak vaziyettedir. Ormancılığın geliştirilmesi için ulusal projelere paralel olarak Adıyaman'da da birçok faaliyete girişilmiştir. İlin mevcut orman varlığı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

İlçeler	Orman köyü sayısı	Ormanlık Alan Toplamı(Ha)
Merkez	29	
Besni	14	
Çelikhan	13	
Gerger	31	
Gölbaşı	19	
Kahta	16	
Sincik	16	
Tut	1	
Samsat	-	
TOPLAM	139	187.858

Adıyaman ormanlarının büyük bir kısmı meşeliklerden oluşmakta, az bir kısmı ise bozuk koru niteliğindedir.

Adıyaman İli sınırları içerisinde Nemrut Dağı ve çevresindeki 13.850 ha alan, Bakanlar Kurulu'nun 88/13572 sayılı kararı ile Milli Park ilan edilmiş olup, karar 17.01.1989 gün ve 20052 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Nemrut Dağı Milli parkı içinde Sit alanları, gelişme alanları, av koruma ve gelişme alanları, orman ve tarım alanları belirlenmiştir

ADIYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

D.4. Çayır ve Mera

İlimizde 1998 yılında 4342 Sayılı Yasa gereğince Mera Tespit, Tahdit ve Tahsis çalışmaları başlatılmış olup İl genelinde 8 İlçe ve 394 Köyde başlatılan tespit çalışmaları çiftçi bazında tamamlanmıştır.

İl genelinde tahminen 39.754,1 ha Mera alanımız mevcut görülmektedir. Daha sonraki yıllarda ise Islah Tahdit ve Tahsis çalışmaları yapılmıştır. Kanun gereği yapılan çalışmaların gereği Mera Fon Bütçesinden karşılanmaktadır.

Türkiye genelinde 44 milyon ha. Mera alanı, 12,3 milyon ha. Kadar düşmüştür. Bitki örtüsü ile kapalı alan yüzdelerinin ise, %8,15 arasında değiştiğini göstermiştir. Ayrıca hayvanların faydalanmadığı dikenli bitkiler, yabancı otlar ve çalılık ile taşlık – kayalık alanlar geriye kalmıştır. İlimizde yapılan Mera tespit çalışmaları dökümü aşağıda çıkarılmıştır.

İLÇE ADI	TOPLAM KÖY SAYISI	APLİK VE HAR. TES. KÖY SAY.	MERA PARSEL SAYISI	TOPLAM ALAN HEKTAR
Merkez	116	64	242	10.987,0
Besni	70	21	109	4.333,7
Çelikhan	18	16	258	12.743,0
Gerger	45	23	194	6.140,5
Gölbaşı	33	-	-	-
Kahta	85	28	175	3.382,9
Samsat	17	13	89	2.167,0
Sincik	24	-	-	-
Tut	12	-	-	-
TOPLAM	420	164	1.067	39.754,1

Adıyaman ili çayır ve mera alanları toplam: **225.775 ha'** dır (Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü)

İlimizin kaliteli kaba yem üretimi yetersiz durumdadır. Meralarımızın tespit ve ıslahı gerekmektedir. Hedefimiz; meralarımızı ıslah ederek, kaba yem üretimini yaygınlaştırıp yetiştiricilerimizi eğiterek modern işletmeciliğin gerektirdiği bilgi ve becerileri arttırmak olacaktır

D.5. Sulak Alanlar

İlimizde Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği kapsamında Gölbaşı İlçesinde Gölbaşı, Azaplı ve İnekli gölleri mevcuttur.

D.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları

İlimizde Tabiatı Koruma Alanı bulunmamaktadır. Adıyaman İli sınırları içerisinde Nemrut Dağı ve çevresindeki 13.850 ha alan, Bakanlar Kurulu'nun 88/13572 sayılı kararı ile Milli Park

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

ilan edilmiş olup, karar 17.01.1989 gün ve 20052 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Nemrut Dağı Milli parkı içinde Sit alanları, gelişme alanları, av koruma ve gelişme alanları, orman ve tarım alanları belirlenmiştir. Tabiat Anıtı ve Tabiatı Koruma Alanları bulunmamaktadır.

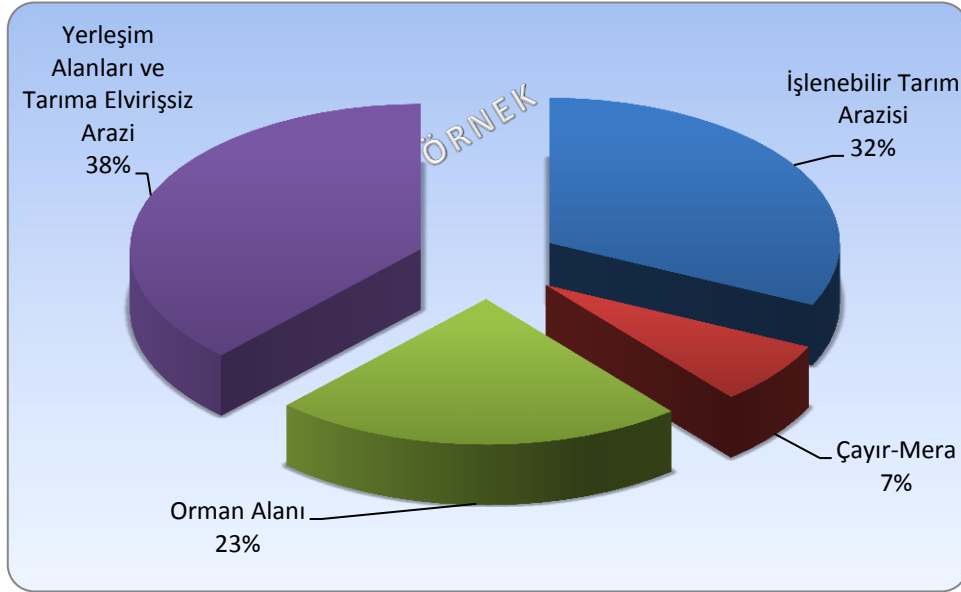
Adıyaman İli Gölbaşı İlçesi hudutları dahilinde bulunan ve 2076 ha. alanın 12/05/2008 tarihli ve 2008/13745 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile “Gölbaşı Gölleri Tabiat Parkı” olarak ilan edilmiştir.

D.7. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynaklar: Orman ve Su İşleri Bakanlığı XV. Bölge, Adıyaman Şube Müdürlüğü

E. ARAZİ KULLANIMI

E.1. Arazi Kullanım Verileri

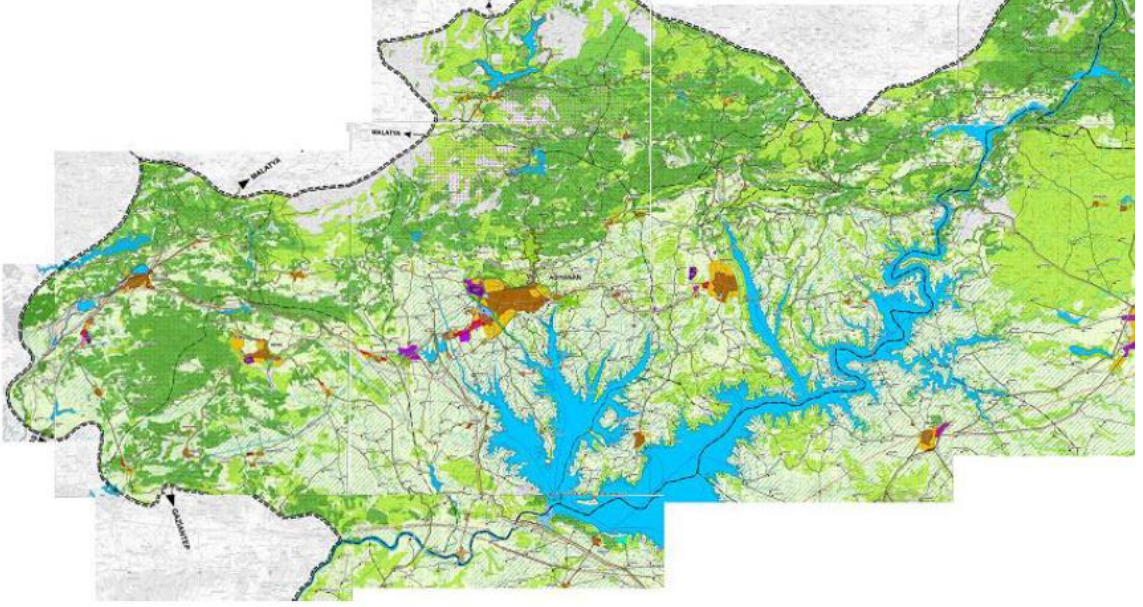
Grafik E.1 – Adiyaman ilinde 2014 Yılı Arazi Kullanım Durumu (Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, 2014)

Çizelge E.1 – 2014 Yılı için Adiyaman ilinde Arazilerin Kullanımına Göre Arazi Sınıflandırılması (Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, 2014)

Arazi SINIFI	Alanı (ha)	(%)
1. Sınıf Araziler	24.448	3,6
2. Sınıf Araziler	47.012	6,9
3. Sınıf Araziler	62.803	9,3
4. Sınıf Araziler	63.645	9,4
5. Sınıf Araziler	111	0,0
6. Sınıf Araziler	75.686	11,1
7. Sınıf Araziler	377.426	55,6
8. Sınıf Araziler	27.491	4,1
TOPLAM	678.622	100,0

E.2. Mekânsal Planlama

E.2.1. Çevre Düzeni Planı

E.3. Sonuç ve Değerlendirme Batıda Kahramanmaraş, güneyde Gaziantep, güneydoğuda Şanlıurfa, doğuda Diyarbakır ve kuzeyde Malatya illeri ile komşudur. Ekonomik ve sosyal açıdan ağırlıklı olarak Gaziantep ili ile etkileşim içindedir.

Kaynaklar: Adiyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

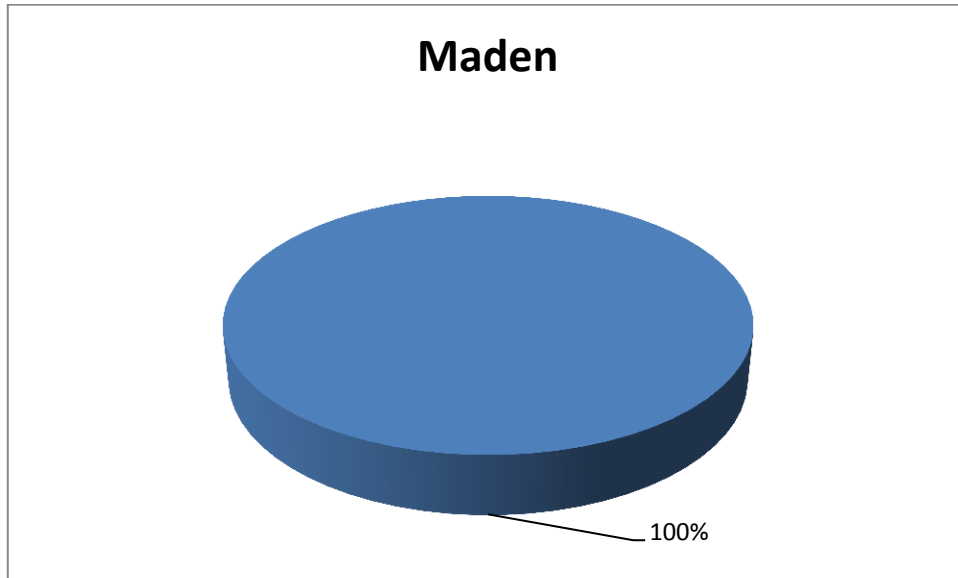
F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ

F.1. ÇED İşlemleri

2014 yılında 1 Firmaya “ÇED Gereklidir.” 43 Firmaya “ÇED Gerekli Değildir.”, 196 firmaya “ÇED Hükümlerinden Muaf” kararı verilmiştir.

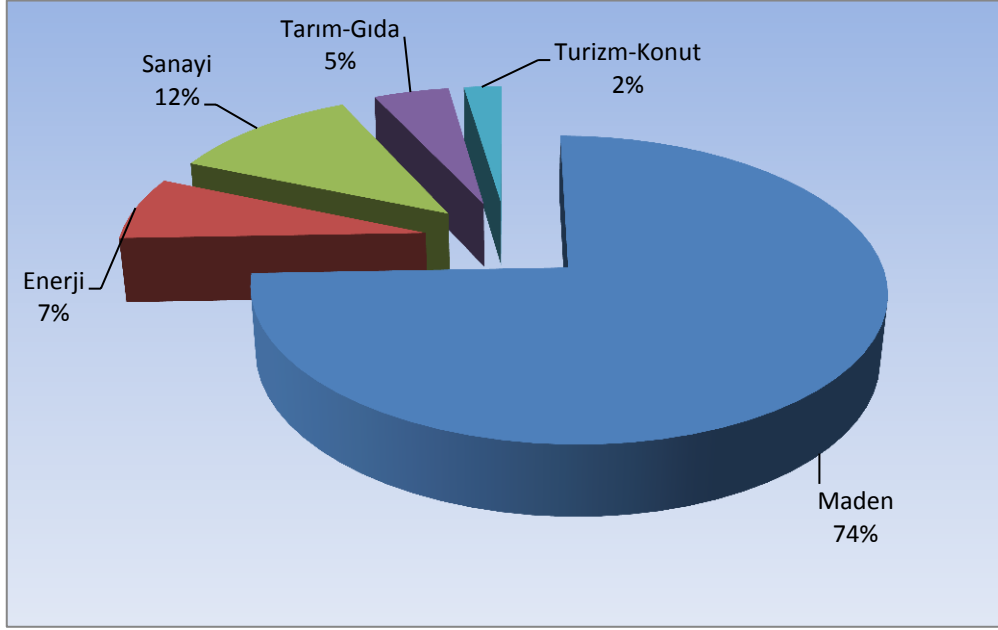
Çizelge F.1 – Adıyaman İlinde Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2014 Yılı İçerisinde Alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının Sektörel Dağılımı (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

Karar	Maden	Enerji	Sanayi	Tarım- Gıda	Atık- Kimya	Ulaşım- Kıyı	Turizm- Konut	TOPLAM
ÇED Gerekli Değildir	32	3	5	2			1	43
ÇED Gereklidir	1							1
ÇED Olumlu Kararı	1							1

Grafik F.1 – Adıyaman İlinde 2014 Yılında ÇED Olumlu Kararı Verilen Projelerin Sektörel Dağılımı (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

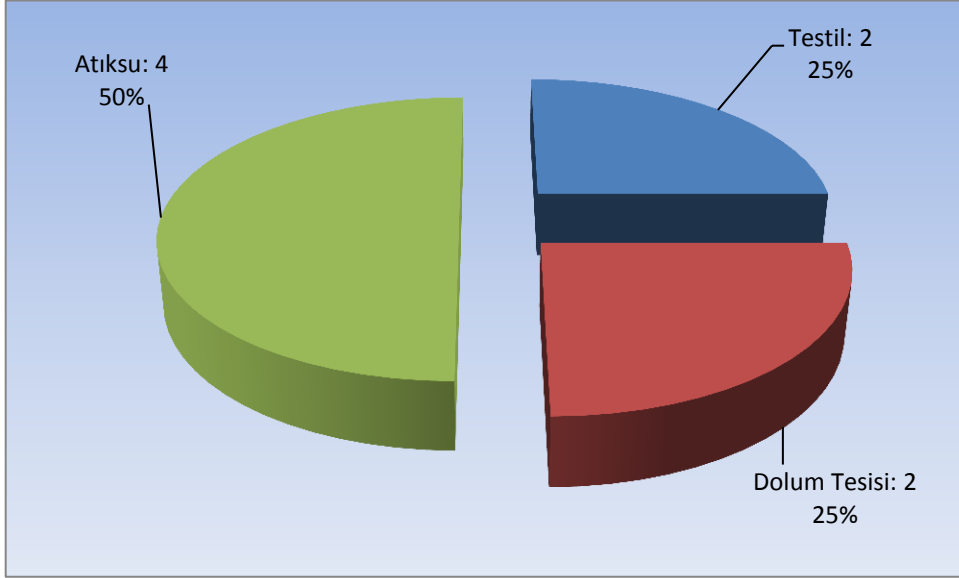
Grafik F.2 – Adiyaman İlinde 2014 Yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı Verilen Projelerin Sektörel Dağılımı (Adiyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

F.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri

Çizelge F.2 – Adiyaman ilinde 2014 Yılında ÇŞİM Tarafından Verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi Sayıları (Adiyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

	EK-1	EK-2	TOPLAM
Geçici Faaliyet Belgesi	2	11	13
Çevre İzni Belgesi	3	5	8
Çevre İzni ve Lisans Belgesi			
TOPLAM	5	16	21

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Grafik F.3 – Adiyaman ilinde 2014 Yılında Verilen Çevre İzni veya Çevre İzni ve Lisans Belgelerinin Sektörlere Göre Dağılımı (Adiyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

F.3. Sonuç ve Değerlendirme: 2014 yılında 1 Firmaya “ÇED Gereklidir.” 43 Firmaya “ÇED Gerekli Değildir.”, 125 firmaya “ÇED Hükümlerinden Muaf” kararı verilmiştir. Ayrıca 12 Firmaya Çeçici faaliyet belgesi ve 8 firmaya Çevre İzni belgesi verilmiştir.

Kaynaklar: Adiyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI

G.1. Çevre Denetimleri

Bu rapor kapsamında denetim faaliyetleri değerlendirilirken, gerçekleştirilen denetimler planlı (rutin) ve ani (plansız-rutin olmayan) denetimler olarak ikiye ayrılmıştır. Planlı denetimler, bir ya da çok yıllık bir program çerçevesinde il müdürlüğümüz tarafından haberli veya habersiz olarak gerçekleştirilen denetimlerdir. Plansız denetimler ise;

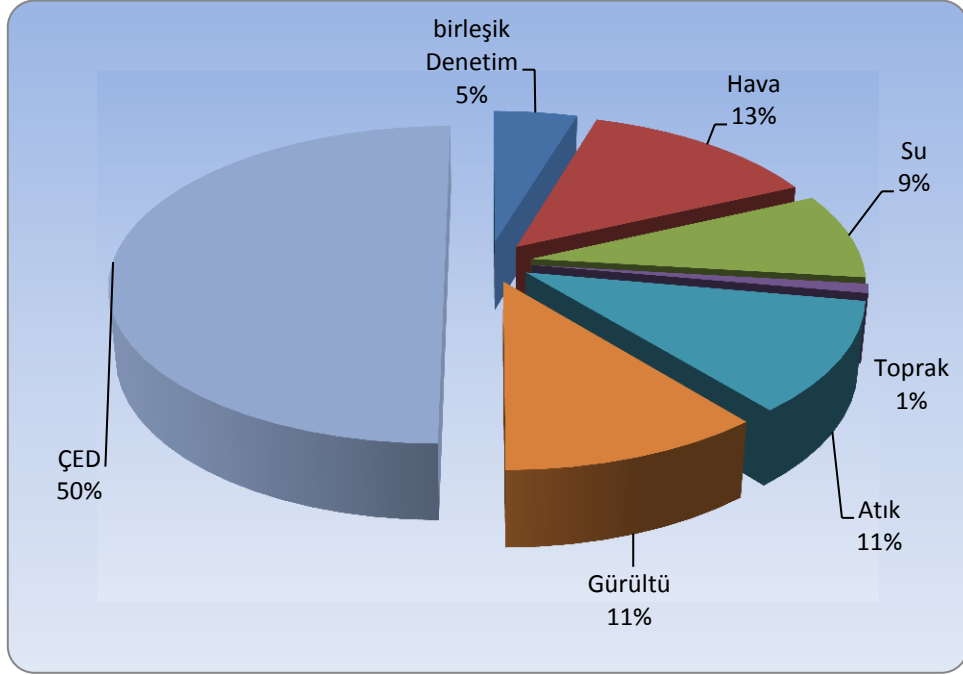
- izin yenileme prosedürünün bir parçası olarak,
- yeni izin alma prosedürünün bir parçası olarak,
- kaza ve olaylar sonrasında (yangın ve aniden ortaya çıkan kirlilikler gibi),
- mevzuata uygunsuzluğun fark edildiği durumlarda,
- Bakanlık ya da ÇŞİM tarafından gerek görülen durumlarda,
- ihbar veya şikâyet sonrasında

ani olarak gerçekleşen ve herhangi bir programa bağlı kalınmaksızın ÇŞİM tarafından yapılan denetimlerdir.

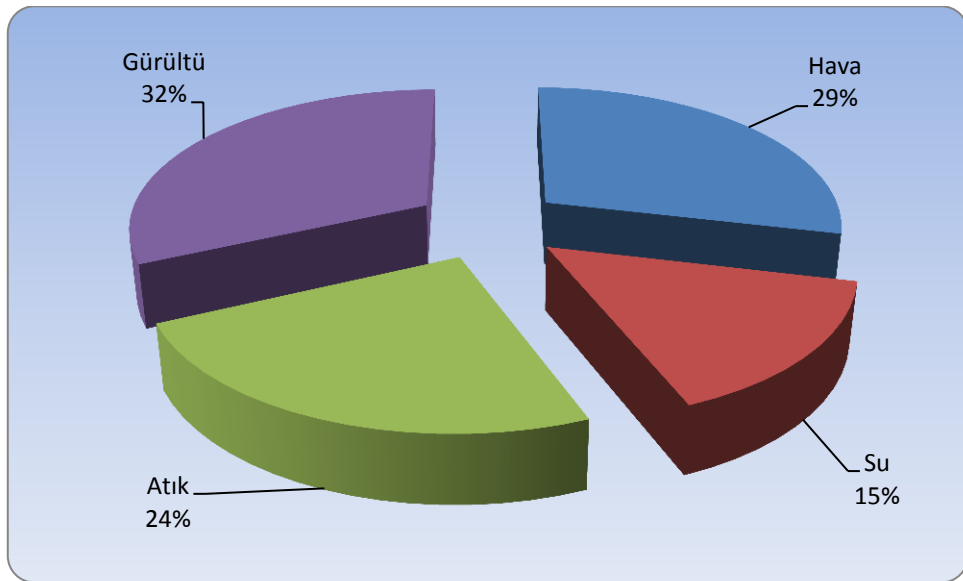
Çizelge G.1 - Adıyaman ilinde 2014 Yılında ÇŞİM Tarafından Gerçekleştirilen Denetimlerin Sayısı (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

Denetimler	Birleşik	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimya-sallar	Gürültü	Derin Deniz Deşarjı	ÇED	İzin	Toplam
Planlı denetimler	15	43	28	3	36	-	35	-	160		320
Ani (plansız) denetimler	-	45	24	-	38		50	-	-	-	157
Genel toplam	15	88	52	3	74		85		160		477

ADIYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

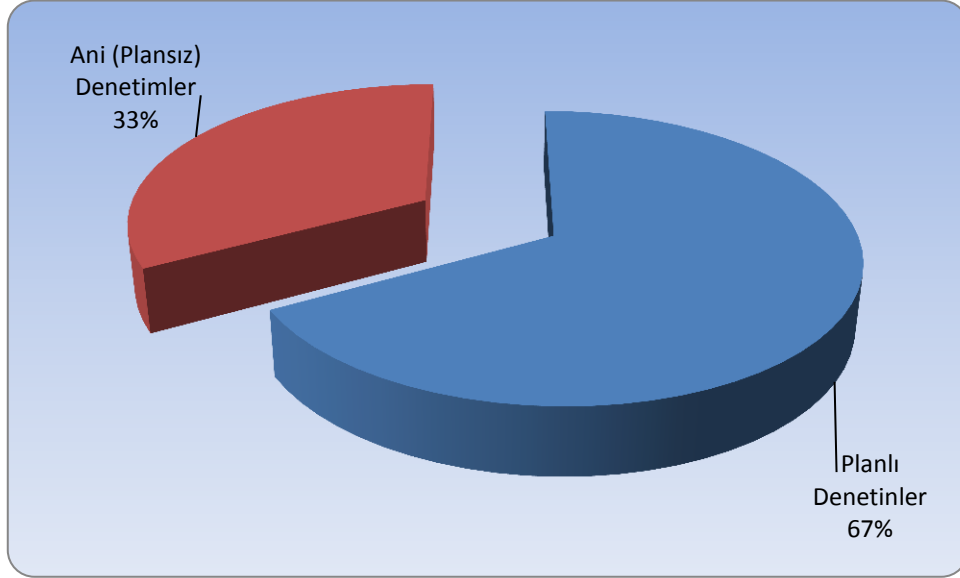

Grafik G.1 - Adiyaman ilinde ÇŞİM Tarafından 2014 Yılında Gerçekleştirilen Planlı Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı (Adiyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

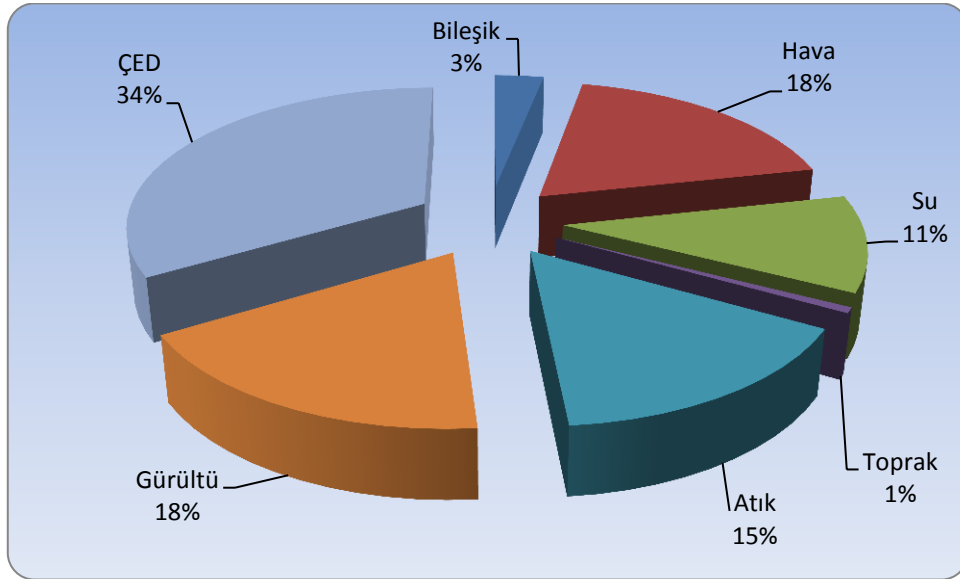

Grafik G.2 – Adiyaman ilinde ÇŞİM Tarafından 2014 Yılında Gerçekleştirilen Plansız Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı (Adiyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Grafik G.3– Adiyaman ilinde ÇŞİM Tarafından 2014 Yılında Gerçekleştirilen Planlı ve Ani Çevre Denetimlerinin Dağılımı (Adiyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

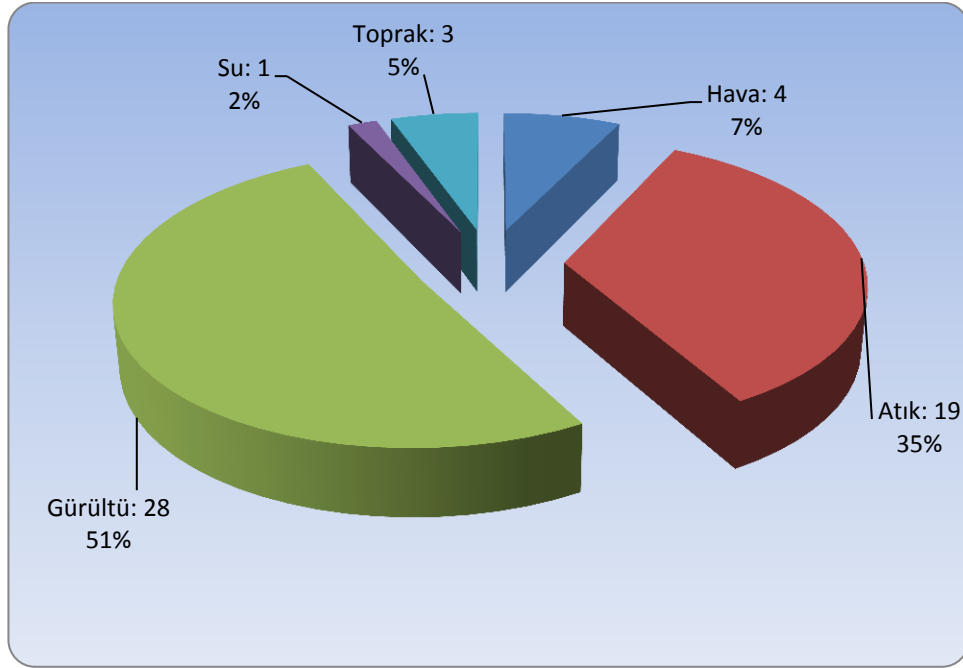
Grafik G.4– Adiyaman ilinde ÇŞİM Tarafından 2014 Yılında Gerçekleştirilen Tüm Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı (Adiyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

G.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi

Çizelge G.2 – Adıyaman ilinde 2014 Yılında ÇŞİM’e Gelen Tüm Şikâyetler ve Bunların Değerlendirilme Durumları (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

Şikâyetler	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	TOPLAM
Şikâyet sayısı								
Denetimle sonuçlanan şikâyet sayısı	4	1	3	19		28		55
Şikâyetleri denetimle sonuçlanma (%)								

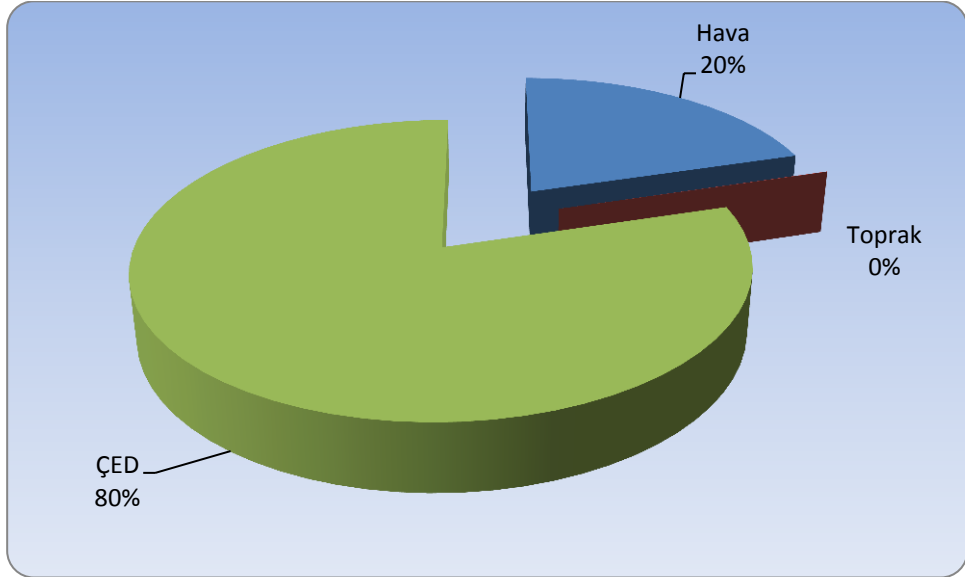
Grafik G.5 – Adıyaman ilinde 2014 Yılında ÇŞİM Gelen Şikâyetlerin Konulara Göre Dağılımı (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

G.3. İdari Yaptırımlar

Çizelge G.3 – Adıyaman ilinde 2014 Yılında ÇŞİM Tarafından Uygulanan Ceza Miktarları ve Sayısı (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	Diğer	TOPLAM
Ceza Miktarı (TL)	89.698,60		169,00				350.712,80		440.580,10
Uygulanan Ceza Sayısı	91		1				23		115

Grafik G.6 – Adıyaman ilinde 2014 Yılında ÇŞİM Tarafından Uygulanan İdari Para Cezalarının Konulara Göre Dağılımı (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2014)

G.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları

İlimizde 2 adet sanayi sektöründe yer alan tesise Çevre Kanunu 20/e bendi kapsamında proje bedeli %2 İdari Yaptırım Kararı uygulanarak kapatma işlemi uygulanmıştır.

G.5. Sonuç ve Değerlendirme

2014 yılında 115 İdari Yaptırım Kararı uygulanmıştır. 2 Firmaya kapatma uygulanmıştır.

Kaynaklar: Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ

2014 yılında Adıyaman Üniversitesi Mühendislik Fakültesi, Rekabet Kurumu Lisesi, Bir Aralık İlköğretim Okulu, Adıyaman Belediyesi EBSAD Bilgi ve Kültür Evi, Adıyaman Cezaevine, Özel İdare İlköğretim Okulu ve Gölbaşı 1 Nisan Anaokulu'na "Çevre" konulu eğitimler verilmiştir. Ayrıca Atık Kağıt, Atık Pil ve Çevre ile ilgili broşürlerin dağıtımı yapılmıştır.

I. İL BAZINDA ÇEVRESEL GÖSTERGELER

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

1. GENEL 1.1. NÜFUS

NÜFUS									
GÖSTERGE: Nüfus artış hızı									
TANIM: Belirli bir dönemde, İl için nüfus büyüklüğünün ortalama yıllık artışıdır.									
Önerilen Kaynak: TÜİK									
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: 1990 ve sonrası il nüfusu, İl nüfus artış hızı (%), Nüfus yoğunluğu (kişi/km ²)									
Durum ve eğilimler;									
Veri formatı									
Yıllar	1990	2000	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Nüfus (Kişi)			582.762	585.067	588.475	590.935	593.931	595.261	597.184
Nüfus Artış Hızı (%)				3,9	5,8	4,2	5,1	2,2	3,2
Yıllar	2014							
Nüfus (Kişi)	597.835								
Nüfus Artış Hızı (%)	2,6								
Kaynak:									
Değerlendirme ve Sonuçlar									
<i>Türkiye’de nüfus artış hızı 1990 yılında %17 iken, 2005 yılında %12,3’e gerilemiştir. Ancak toplam nüfus artmaya devam etmiştir. 2008 yılı verilerine göre toplam nüfus 71.079.000 kişi, nüfus artış hızı ise %11,5’tir. Toplam nüfus artmaya devam etmektedir. Nüfusun kentsel alanlarda yoğunlaşması, bu alanlarda çevre üzerinde baskının artması anlamına gelmektedir.</i>									

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

NÜFUS		
GÖSTERGE: Kentsel nüfus oranı		
TANIM: Belirli bir tarihte kentsel alan olarak tanımlanmış 20.001 ve üzeri nüfusa sahip yerleşim yerlerinde yaşayan nüfusun toplam nüfus içindeki oranıdır.		
Önerilen Kaynak: TÜİK		
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: 1927, 1950 ve 1980 yılları da olacak şekilde yıllara göre kırsal ve kentsel nüfus oranı (%), Türkiye geneli oranlarıyla karşılaştırılması		
Durum ve eğilimler:		
Veri formatı		
	İl ve İlçe Merkezleri (%)	Belde ve Köyler (%)
2013	Türkiye=91,30	8,7
	Adıyaman=62,49	37,51
2014	Türkiye=91,75	8,25
	Adıyaman=64	36
Kaynak:		
Değerlendirme ve Sonuçlar		
<i>Ülkemizde 1990 yılında %51,32 olan kentsel nüfus oranı 2000 yılında %59,25'e yükselmiştir. Hızlı kentleşme ile birlikte sosyal, ekonomik, demografik ve çevresel sorunlar ortaya çıkmıştır. Plansız kentleşme ve gecekondulaşma ile hizmet sunumu bakımından sorunlu kentler oluşmuş ve çevre sorunları hızla büyümüştür. Ülkemizde artan kentsel nüfus oranına paralel olarak kentlerde yaşanan çevre sorunlarının da artması olasılığı vardır.</i>		

ADIYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

1.2 SANAYİ

SANAYİ
GÖSTERGE: Sanayi Bölgeleri
TANIM: Sanayinin belli alanlarda yapılanmasını sağlamak, kentleşmeyi yönlendirmek, çevre sorunlarını önlemek gibi amaçlarla mal ve hizmet üretim bölgeleri olarak hizmet sunmayı amaçlayan organize sanayi bölgeleri vb. sanayi bölgelerinin sayısının, toplam alanlarının ve ildeki planlı sanayileşme oranının zaman serisinde ifade edilmesidir.
Önerilen Kaynak: Sanayi İl Müdürlükleri, İl Sanayi Odası
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İlde bulunan sanayi kuruluşlarının sayısı, sektörlerine göre sanayi bölgelerinin (Organize Sanayi Bölgeleri, Küçük Sanayi Siteleri, Endüstri İhtisas Bölgesi ilan edilmiş alanlar, Büyük Sanayi Siteleri vb.) sayısı, kapasitesi, alanı (ha), OSB ve diğer sanayi alanlarında yer alan sanayi kuruluşlarının sayısının ildeki tüm sanayi kuruluşları sayısına oranı (%)
Durum ve eğilimler; 4 Adet OSB Müdürlüğü mevcut olup, 1=Adıyaman OSB 185+107 Ha. 2=Besni OSB 114,11 Ha. 3=Gölbaşı OSB 110 Ha. 4=Kahta OSB 161,17 Ha. Kaynak: Sanayi İl Müdürlükleri, İl Sanayi Odası
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>

SANAYİ
GÖSTERGE: Madencilik
TANIM: Bu gösterge, İlde yer alan farklı ruhsatlandırma grubuna göre verilen bir yılda kayıt altına alınmış maden ocakları, zenginleştirme tesisleri ve depolama alanlarının miktarının yıllara göre değişimini gösterir. Tesislerin isim bazında listelenmesine gerek olmayıp, farklı ruhsatlandırma grubuna göre sayı ve alanların değişiminin belirtilmesi gerekmektedir.
Önerilen Kaynak: İl Özel İdare, MİGEM
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Türlerine göre maden ocağı ve tesisi sayısı, alanları (ha) ve yıllara göre değişimleri (%),
Durum ve eğilimler; <i>(Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)</i> Kaynak:
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

2. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ										
GÖSTERGE: Sıcaklık										
TANIM: Gösterge, ildeki yıllık ortalama sıcaklık değişimi ve Türkiye ortalamalarıyla karşılaştırılmasını ifade etmektedir.										
Önerilen Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü										
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İl için 1970 ve sonrası yıllık ortalama sıcaklık değerleri (⁰ C), Türkiye Ortalama Değerleri										
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)										
Veri formatı										
	1970	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Türkiye ort. sıcaklık				13,5	13,7	15,2	13,2	14,2	17,85	14,5
İlin ort. sıcaklık				17,9	17,3	19,3	17,1	17,8	14,1	18,1
Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü										
Değerlendirme ve Sonuçlar.										
<i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>										

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ										
GÖSTERGE: Yağış										
TANIM: İldeki birim alana düşen ortalama yağış miktarının zaman serisinde ifade edilmesidir.										
Önerilen Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü										
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İl için 1970 ve sonrası yıllık ortalama yağış miktarları (kg/m ²)										
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)										
Veri formatı										
	1970	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ortalama (kg/m ²)			599,7	495,5	905,4	619,4	644,2	1169,9	713,00	737,6
Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü										
Değerlendirme ve Sonuçlar.										
<i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği, Türkiye yağış ortalamasıyla karşılaştırıldığı ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>										

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ										
GÖSTERGE: Deniz suyu yüzey sıcaklığı										
TANIM: Bu gösterge, deniz suyu yüzey sıcaklığının 1975'ten bu yana yıllık değişimini ifade eder.										
Önerilen Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü										
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Denize kıyısı olan iller için 1975'ten bu yana uzun yıllar ortalama deniz suyu yüzey sıcaklığı değerleri (°C)										
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)										
Veri formatı										
	1975	2010	2011	2012	2013
Yıllık Ortalama										
İlimizde deniz kıyısı bulunmamaktadır.										
Değerlendirme ve Sonuçlar: <i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>										

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

3.HAVA KALİTESİ

HAVA KALİTESİ						
GÖSTERGE: Hava Kirleticileri						
TANIM: Bu gösterge; havadaki SO ₂ ve PM ₁₀ konsantrasyon miktarını göstermektedir. (SO ₂ yakıtların doğal olarak yapısında bulunan kükürt bileşiklerinin yanma esnasında açığa çıkmasıyla oluşan kirlenici, boğucu, renksiz ve asidik gazdır. Partikül maddeler, gaz halindeki emisyonların kimyasal dönüşümü ve yağın halinde şekillenmesi ile oluşur. 5-10 mikrometre çaplı partiküller, asılı partikül olarak tanımlanır. Genel olarak heterojen karışımları içerir ve karakteristikleri bir yerden bir başka yere önemli değişiklik gösterir. Çapı 10 mikrometre altındaki partikül maddelere PM ₁₀ denir.)						
Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü						
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İlde oluşan SO ₂ ve PM ₁₀ miktarları ortalamalarının yıllara göre değişimi ve yıllık olarak aşım gün sayısı değişimi (İldeki ölçüm istasyonlarının kurulma tarihinden itibaren)						
Durum ve eğilimler;						
yıllar	PM10 Ort.	Değişim (%)	AGS**	SO2 Ort.	Değişim (%)	AGS**
2006*	98			22		
2007	100	2.04		20	-9.09	
2008	96	-2.04		9	-59.09	
2009	84	-14.29		6	-72.73	
2010	96	-2.04		8	-63.64	
2011	83	-15.31		11	-50.00	
2012	71	-27.55	151	8	-63.63	
2013	69	-29.59	122	11	-50.00	6
2014	71	-27.55	9	8	-63.63	22

Yıl	PM10 Ort.	SO2 Ort.
2006	98	22
2007	100	20
2008	96	9
2009	84	6
2010	96	8
2011	83	11
2012	71	8
2013	69	11
2014	71	8

*Değişim 2006 yılı baz alınmıştır
**AGS: Sınır değerini aştığı gün sayısı

Kaynak: Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Değerlendirme ve Sonuçlar.
Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

ADIYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

4. SU-ATIKSU

SU-ATIKSU												
GÖSTERGE: Su Kullanımı												
TANIM: Bu gösterge belediye, sulama, içme ve kullanma, sanayi olmak üzere sektörel bazda kaynaklardan çekilen toplam su miktarını gösterir.												
Önerilen Kaynak: DSİ, TÜİK												
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi:												
Durum ve eğilimler;												
Veri Formatı												
	1990		2004		2008		2012		2014		2030	
	m ³	%	m ³	%	m ³	%	m ³	%	m ³	%	m ³	%
Toplam												
Sulama												
İçme-Kullanma					180.000.000		200.00.00					
Sanayi									1.808.640			
Kaynak: DSİ												
Değerlendirme ve Sonuçlar.												
<i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>												

SU-ATIKSU					
GÖSTERGE: Belediye İçme Kullanma Suyu Kaynakları					
TANIM: Belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu temin edilen baraj, kuyu, doğal kaynak, göl ve gölet olmak üzere çekilen suyun kaynaklarına göre oranını ifade etmektedir.					
Önerilen Kaynak: TÜİK					
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İlde 1990 ve sonrasında, baraj, kuyu, doğal kaynak, göl ve göletlerden çekilen su miktarı, toplam çekilen su miktarı, (1000 m ³ /yıl)					
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)					
Veri Formatı					
Belediye İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi İçin Kaynaklara Göre Çekilen Su (1000 m³/yıl)					
	Baraj	Kuyu	Kaynak	Akarsu	Göl-Gölet
2004		803	28.202		
2008		3.356	29.049		
2012		1.878	26.482		
2014					
Kaynak: TÜİK					
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>					

ADIYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

SU-ATIKSU									
GÖSTERGE: Atıksu Arıtma Tesisi ile Hizmet Veren Belediyeler									
TANIM: Bu gösterge atıksu arıtma tesisi ile hizmet veren belediye sayısını ve atıksu arıtma tesislerine bağlı nüfusun yüzdelik oranını ifade eder.									
Önerilen Kaynak: TÜİK, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü									
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İldeki 1994 yılı ve sonrası atıksu arıtma tesislerine bağlı nüfus, tüm il nüfusu, oranları (%)									
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)									
Veri Formatı									
YILLAR	1998	2002	2004	2006	2008	2010	2012	2014
Atıksu Arıtma Tesisi ile Hizmet Veren Belediye Sayısı	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Arıtma Tesisine Bağlı Belediye Nüfusunun Toplam Belediye Nüfusuna Oranı (%)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kaynak: Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü									
Değerlendirme ve Sonuçlar.									
<i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>									

SU-ATIKSU									
GÖSTERGE: Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye sayıları ve nüfusu									
TANIM: Bu gösterge 1994 yılı ve sonrası kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye sayısı ve bağlı nüfus, Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı (%)									
Önerilen Kaynak: TÜİK, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü									
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İldeki 1994 yılı ve sonrası kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye sayısı ve bağlı nüfus, Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı (%)									
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)									
Veri Formatı									
YILLAR	1994	1998	2006	2008	2010	2011	2012	2013	2014
Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye sayısı			22	22	28		28		
Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı (%)			17	91	90		95		
Kaynak: TÜİK									

ADIYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

SU-ATIKSU

GÖSTERGE: Sanayiden Kaynaklanan Atıksu ve Bertarafı

TANIM: Bu gösterge yıllar itibariyle sanayi faaliyetlerinden kaynaklanan atıksu miktarları, atıksu arıtma tesisi ile hizmet veren sanayi bölgeleri ve oluşan atıksuyun arıtılma oranını ifade eder.

Önerilen Kaynak: TÜİK, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllara göre, ildeki sanayi bölgelerinden ve diğer sanayiden kaynaklanan atıksu miktarı, arıtma tesisi sayısı ve arıtılan atıksuyun kısmının toplam atıksu miktarına oranı (%)

Durum ve eğilimler;

İlimizde Organize sanayi bölgelerine ait herhangi bir arıtma tesisi bulunmamaktadır. Organize sanayi bölgelerine ait sanayiden kaynaklanan atıksular Atatürk Barajına arıtılmadan deşarj edilmektedir. Organize sanayi bölgelerine ait atıksu miktarı bilinmemektedir.

Kaynak: Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

ADIYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

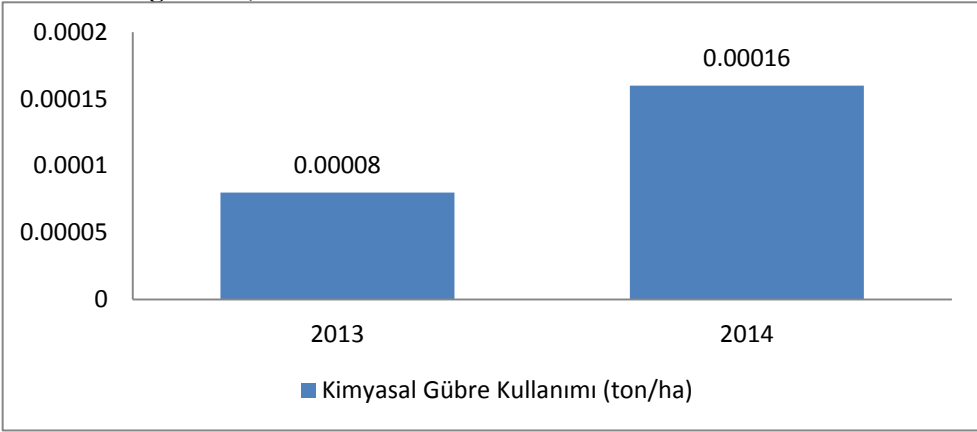
5. ARAZİ KULLANIMI

ARAZİ KULLANIMI									
GÖSTERGE: Arazi Kullanımı									
TANIM: Bu gösterge CORINE Arazi Örtüsü kategorilerine göre göreceli arazi örtüsü dağılımını gösterir.									
Önerilen Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı									
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: 1990, 2000, 2006, 2012 ve sonrası yılları arazi kullanımlarının miktarı (ha) ve değişim oranı (%).									
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)									
Veri Formatı									
	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ								ALANDA
	1995		2005		2014			ARTIŞ(+)/
Arazi Sınıfı	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	AZALIŞ(-)
1. Yapay Bölgeler									
2. Tarımsal Alanlar									
3. Orman ve Yarı Doğal Alanlar	177.737	24	177.737	24	185.245	25			7.508
4. Sulak Alanlar									
5. Su Yapıları									
TOPLAM									
Kaynak: Adıyaman Orman İşletme Müdürlüğü									
Değerlendirme ve Sonuçlar.									
<i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>									

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

6. TARIM

TARIM
GÖSTERGE: Kişi Başına Tarım Alanı
TANIM: Toplam ekilebilir tarım arazisinin, toplam nüfusa oranı olarak ifade edilir.
Önerilen Kaynak: TÜİK
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Ekilebilir arazi toplamı (ha) ve toplam nüfus (kişi), kişi başına tarım arazisi (ha/kişi)
Durum ve eğilimler; Türkiye İstatistik Kurumunun hazırlamış olduğu 2014 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarına göre Adıyaman'ın nüfusu 597.184 kişidir. Buna göre kişi başına düşen tarım alanı : $240.740/597.835= 0,403$ ha/kişi
Kaynak:Gıda,Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>

TARIM						
GÖSTERGE: Kimyasal Gübre Tüketimi						
TANIM: Tarımsal alanlarda kullanılan gübre miktarını ve hektar başına kullanılan mineral azot, fosfor ve potas miktarını gösterir.						
Önerilen Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri, TÜİK						
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllık toplam gübre tüketimi (ton), toplam tarımsal alan (ha), hektar başına kullanılan gübre ve mineral azot, fosfor ve potas miktarı (ton/ha) ve yıllar itibariyle değişimi						
Durum ve eğilimler;						
 <table border="1"><thead><tr><th>Yıl</th><th>Kimyasal Gübre Kullanımı (ton/ha)</th></tr></thead><tbody><tr><td>2013</td><td>0.00008</td></tr><tr><td>2014</td><td>0.00016</td></tr></tbody></table>	Yıl	Kimyasal Gübre Kullanımı (ton/ha)	2013	0.00008	2014	0.00016
Yıl	Kimyasal Gübre Kullanımı (ton/ha)					
2013	0.00008					
2014	0.00016					
Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri						
Değerlendirme ve Sonuçlar. Hektar başına kullanılan gübre ve mineral azot, fosfor ve potas miktarı= $38/240.740,00= 0,00016$ ton/ha						

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

TARIM						
GÖSTERGE: Tarım İlacı Kullanımı						
TANIM: Toplam tarım ilacı kullanımını (ton birimiyle aktif bileşen) ve hektar başına düşen tarım ilacı miktarıdır.						
Önerilen Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri, TÜİK						
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllık toplam tarım ilacı tüketimi (ton), toplam tarımsal alan (ha), hektar başına düşen tarım ilacı (ton/ha) ve yıllar itibariyle değişimi						
Durum ve eğilimler; <div style="text-align: center;"><h3>Tarım İlacı Kullanımı (ton/ha)</h3><table border="1"><thead><tr><th>Yıl</th><th>Tarım İlacı Kullanımı (ton/ha)</th></tr></thead><tbody><tr><td>2013</td><td>0.001</td></tr><tr><td>2014</td><td>0.11</td></tr></tbody></table></div>	Yıl	Tarım İlacı Kullanımı (ton/ha)	2013	0.001	2014	0.11
Yıl	Tarım İlacı Kullanımı (ton/ha)					
2013	0.001					
2014	0.11					
Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri						
Değerlendirme ve Sonuçlar. Yıllık toplam tarım ilacı tüketimi (ton), toplam tarımsal alan (ha), hektar başına düşen tarım ilacı (ton/ha): $=27.128/240.740=0,11$ ton/ha						

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

TARIM																																																																									
GÖSTERGE: Organik Tarım																																																																									
TANIM: Toplam kullanılan tarımsal alanın oranı olarak organik tarım alanı (organik olarak ekilen mevcut alanların ve organik tarıma geçiş sürecinde olan alanların toplamı) payıdır.																																																																									
Önerilen Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri																																																																									
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Organik alanların toplam alanı (ha), Toplam tarım alanına oranı (%), Türkiye toplam organik tarım alanı içerisindeki oranı (%), Organik Tarım Alanında Toplam Üretim Miktarı (ton)																																																																									
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)																																																																									
Veri Formatı																																																																									
<table border="1"><thead><tr><th rowspan="3">Yıllar</th><th colspan="4">Adıyaman İli Yıllar İtibari İle Organik Tarım Durumu</th></tr><tr><th colspan="2">Toplam Üretim</th><th colspan="2">Üretim Miktarı</th></tr><tr><th>Alan (da)</th><th>Artış* (%)</th><th>Miktar (Kg)</th><th>Artış* (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>2003</td><td>11,012</td><td>11.73</td><td>3,674</td><td>12.25</td></tr><tr><td>2004</td><td>13,152</td><td>19.43</td><td>4,375</td><td>19.08</td></tr><tr><td>2005</td><td>13,600</td><td>3.4</td><td>4,542</td><td>3.81</td></tr><tr><td>2006</td><td>15,387</td><td>13.13</td><td>5,110</td><td>12.5</td></tr><tr><td>2007</td><td>18,100</td><td>17.63</td><td>6,045</td><td>18.29</td></tr><tr><td>2008</td><td>18,514</td><td>2.28</td><td>6,179</td><td>2.16</td></tr><tr><td>2009</td><td>19,545</td><td>5.56</td><td>6,513</td><td>5.4</td></tr><tr><td>2010</td><td>20,100</td><td>2.83</td><td>6,713</td><td>3.07</td></tr><tr><td>2011</td><td>28,789</td><td>43.22</td><td>9,585</td><td>42.78</td></tr><tr><td>2012</td><td>35,654</td><td>23.84</td><td>11,890</td><td>24.04</td></tr><tr><td>2013</td><td>38,942</td><td>9.22</td><td>11,670</td><td>1.85</td></tr><tr><td>2014</td><td>41,800</td><td>7.33</td><td>12,980</td><td>11.22</td></tr></tbody></table>	Yıllar	Adıyaman İli Yıllar İtibari İle Organik Tarım Durumu				Toplam Üretim		Üretim Miktarı		Alan (da)	Artış* (%)	Miktar (Kg)	Artış* (%)	2003	11,012	11.73	3,674	12.25	2004	13,152	19.43	4,375	19.08	2005	13,600	3.4	4,542	3.81	2006	15,387	13.13	5,110	12.5	2007	18,100	17.63	6,045	18.29	2008	18,514	2.28	6,179	2.16	2009	19,545	5.56	6,513	5.4	2010	20,100	2.83	6,713	3.07	2011	28,789	43.22	9,585	42.78	2012	35,654	23.84	11,890	24.04	2013	38,942	9.22	11,670	1.85	2014	41,800	7.33	12,980	11.22
Yıllar		Adıyaman İli Yıllar İtibari İle Organik Tarım Durumu																																																																							
		Toplam Üretim		Üretim Miktarı																																																																					
	Alan (da)	Artış* (%)	Miktar (Kg)	Artış* (%)																																																																					
2003	11,012	11.73	3,674	12.25																																																																					
2004	13,152	19.43	4,375	19.08																																																																					
2005	13,600	3.4	4,542	3.81																																																																					
2006	15,387	13.13	5,110	12.5																																																																					
2007	18,100	17.63	6,045	18.29																																																																					
2008	18,514	2.28	6,179	2.16																																																																					
2009	19,545	5.56	6,513	5.4																																																																					
2010	20,100	2.83	6,713	3.07																																																																					
2011	28,789	43.22	9,585	42.78																																																																					
2012	35,654	23.84	11,890	24.04																																																																					
2013	38,942	9.22	11,670	1.85																																																																					
2014	41,800	7.33	12,980	11.22																																																																					
Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü																																																																									
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>																																																																									

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

7. ORMAN

ORMAN
GÖSTERGE: Ormanlık Alanlar
TANIM: Orman alanlarının toplam büyüklüğünü ve yıllara göre değişimini ifade eder.
Önerilen Kaynak: Orman Bölge Müdürlükleri
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İldeki toplam orman alanı (ha), yıllık değişimi (ha/yıl), orman vasfına göre dağılımı (%), ağaç türleri, sayıları ve oranları (sayı, %)
Durum ve eğilimler; Ormanlık alan (hektar): 177.737 ha 20.000 ha potansiyel kızılçam, karaçam, sedir sahaları 35.000 ha Verimli Orman Meşe sahaları 122.737 ha bozuk vasıflı Meşe sahaları
Kaynak: Adıyaman Orman İşletme Müdürlüğü
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>

ADYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

8. BALIKÇILIK

BALIKÇILIK											
GÖSTERGE: Balıkçılık											
TANIM: Her yıl, denizlerde avcılığı yapılan balıklar (denize kıyısı olan iller için), kabuklu deniz ürünleri ve yumuşakçalar ile iç sularda avlanan tatlı su ürünleri ile yetiştiricilik ürünleri olmak üzere üretilen balık miktarını gösterir. Üretime ilişkin veri yakalandığı zamanki ağırlığı olan canlı ağırlık ile ifade edilir.											
Önerilen Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri											
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Kıyı şeridi uzunluğu (km), deniz alanı ve iç su alanı (ha), su ürünleri üretimi (bin ton) ve yıllara göre değişimi (%), Balık türlerinin dağılımı (%)											
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)											
Veri Formatı											
YILLAR	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
İçsu Avcılığı (ton)	277,99	19,51	275,08	275,03	397,97	254,32	---	--	173,91	126,38	185,94
Deniz Balıkları Avcılığı (ton)											
Diğer Deniz Ürünleri Avcılığı (ton)											
Yetiştiricilik Ürünleri (ton)	7,76		12,37	14,30	3,50	5,00	2.521,17	-	112,45	798,16	852,86
Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü											
Değerlendirme ve Sonuçlar.											
<i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>											

ADIYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

9. ALTYAPI VE ULAŞTIRMA

ALTYAPI VE ULAŞTIRMA												
GÖSTERGE: Karayolu ve Demiryolu Ağı												
TANIM: İldeki toplam karayolu (otoyollar, devlet yolları, il yolları) ve demiryolu gelişimi ve uzunluğunu ifade eder.												
Önerilen Kaynak: Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bölge Müdürlükleri												
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllara göre karayolu ve demiryolu uzunlukları (km)												
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)												
Veri Formatı												
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Karayolu Ağ Uzunluğu (km)	740	753	772	772	772	772	753	753	764	764	764	759
Demiryolu Ağ Uzunluğu (km)												
Kaynak: Karayolları Genel Müdürlüğü 8. Bölge Müdürlüğü												
Değerlendirme ve Sonuçlar. Adıyaman il sınırları içerisinde toplam 759 km yol ağı mevcut olup bunun 263 km'si devlet, 485 km'si il yoludur. 759 km'lik yol ağının %83,27'si asfalt kaplama olup 474 km'si daimi açılan, 142 km'si imkân buldukça açılan 144 km'si açılmayan yollardır. 759 km'lik yol ağının 163,8 km'si bölünmüş yoldur. İlimiz yol ağının 635 km'si asfalt, 34 km'si parke, 26 km'si stabilize, 64 km'si geçit vermeyen yoldur.												

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

ALTYAPI VE ULAŞTIRMA				
GÖSTERGE: Motorlu Kara Taşıtı Sayısı				
TANIM: İldeki, Otomobil (arazi taşıtı dahil), Minibüs, Otobüs, Kamyonet, Kamyon, Motosiklet, Özel Amaçlı Taşıtlar, Yol ve İş Makinaları ve Traktör toplamından ibaret motorlu kara taşıtı sayısını ifade eder				
Önerilen Kaynak: TÜİK				
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllara göre motorlu kara taşıtı sayısı, taşıt kategorileri ve toplam araç sayısı içerisindeki oranları (%), İldeki kişi başına düşen araç sayısı				
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)				
Araç Cinsi	2013 Yılı Araç Sayısı	Toplam araç Sayısına içindeki oranı (%)	2014 Yılı Araç Sayısı	Toplam araç Sayısına içindeki oranı (%)
Motosiklet	12377	14.98	12919	14.66
Otomobil	37456	45.33	40237	45.67
Minibüs	4166	5.04	4332	4.92
Otobüs	381	0.46	364	0.41
Kamyonet	11094	13.43	11941	13.55
Kamyon	2279	2.76	2288	2.60
Traktör	12833	15.53	13761	15.62
Çekici	784	0.95	864	0.98
Özel Amaçlı Tasıt	163	0.20	182	0.21
Tanker	185	0.22	186	0.21
Yarı Römork	918	1.11	1036	1.18
Toplam	82636	100	88110	100
Kaynak: Adıyaman Emniyet Müdürlüğü				
Değerlendirme ve Sonuçlar. 2014 Yılı itibarıyla Adıyaman toplam nüfusu 597.835 kişi. İldeki toplam araç sayısı 88.110 adet. Kişi başına düşen araç sayısı $88.110/597835=0,147$ araç/kişi				

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

10. ATIK

ATIK: Rapor için bilgi verilmemiştir.
GÖSTERGE: Belediyeler Tarafından ya da Belediye Adına Toplanan Atık ve Bertarafı
TANIM: Bu gösterge, il içinde, belediyeler tarafından ya da belediyeler adına toplanan katı atıkların miktarı ve düzenli depolama oranını ifade eder. Belediye atıklarının en önemli miktarı haneler tarafından üretilen atıklardır. Ayrıca alım-satım ve ticaret kuruluşları, ofis binaları, kurum ve küçük işyeri atıklarını da kapsamaktadır
Önerilen Kaynak: TÜİK
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllık olarak belediyelerce ya da belediye adına toplanan katı atıklar (Ton), Düzenli Depolanan Katı Atık Miktarı (ton) ve oranı (%)
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)
Kaynak:
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>

ATIK
GÖSTERGE: Katı Atıkların Düzenli Depolanması
TANIM: İldeki katı atık tesisi sayısı ve hizmet verilen nüfus oranını ifade eder.
Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İldeki katı atık tesis sayısı, katı atık düzenli depolama hizmeti veren belediye sayısı ve nüfus, hizmet verilen nüfusun tüm il nüfusuna oranı (%)
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)
Kaynak:
Değerlendirme ve Sonuçlar. İlimizde katı atık düzenli depo sahası inşaatı devam etmektedir.

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

ATIK												
GÖSTERGE: Tıbbi Atıklar												
TANIM: İl için, ayrı olarak toplanan tıbbi atık miktarlarının yıllık olarak belirtilmesi ve toplanan tıbbi atıkların bertaraf yöntemlerinin oransal olarak ifade edilmesidir.												
Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü												
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle toplanan tıbbi atık miktarı (ton), yöntemlerine göre bertaraf oranları (%) ve bertaraf tesisi sayısı												
Durum ve eğilimler												
<table border="1"><thead><tr><th>İl</th><th>Toplanan Tıbbi Atık Miktarı (ton/yıl)</th><th>Bertaraf yöntemi</th><th>Tesis sayısı</th><th>Bertaraf %'si</th><th>Tesisin Bulunduğu İl</th></tr></thead><tbody><tr><td>Adıyaman</td><td>327.82</td><td>Sterilizasyon</td><td>1</td><td>100</td><td>Gaziantep</td></tr></tbody></table>	İl	Toplanan Tıbbi Atık Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf yöntemi	Tesis sayısı	Bertaraf %'si	Tesisin Bulunduğu İl	Adıyaman	327.82	Sterilizasyon	1	100	Gaziantep
İl	Toplanan Tıbbi Atık Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf yöntemi	Tesis sayısı	Bertaraf %'si	Tesisin Bulunduğu İl							
Adıyaman	327.82	Sterilizasyon	1	100	Gaziantep							
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü												
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>												

ATIK									
GÖSTERGE: Atık Yağlar									
TANIM: İl içinde toplanan atık yağların miktarını ve geri kazanım ya da bertaraf oranlarını ifade eder.									
Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü									
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle ilde toplanan atık yağın türlerine göre miktarı (ton), bertarafa ve geri kazanıma ilişkin oranları (%)									
Durum ve eğilimler;									
<table border="1"><thead><tr><th>Atık Yağ Türü</th><th>Miktar (ton)</th><th>Nihai bertaraf %'si</th></tr></thead><tbody><tr><td>Atık Madeni Yağlar</td><td>47</td><td>100</td></tr><tr><td>Bitkisel Atık Yağlar</td><td>5</td><td>100</td></tr></tbody></table>	Atık Yağ Türü	Miktar (ton)	Nihai bertaraf %'si	Atık Madeni Yağlar	47	100	Bitkisel Atık Yağlar	5	100
Atık Yağ Türü	Miktar (ton)	Nihai bertaraf %'si							
Atık Madeni Yağlar	47	100							
Bitkisel Atık Yağlar	5	100							
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü									
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>									

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

ATIK
GÖSTERGE: Bitkisel Atık Yağlar
TANIM: İl içinde toplanan bitkisel atık yağların miktarını ve geri kazanım-bertaraf oranlarını ifade eder.
Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle ilde toplanan bitkisel atık yağın türlerine göre miktarı (ton), bertarafa ve geri kazanıma ilişkin oranları (%)
Durum ve eğilimler; <i>(Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)</i>
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Değerlendirme ve Sonuçlar. 2014 yılında ilimizde 5 ton kızartmalık atık yağ toplanmış olup tamamı geri kazanım tesislerine gönderilmiştir

ADIYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

ATIK												
GÖSTERGE: Ambalaj Atıkları												
TANIM: İl içerisinde oluşan ambalaj atıklarının miktarlarını ve geri kazanımına ilişkin bilgileri içerir.												
Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü												
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllara göre; üretilen toplam ambalaj atık miktarı ve ambalaj cinsi (ton), geri kazanılan toplam ambalaj atık miktarı (ton), piyasaya sürülen ambalaj miktarı (ton), hedeflenen geri kazanım oranları (%), geri kazanılması gereken miktar (ton), kayıtlı ekonomik tesis sayısı ve lisanslı tesisi sayısı												
Durum ve eğilimler												
Ambalaj Cinsi	Üretilen Ambalaj Miktarı (kg)		Piyasaya Sürülen Ambalaj Miktarı (kg)		Geri Kazanım Oranları (%)		Geri Kazanılması Gereken Miktar (kg)		Geri Kazanılan Miktar (kg)		Gerçekleşen Geri Kazanım Oranı (%)	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Plastik	2.590.021		502.519	545.354,00	42	44		239.955,76		192.233,00		35,25
Metal			3.489	8	42	44		0		0		0
Kompozit				0	42	44		0		0		0
Kağıt Karton			1.342.202	1.387.710,00	42	44		610.592,40	1.195.853	654.778,00		47,18
Cam			66.502	66.402,00	42	44		29.216,88		0		0
Toplam	2.590.021		1.914.712	1.999.474,00				879.768,56	1.195.853	847.011,00		
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü												
Değerlendirme ve Sonuçlar.												
80 firma çevre bilgi sistemine kayıt yaptırmış ve 72 firma ambalaj atığı beyan sistemine beyanda bulunmuştur.												

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

ATIK															
GÖSTERGE: Ömrünü Tamamlamış Lastikler															
TANIM: Ömrünü tamamlamış lastiklerin toplanma miktarları, geri kazanım tesisleri ve çimento fabrikalarında ek yakıt olarak kullanılan miktarını ifade eder.															
Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü															
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllara göre, ömrünü tamamlamış lastiklerin toplanma miktarları ve geri kazanım tesislerinde ve çimento fabrikalarında ek yakıt olarak kullanılan miktarları (ton)															
Durum ve eğilimler;															
<table border="1"><thead><tr><th>Yıl</th><th>ÖTL Geçici depo sayısı</th><th>ÖTL Geri kazanım tesisi sayısı</th><th>Geri Kazanılan ÖTL (ton)</th><th>Bertaraf edilen ÖTL (ton)</th></tr></thead><tbody><tr><td>2013</td><td>1</td><td>1</td><td></td><td>19</td></tr><tr><td>2014</td><td>1</td><td>1</td><td></td><td>2</td></tr></tbody></table>	Yıl	ÖTL Geçici depo sayısı	ÖTL Geri kazanım tesisi sayısı	Geri Kazanılan ÖTL (ton)	Bertaraf edilen ÖTL (ton)	2013	1	1		19	2014	1	1		2
Yıl	ÖTL Geçici depo sayısı	ÖTL Geri kazanım tesisi sayısı	Geri Kazanılan ÖTL (ton)	Bertaraf edilen ÖTL (ton)											
2013	1	1		19											
2014	1	1		2											
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü															
Değerlendirme ve Sonuçlar.															

ATIK								
GÖSTERGE: Ömrünü Tamamlamış Araçlar								
TANIM: İl genelinde yıllar itibariyle hurdaya ayrılan araç sayısını vb. bilgileri ifade eder.								
Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü								
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle hurdaya ayrılan araç sayısı								
Durum ve eğilimler;								
<table border="1"><thead><tr><th></th><th>2012</th><th>2013</th><th>2014</th></tr></thead><tbody><tr><td>Ömrünü tamamlamış araç sayısı (adet)</td><td>6</td><td>4</td><td>0</td></tr></tbody></table>		2012	2013	2014	Ömrünü tamamlamış araç sayısı (adet)	6	4	0
	2012	2013	2014					
Ömrünü tamamlamış araç sayısı (adet)	6	4	0					
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü								
Değerlendirme ve Sonuçlar. İlimizde 4 adet ÖTA teslim yeri bulunmaktadır.								

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

ATIK
Atık Elektrikli -Elektronik Eşyalar
TANIM: Atık elektrikli ve elektronik eşya toplama miktarları ve işleme tesis sayılarını ifade eder.
Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle, atık elektrikli ve elektronik eşya toplama miktarı (ton) ve işleme tesis sayısı
Durum ve eğilimler; <i>(Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)</i>
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Değerlendirme ve Sonuçlar. İlimizde Atık Elektrikli-Elektronik eşyalar ile ilgili yapılan herhangi bir çalışma bulunmamaktadır.

ATIK
Maden Atıkları
TANIM: İl genelinde, cevher tiplerine göre, zenginleştirme tesisi sayısı ve zenginleştirme proses atıklarının dağılımını ifade eder.
Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle cevher tiplerine göre zenginleştirme tesisi sayısı, zenginleştirme proses atıkları miktarları (ton)
Durum ve eğilimler; <i>(Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)</i>
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Değerlendirme ve Sonuçlar. İlimizde Maden Atıkları ile ilgili yapılan herhangi bir çalışma bulunmamaktadır.

ADIYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

ATIK								
Tehlikeli Atıklar								
TANIM: İl genelinde, yıllar itibariyle toplanan tehlikeli atıkların miktarı ile geri kazanımı, yakma ve nihai bertaraf edilenlerin miktarlarını ifade eder.								
Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü								
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle, il içinde toplanan tehlikeli atıkların miktarı (ton), ara depolama geri kazanım, yakma ve nihai bertaraf miktarları (ton) ve geri kazanım türlerine göre oranları (%)								
Durum ve eğilimler;								
Aktivite Kodu	Atık Kodu	2014 Yılı						
		Atık Miktarı (ton/yıl)	Geri Kazanım Miktarı (ton/yıl)	Geri Kazanım %'si	Geri Kazanım Yöntemi	Bertaraf Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf %'si	Bertaraf Yöntemi
13	130208	21.149	21.149	100	R9-R1			
13	130205	16.362	16.362	100	R9			
13	130206	3.000	3.000	100	R9			
08	080317	12	12	100	R13			
15	150202	552	552	100	R1-R12-R13			
20	200121	36	36	100	R12-R13			
13	130113	5.700	5.700	100	R1-R9			
13	130110	2.525	2.525	100	R9			
15	150110	138.705	138.705	100	R12-R13			
16	160103	1.340	1.340	100	R12			
16	160213	2.680	2.680	100	R12			
17	170410	50.120	50.120	100	R4-R12			
19	190810	6.100	6.100	100	R12			
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü								
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>								

ADIYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

11.TURİZM

TURİZM						
Yabancı Turist Sayıları						
TANIM: Bu gösterge, il düzeyinde bir yılda giriş çıkış yapan yerli ve yabancı turist sayısının yıllara göre değişimini ifade eder						
Önerilen Kaynak: TÜİK, Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü						
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İl düzeyinde 2000 yılı ve sonrasındaki yıllarda giriş yapan yerli ziyaretçi sayısı (kişi), yabancı ziyaretçi sayısı, bu sayıların yıllara göre değişimi (%), bir önceki yıl için ziyaretçi sayısının aylara göre dağılımı						
Durum ve eğilimler;						
Yıllar	Yerli Ziyaretçi	Yıllara gör % değişim	Yabancı Ziyaretçi	Yıllara gör % değişim	Toplam turist sayısı	Toplam turist sayısı % değişim
2000*	25.262		12.783		38.045	
2001	113.942	351,04	54.132	323,47	168.074	341,78
2002	121.682	381,68	59.449	365,06	181.131	376,10
2003	82.901	228,16	20.115	57,36	103.016	170,77
2004	96.132	280,54	23.887	86,87	120.019	215,47
2005	92.67	266,84	28.387	122,07	121.057	218,19
2006	91.125	260,72	8.24	-35,54	99.365	161,18
2007	104.851	315,05	19.079	49,25	123.93	225,75
2008	105.811	318,85	21.313	66,73	127.124	234,14
2009	118.984	371,00	29.835	133,40	148.819	291,17
2010	145.336	475,31	42.863	235,31	188.199	394,67
2011	157.361	522,92	42.092	229,28	199.453	424,26
2012	161.733	540,22	26.256	105,40	187.989	394,12
2013	172.755	583,85	29.344	129,55	202.099	431,21
2014	159.781	532,50	26.114	104,29	185.895	388,62

*2000 yılı baz alınmıştır

Kaynak: Adıyaman İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

Değerlendirme ve Sonuçlar.
Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

TURİZM
Mavi Bayrak Uygulamaları
TANIM: (Denize Kıyısı Olan İller İçin) Gerekli standartları taşıyan nitelikli plaj ve marinalara verilen uluslararası bir çevre ödülü olan mavi bayrağın, Türkiye’de 1997 yılından itibaren verildiği plaj ve marinaların yıllar itibari ile toplam sayılarının belirtilmesidir.
Önerilen Kaynak: Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle, mavi bayrak almaya hak kazanmış plaj ve marina sayıları
Durum ve eğilimler; <i>(Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)</i>
Kaynak:
Değerlendirme ve Sonuçlar. İlimizde deniz kıyısı bulunmamaktadır.

ADIYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

EK-1: 2014 YILINA AİT İL ÇEVRE SORUNLARI VE ÖNCELİKLERİ ARAŞTIRMA FORMU

BÖLÜM I. HAVA KİRLİLİĞİ

I.1. Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırma

Hava Kalitesi İndeksi Kesme Noktaları

İndeks	HKİ	SO ₂ [µg/m ³]	NO ₂ [µg/m ³]	CO [µg/m ³]	O ₃ [µg/m ³]	PM ₁₀ [µg/m ³]
		1 Sa. Ort.	1 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	24 Sa. Ort.
1 (İyi)	0 – 50	0-100	0-100	0-5500	0-120 ^L	0-50
2 (Orta)	51 – 100	101-250	101-200	5501-10000	121-160	51-100 ^L
3 (Hassas)	101 – 150	251-500 ^L	201-500	10001-16000 ^L	161-180 ^B	101-260 ^U
4 (Sağlıksız)	151 – 200	501-850 ^U	501-1000	16001-24000	181-240 ^U	261-400 ^U
5 (Kötü)	201 – 300	851-1100 ^U	1001-2000	24001-32000	241-700	401-520 ^U
6 (Tehlikeli)	301 – 500	>1101	>2001	>32001	>701	>521

L: Limit Değer

B: Bilgi Eşiği

U: Uyarı Eşiği

I.1.1. İlinize ait 2014 yılı içindeki aylık ortalama ölçüm değerlerini yukarıdaki Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırarak, aşağıdaki çizelgede uygun sınıfı “X” ile işaretleyiniz.

AYLAR	Aylık Ortama (µg/m ³) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma																													
	SO ₂						NO ₂						CO						O ₃						PM ₁₀					
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
OCAK	X																													
ŞUBA	X																													
T	X																													
MART	X																													
NİSA	X																													
N	X																													
MAYI	X																													
S	X																													
HAZİRAN	X																													
TEM	X																													
MUZ	X																													
AĞUSTOS	X																													
T	X																													
EYLÜL	X																													
L	X																													
EKİM	X																													
KASIM	X																													
M	X																													
ARALIK	X																													
IK	X																													

* Hava Kalitesi İndeksi: 1 (iyi) , 2 (orta) , 3 (hassas), 4 (sağlıksız), 5 (kötü), 6 (tehlikeli)

Kaynak: : Hava Kalitesi İzleme İstasyonları WEB sitesi

ADIYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

I.1.3. İlinize ait Yaz sezonu ortalama ölçüm değerlerini (20... yılı Nisan-Eylül arası 6 aylık ortalama) Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırarak uygun sınıfı “X” ile işaretleyiniz.

Yaz sezonu ortalama ölçüm değeri; raporu hazırlanan yılın Nisan ayı ile Eylül ayı arasındaki 6 aylık ortalamayı ifade etmektedir. Söz konusu 6 aylık ortalama ölçüm değerlerini, Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırarak, çizelgede uygun sınıfa “X” ile işaretlemeniz istenmektedir.

	Yaz Sezonu (Nisan-Eylül) 6 Aylık Ortama (µg/m³) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma																																			
	SO₂						NO₂						CO						O₃						PM₁₀											
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6						
Yaz Sezonu (Nisan-Eylül)	x																																x			

*** Hava Kalitesi İndeksi: 1 (iyi) , 2 (orta) , 3 (hassas), 4 (sağlıksız), 5 (kötü), 6 (tehlikeli)**

Kaynak: : Hava Kalitesi İzleme İstasyonları WEB sitesi

I.2. İlinizde hava kirliliğine neden olan kaynakları önem sırasına göre rakam* ile belirtiniz.

I.2. 'de ilinizde hava kirliliğine neden olan kaynakları önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1, 2, 3, şeklinde numaralandırmanız istenmektedir. Varsa “e. Diğer Sanayi Faaliyetleri” ve “g. Diğer Kaynaklar” ın ne olduğu ayrıca belirtilmelidir. Çevre Durum Raporunun “Hava” bölümündeki SO₂, PM, NO_x, CO gibi ölçüm sonuçlarının il bazındaki aylık ortalaması veya konsantrasyonu en yüksek olan istasyonun aylık ortalama değerleri esas alınır.

KAYNAK	GEÇEN YILKİ ÖNEM SİRANIZ	BU YILKİ ÖNEM SİRANIZ²	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Evsel ısınma	1	1	
b. İmalat Sanayi İşletmeleri	2	2	
c. Maden İşletmeleri	5	5	
d. Termik Santraller			
e. Diğer Sanayi Faaliyetleri (Belirtiniz).....			
f. Karayolu Trafik	3	3	
g. Diğer Kaynaklar Meteorolojik Şartlar	4	4	

²En önemliden az önemliye doğru 1, 2, 3, ... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

I.3. Hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla yıl içinde il/ilçelerde alınan tedbirleri “X” ile işaretleyiniz.

I.3.'de, hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla yıl içinde, il sınırları içerisinde ne tür tedbirler alındığı bilgisi istenmektedir. Çizelgede her bir tedbir için belirtilen numara altında, alınan tedbirler için işaretleme yapılması istenmektedir.

YERLEŞİM YERİNİN ADI		ALINAN TEDBİR/TEDBİRLER								
		a	b	c	d	e	f	g	h	i
İL	1.Merkez	x	x	x	x	x	x		x	
	2.									
	3.									
	.									
	.									
İLÇELER	1.Gölbaşı	x	x	x	x	x	x		x	
	2.Kahta	x	x	x	x	x	x		x	
	3.Besni	x	x		x	x	x		x	
	4.Samsat	x	x		x	x	x		x	
	5.Çelikhan	x	x		x	x	x		x	
	6.Gerger	x	x		x	x	x		x	
	7.Sincik	x	x		x	x	x		x	
	8.Tut	x	x		x	x	x		x	
	9.									
	10.									
	.									
.										

Kaynaklar: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Tedbirler:

a. Kaliteli katı/sıvı yakıt kullanımı
b. Doğalgaz kullanımı
c. Bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları
d. Ağaçlandırma çalışmaları/orman alanlarının, yeşil alanların artırılması
e. Motorlu taşıtların egzoz gazı ölçümleri
f. Sanayi kuruluşlarının emisyon izni almaları
g. Sanayi tesislerinin yerleşim yeri dışına çıkarılmaları
h. Denetim
i. Diğer (Varsa yukarıya ayrılan bölümde belirtiniz).

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

I.4. Hava kirliliğinin giderilmesinde, yıl içerisinde, il/ilçelerde karşılaşılan güçlükleri önem sırasına göre rakam ile belirtiniz.

I.4.'de hava kirliliğinin önlenmesinde, yıl içinde, İlinizde karşılaşılan güçlüklerin önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1, 2, 3, 4, şeklinde numaralandırmanız istenmektedir. “Karşılaşılan güçlükler” altında belirtilen maddelerin hepsinin işaretlenmesi zorunlu olmayıp, ilinize uygun maddelerin numaralandırılması gerekmektedir. Bunların haricinde “diğer” olarak belirtilmesi gereken husus varsa, ayrıca belirtilmelidir.

Karşılaşılan Güçlükler	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ*	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Yeterli denetim yapılamaması	5	5	
b. Ateşçilerin eğitimsiz veya bilinçsiz olması	8	8	
c. Halkın alım gücünün düşük olmasından dolayı kalitesiz yakıt kullanılması	1	1	
d. Kaliteli yakıt temininde zorluklar	7	7	
e. Kurumsal ve yasal eksiklikler	6	6	
f. Toplumda bilinç eksikliği	2	2	
g. Meteorolojik faktörler	4	4	
h. Topografik faktörler	3	3	
i. Diğer (Belirtiniz).....			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

BÖLÜM II. SU KİRLİLİĞİ

II.1. İl sınırları içerisinde bulunan su kaynaklarının kalite değerlendirmesi

Su kirliliği, II.1.1-II.1-3'de il sınırları içerisinde, yıl içinde, kirliliğe maruz kalmış su kaynaklarının (yüzey, yeraltı ve yüzmeye suları) adları, kalite sınıfları ile bunların çizelgede belirtilen kirlenme nedenleri dikkate alınarak işaretlenmesi istenmektedir.

II.1.1. İl sınırlarında bulunan yüzey sularının kalite sınıflarını Yüzeysel Su Kalitesi Yönetimi Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde belirtiniz ve muhtemel kirlenme nedenlerini işaretleyiniz.

Yüzeysel Su Adı	Kalite sınıfı				Kirlenme Nedenleri								
	1	2	3	4	a	b	c	d	e	f	g	h	i
					Evsel Atıklar	Evsel Katı Atıklar	Sana yi Kaynaklı Atıklar	Sana yi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Maden cilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri	Diğer (Belirtiniz)
X					X	X	X	X	X	X	X		

Kaynaklar: Çevre Ve Şehircilik İl Müdürlüğü

ADIYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

II.1.2. İl sınırlarında bulunan yeraltı sularının kalite sınıflarını Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik çerçevesinde belirtiniz ve muhtemel kirlenme nedenlerini işaretleyiniz.

Yeraltı suyun bulunduğu bölge	Yeraltı Su Kalite Sınıfı			Kirlenme Nedenleri								
	İyi	Zayıf	Yeterli veri yok	a	b	c	d	e	f	g	h	i
				Evsel Atıklar	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıklar	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madenlik Faaliyetleri	Deniz Suyu Girişimi	Diğer (Belirtiniz)
Fırat-Dicle Havzası	X			X	X	X	X	X	X	X		

Kaynaklar: Çevre Ve Şehircilik İl Müdürlüğü

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

II.1.3. İl sınırlarında bulunan yüzme sularının kalite sınıflarını Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği çerçevesinde belirtiniz ve muhtemel kirlenme nedenlerini işaretleyiniz.

Yüzme Suyunun bulunduğu bölge/plaj	Mavi Bayrak Ödülü		Yüzme Suyu Kalite Sınıfı (*)				Kirlenme Nedenleri						
	Var	Yok	A	B	C	D	a	b	c	d	e	f	g
							Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sana yi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Deniz/Göl Taşımacılığı	Diğer (Belirtiniz)

(*) A sınıfı çok iyi/mükemmel, B sınıfı iyi kalite, C sınıfı kötü kalite ve D sınıfı çok kötü kalite/yasaklanması gereken olarak kalite kategorilerini temsil etmektedir.

İlimizde Yüzme suları bulunmamaktadır
Kaynaklar: Verinin nereden alındığı

ADIYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

II.2. Yıl İçinde, İl sınırları içindeki il/ilçelerde atıksuların yol açtığı kirlenmenin nedenlerini uygun seçenekleri “X” ile işaretleyerek belirtiniz.

II.2.'de, il sınırları içerisindeki yerleşim merkezlerinde (il merkezi ve ilçelerin her biri için) atıksulardan kaynaklanan kirliliğin nedenlerinin çizelgenin altında belirtilen maddeler dikkate alınmak ve (X) koymak suretiyle işaretlenmesi istenmektedir. Çizelgede geçen “İl Merkezi” ifadesiyle, İliniz Büyükşehir Belediyesi ise, Büyükşehir Belediyesine bağlı ilçeler, değilse merkez ilçe kastedilmektedir.

Yerleşim Yerinin Adı		Atık Sulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri												
		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m
İl Merkezi	1.Merkez		x		x			x	x			x	x	
	2.													
	3.													
	.													
	.													
İlçeler	1.Gölbaşı	x	x		x			x				x	x	
	2.Kahta	x	x		x			x				x	x	
	3.Besni	x	x		x			x				x	x	
	4.Samsat	x	x		x			x				x	x	
	5.Çelikan	x	x		x			x				x	x	
	6.Gerger	x	x		x			x				x	x	
	7.Sincik	x	x		x			x				x	x	
	8.Tut	x	x		x			x				x	x	
	9.													
	10.													
	11.													
	.													
.														
.														

Kaynaklar: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Kirlilik Nedenleri:

- a. Kanalizasyon şebekesinin olmaması veya yetersiz olması
- b. Yerleşim yerlerinde evsel nitelikli atıksuların arıtılmaması
- c. Büyük sanayi kuruluşlarının atıksularını arıtmaması
- d. Küçük sanayilerde toplu arıtmanın olmaması
- e. Foseptik çukurların sağlıklı şekilde inşa edilmemesi
- f. Foseptik atıkların vidanjörlerle çekildikten sonra gelişigüzel yerlere boşaltılması
- g. Ziraî mücadele ilaçlarının kullanımı
- h. Kimyasal gübre kullanımı
- i. Arıtma tesisi kapasite ve verimlerinin yetersiz olması
- j. Arıtma tesisinde görevli olan personelin yetersiz olması
- k. Hayvancılık atıkları
- l. Maden atıkları
- m. Diğer (Yukarıda ayrılan bölümde belirtiniz).

ADIYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

II.3. Su kirliliğinin önlenmesi amacıyla alıcı ortamlarda aşağıdaki tedbirlerden hangilerinin alındığını çizelgede (x) işareti koyarak belirtiniz.

II.3.'de, su kirliliğinin önlenmesi amacıyla her bir alıcı su ortamı için, çizelgenin altında belirtilen maddelerin dikkate alınarak tedbirlerin çizelgede işaretlenmesi istenmektedir.

Alıcı Ortamın Adı	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler								
	a	b	c	d	e	f	g	h	i
Deniz									
1.									
2.									
Göller									
1. Atatürk Barajı					x		x		
2. Gölbaşı Gölleri		x			x		x		
3.									
Akarsular									
1. Fırat Nehri					x				
2.									
Havzalar									
1. Fırat-Dicle Havzası					x				
2.									
Yeraltı Suları									
1. Fırat Havzası	x		x		x				
2.									
3.									
.									
Jeotermal Kaynaklar									
1.									
2.									
3.									
.									
Diğer Alıcı Su Ortamları									
1.									
2.									

Kaynaklar: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Alınan Tedbirler:

- Kanalizasyon şebekesinin yapılması ya da yenilenmesi
- Arıtma tesisi /deniz deşarjı /depolama alanları yapılması
- Yerleşim merkezinde fosseptik kullanılması
- Tarımsal faaliyetlerde kullanılan zirai mücadele ilacı ve gübrenin aşırı ve yanlış kullanımının önlenmesi
- Yönetmelikler çerçevesinde denetim yapılması
- Deniz araçlarının atıklarını boşaltabilmeleri için uygun yerlerin hazırlanması
- Sanayi kuruluşlarının atıksuları için deşarj izni alması
- Toplumsal bilgilendirilme ve bilinçlendirme faaliyetleri
- Diğer (Yukarıda ayrılan bölümde belirtiniz).

ADIYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

II.4. Su kirliliğinin giderilmesinde/önlenmesinde il sınırları içerisinde karşılaşılan güçlükleri en önemliden az önemliye doğru numara vererek (1,2,3,...) işaretleyiniz.

II.4'de su kirliliğinin giderilmesinde/önlenmesinde il sınırları içerisinde karşılaşılan güçlüklerin önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1,2,3,... şeklinde numaralandırmanız istenmektedir. "Karşılaşılan güçlükler" altında belirtilen maddelerin hepsinin işaretlenmesi zorunlu olmayıp, ilinize uygun maddelerin numaralandırılması gerekmektedir.

KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ*	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Yeterli denetim yapılamaması	4	4	
b. Mali imkansızlıklar nedeniyle arıtma tesislerinin kurulamaması	1	1	
c. Kurumsal ve yasal eksiklikler	3	3	
d. Toplumda bilinç eksikliği	2	2	
e. Diğer (Belirtiniz).....			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

BÖLÜM III. TOPRAK KİRLİLİĞİ

III.1. İlinizde toprak kirliliğine neden olan kaynakları önem sırasına göre rakam ile işaretleyerek* belirtiniz.

III.1'de, il sınırları içerisinde toprak kirliliğine neden olan kaynakların önem sırasına göre, en önemliden, az önemliye doğru, 1,2,3,4,... şeklinde numaralandırılması istenmektedir. Toprak kirliliğine neden olan kaynaklar altında belirtilen maddelerin hepsinin işaretlenmesi zorunlu olmayıp, ilinize uygun maddelerin numaralandırılması gerekmektedir.

Kirlenme Kaynağı	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANI Z	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ *	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ Z
a. Sanayi kaynaklı atık boşaltımı	5	5	
b. Madencilik atıkları	6	6	
c. Vahşi depolanan evsel katı atıklar	1	1	
d. Vahşi depolanan tehlikeli atıklar			
e. Plansız kentleşme	4	4	
f. Aşırı gübre kullanımı	2	2	
g. Aşırı tarım ilacı kullanımı	3	3	
h. Hayvancılık atıkları	7	7	
i. Diğer (Belirtiniz).....			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

Kaynaklar: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

III.2. Toprak kirliliğinin önlenmesi amacıyla il sınırları içerisinde, aşağıdaki tedbirlerden hangilerinin alındığını önem sırasına göre rakam * ile belirtiniz.

III.2’de, toprak kirliliğinin önlenmesi amacıyla il sınırları içerisinde belirtilen tedbirlerden hangileri alınıyor ise, bunların önem sırasına göre, en önemliden, az önemliye doğru, 1,2,3,4,... şeklinde numaralandırılması istenmektedir. Maddelerin hepsinin işaretlenmesi zorunlu olmayıp, ilinize uygun maddelerin numaralandırılması gerekmektedir.

ALINAN TEDBİRLER	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ *	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Sanayi/Madencilik tesislerinin sıvı, katı ve gaz atıklarının mevzuata uygun olarak bertarafının sağlanması	1	1	
b. Kentleşmenin Çevre Düzeni Planlarına uygun olarak gerçekleştirilmesi	2	2	
c. Mevzuata uygun olarak gübreleme, ilaçlama ve sulamanın yapılması	3	3	
d. Erozyon mücadele çalışmaları	4	4	
e. Geri dönüşüm/yeniden kullanım uygulamaları	5	5	
f. Diğer (Belirtiniz).....			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

Kaynaklar: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

BÖLÜM IV. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNLARI

IV.1. Aşağıdaki Konu Başlıklarını Dikkate Alarak, yıl sonu itibariyle, İl Sınırları İçinde Görülen Çevre Sorunlarını Önem ve Önceliklerine Göre Rakam (Önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1, 2, 3, 4, 5, ... şeklinde numaralandırınız) Vererek Sıralayınız. Tüm sorunları numaralandırmak zorunlu olmayıp, iliniz için geçerli olan sorunları öncelik sırasına göre numaralandırmanız yeterlidir.

IV.1’de, sıralanan çevre sorunları dikkate alınarak, yıl sonu itibariyle, il sınırlarınız içerisinde, görülen bu sorunların önem ve önceliklerine göre, en önemliden en az önemliye doğru 1,2,3,4,5.... şeklinde numaralandırılması istenmektedir. Tüm sorunları numaralandırmak zorunlu olmayıp, iliniz için geçerli olan sorunları öncelik sırasına göre numaralandırmanız yeterlidir. Ayrıca çizelgede yer alan her çevre sorunu için iliniz sınırları içinde geçerli olan nedenleri işaretleyiniz.

NOT: Ölçüm değerleri, göstergeler, her bölümün sonundaki sonuç ve değerlendirme kısımları, konularına göre şikayet sayısı, şikayetin ceza ile sonuçlanma oranı, konularına göre ceza sayısı, yapılan denetimler sonucu edinilen deneyimler vb. çevre sorunlarının hangi alanda yoğunlaştığı konusunda yol gösterici olabilir.

ÇEVRE SORUNLARI	GEÇEN YILKİ ÖNEM SIRANIZ	BU YILKİ ÖNEM SIRANIZ *	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSA NIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Hava kirliliği	1	1	
b. Su kirliliği	2	2	
c. Toprak kirliliği			
d. Atıklar	3	3	
e. Gürültü kirliliği	4	4	
f. Erozyon			
g. Doğal çevrenin tahribatı (Orman, Mera, Sulak alan, Kıyı, Biyolojik çeşitlilik ve habitat kaybı)			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

IV.2. İl Sınırları İçerisinde IV.1’de Tespit Edilen Her Bir Öncelikli Çevre Sorunu ile İlgili Olarak; Yukarıda IV.1’de Belirlemiş Olduğunuz Öncelik Sırasına Göre;

IV.2’de, IV.1’de sıralanan her bir öncelikli çevre sorunları dikkate alınarak;

- a) Çevre sorununun nedenlerini,*
- b) Bu nedenlerde daha çok hangi faktör veya sektörlerin etkili olduğunu,*
- c) Çevreye vermiş olduğu olumsuz etkilerini*
- d) Bu sorunların giderilmesinde karşılaşılan güçlüklerini,*
- e) Bu sorunları gidermek amacıyla alınan, alınması planlanan veya alınması gereken tedbirlerin neler olduğunu,*
- f) Ayrıca bu başlık altında yer almasını istediğiniz diğer görüşlerinizi belirten bilgi notunu,*

sistematik ve yeterli seviyede açıklayınız.

I. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU

Hava kirliliği ile ilgili olarak; Adıyaman İli hava kirliliği bakımından 1. derecede öncelikli iller arasında yer almakla beraber 2004 yılı sonu ve 2005 yılı başlarında hava kalitesi ölçüm istasyonumuz Bakanlığımız tarafından kurulmuş olup, hava kirliliği ile ilgili tüm ölçümler bu istasyon aracılığı ile Müdürlüğümüz tarafından gerçekleştirilmektedir.

İlimizde hava kirliliğinin kontrolü amacıyla İl Müdürlüğümüz Başkanlığında, Emniyet Müdürlüğü ve Belediyeden bir görevli ile birlikte İl merkezine kaçak giren yakıtların denetimi yapılmaktadır. Ayrıca İl merkezinde kömür satış işletmelerinin belirli aralıklarla MÇK kararında alınan kararlara uyulup uyulmadığı denetlenmektedir.

İlimizde faaliyet gösteren ÇİMKO Çimento ve Beton San. A.Ş.’ye ait çimento fabrikası A tipi emisyon izin belgesi verilmiştir.

Mücadir alan dışında kalan yerlerde Jandarma tarafından tutulan anız yangınları ile ilgili tutanaklar İl Müdürlüğümüze gönderilmektedir. Konu ile ilgili olarak 2872 sayılı Çevre Kanununu ve bağlı Yönetmelikler gereği cezai işlemler yapılmaktadır.

İlimizde 7 özel firma 1 de Tüvtürk Mobil araç muayene istasyonuna İl Müdürlüğümüz tarafından Egzoz Emisyon Yetki Belgesi verilmiş olup; ölçümler bu firmalar tarafından gerçekleştirilmektedir.

İlimizin hava kirliliği yönünden birinci derecedeki iller arasında yer almakta olup Doğalgaz kullanımının artmasıyla hava kirliliğinin tamamen olmasa bile büyük ölçüde azalacağı tahmin edilmektedir.

II. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU

Adıyaman İl genelinde yer altı suyu kirlenmesinin en büyük sebebi, evsel ve endüstriyel atıkların arıtılmadan alıcı ortamlara verilmesidir. Katı, sıvı ve gaz atıklar alıcı ortama verildikten sonra; iklim durumuna, toprağın yapısına, yeryüzü şekline, atığın cinsine ve zamana bağlı olarak yer altı sularına karışmaktadır. Ayrıca zirai mücadele ilaçlarının aşırı ve bilinçsiz kullanımı önemli bir kirlilik sebebinin oluşturmaktadır. Kanalizasyon sisteminin bulunmadığı yerlerde, tuvalet çukurlarından ve gübrelerden sızan kirli sular yer altı suyuna karışarak, özellikle yaz aylarında ölümlere yol açan bulaşıcı hastalıklara sebep olmaktadır. İlimizde evsel ve endüstriyel atıkların arıtılmadan alıcı ortamlara verilmesi, katı atıkların düzensiz olarak alıcı ortama bırakılması, ayrıca bilinçsizce yapılan zirai ilaçlama ve gübrelemeden dolayı Bölgenin en büyük içme, kullanma ve enerji alanında yararlanıldığı Atatürk barajını kirlettiği tespit edilmiştir.

Doğal kaynaklarımızın sınırlı oldukları göz önünde bulundurularak sürdürülebilir kullanımları gereklidir. Atatürk Barajının mevcut su kalitesinin korunması gelecek nesillere aktarılabilmesi amacı ile Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliğinde belirtilen genel koruma ilkeleri çerçevesinde gerekli çalışmalar yapılmakta, ancak Baraj Gölünde çok fazla koyların bulunmasından, koylarda bulunan yerleşimlerden ve havzada yapılan tarımsal faaliyetlerden dolayı baraj gölü su kalitesi bu alanlarda hızla bozulmaktadır.

Bu nedenle de kaynağımızın kirlenmemesi ve kirlenmemesi gerekmektedir. Gelecekte bölgenin su ihtiyacını karşılayacak yegane su kaynağı olmasından dolayı konunun Bakanlığımız, İçişleri Bakanlığı, Orman Su Bakanlığı gibi ilgili kurumlarla birlikte ele alması ve acilen çözüme kavuşturulması gerekmektedir.

ADİYAMAN 2014 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Varsa, IV.1’de, “3” ve Sonrası Numara Verdiğiniz Öncelikli Çevre Sorunlarını, IV.1’de Belirlemiş Olduğunuz Sırayla Açıklayınız

..... ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU

ATIKLAR (KATI ATIKLAR VE SIVI ATIKLAR)

İlimiz genelinde merkez ve ilçe belediyelerine ait düzenli katı atık depo alanları ile bertaraf tesisi mevcut değildir. Bu da İlimizde en büyük öncelikli çevre sorununu oluşturmaktadır. İlimizde bulunan katı atıklar (çöpler) düzensiz olarak uygun olmayan şartlarda toplanmakta ve herhangi bir bertaraf işlemi yapılmamaktadır.

Adıyaman il merkezinin mevcut katı atık depolama alanı Atatürk Baraj gölüne yaklaşık 1000-1500 metre mesafededir. Bu alanda çöplerden oluşan sızıntı suları yüzeysel akım göstermemekle birlikte; sızma yolu ile yaklaşık 500 metre ileride İncesu Deresine ulaşmakta buradan da baraj gölüne akmaktadır. Doğal olarak baraj gölündeki kirliliği de zaman zaman arttırmaktadır.

Merkez Belediyesi katı atık depolama alanının düzensiz ve yetersiz olmasından ve ayrıca Adıyaman İlinin kalkınmada öncelikli iller arasında yer almasından dolayı GAP İdaresi tarafından Düzenli Katı Atık Deponi Alanı için ÇED raporu hazırlanmıştır. Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi için hazırlanarak Bakanlığımıza sunulan ÇED Raporu için Bakanlığımız tarafından ÇED Olumlu kararı verilmiş olup İnşaatı devam etmektedir.

Adıyaman İl ve ilçe genelinde atık su arıtma tesisleri de mevcut değildir. Atık sular gelişi güzel olarak uygun olmayan şartlarda belirlenen yerlere deşarj edilmektedir.

Şu anda mevcut kanalizasyon atıkları hiçbir arıtmaya tabi tutulmadan Açık Cezaevi batısından, Eski mezarlık yeri 150 metre güneyinden, Eski Mezbahane çıkışından, Vartana Yolu Köprüsü ve Köy Hizmetleri İl Müdürlüğü doğusundan olmak üzere 5 noktadan dereye direk olarak deşarj edilmektedir. Bu atık sular ile civarda bulunan halk tarafından sebze ve meyve bahçeleri sulanmakta ve geri kalan atık sular direk olarak Atatürk Baraj Gölüne akıtılmaktadır.

Yukarıda bahsedilen bu durumlardan dolayı özellikle yaz aylarında artan koku ile birlikte mevcut durum sivrisinek, karasinek ve çeşitli haşerelerin üremesine uygun bir ortam teşkil etmekte, insan ve çevre sağlığı sorunlarına ve telafisi zor çevre kirliliğine neden olmaktadır

TEŞEKKÜR EDERİZ...